

PAPA FRANCESKO HAZRETLERİNİN

KARDEŞLİK VE TOPLUMSAL DOSTLUK HAKKINDA

GENELGESİ

FRATELLI TUTTI

1. “*Fratelli Tutti*”.¹ (Hepsi Kardeş) Bu sözlerle Assisili Aziz Fransua erkek ve kız kardeşlerine hitap ediyor ve onlara İncil’in tadı ile işaretlenmiş bir yaşam teklif ediyor. Fransua’nın sunduğu bu öğütlerden, coğrafyanın ve mesafelerin engellerini aşan bir sevgi için yaptığı çağırışı ve “kendisinden uzaktayken ona yakınmış gibi”² kardeşini seven herkesin çok ne mutlu dediği açıklamasını seçmek istiyorum. Fransua, Bu birkaç basit kelimeyle, her insanı fiziksel yakınlığın ötesinde, doğdukları dünyanın veya yaşadıkları yerin ötesinde tanımayı, takdir etmeyi ve sevmeyi mümkün kılan açık bir kardeşliğin temellerini ortaya koymuştur.

2. Bana Laudato Si’ Genelgesini yazmak için ilham veren; kardeşçe sevginin, sadeliğin ve sevincin bu Azizi, bu kez de kardeşlik ve toplumsal dostluk üzerine bu yeni genelgeyi yazmak için harekete geçmemi sağladı. Kendisini güneşin, rüzgârın ve denizin kardeşi olarak hisseden Aziz Fransua bunlarla kendi bedeninde bir olduğunu biliyordu. Her yerde barışı ekti ve yoksulun, terkedilmişlerin, hastaların ve en sonuncu olanların yanında yol boyunca yürüdü.

Sınırlar Olmadan

3. Fransua’nın hayatında, yüreğinin sınır tanımadığını, kökenlerin, milliyetlerin, ten renginin ya da dinlerin yarattığı mesafenin ötesine gidebilme gücünün olduğunu gösteren bir bölüm bulunur. Mısır’da Sultan Malik al-Kamil’i ziyareti, yoksulluk, sahip olduğu kaynakların azlığı, mesafe, dilin, kültürün ve dinin farklı ve birbirine uzak olması nedeniyle büyük çaba gerektiren bir ziyarettir. Haçlı Seferlerinin damgasını vurduğu böyle tarihi bir anda böyle bir yolculuk, herkesi kucaklamaya hazır olarak yaşamak istediği sevginin büyüklüğünü daha da gösterdi. Rabbine olan sadakati, erkek ve kız kardeşlerine duyduğu sevgi ile orantılıydı. Öğrencilerinden göstermelerini istediği aynı tutumla, tehlike ve zorlukları hiçe sayarak Sultan ile buluşmaya gitti: Kendi kimliğini inkâr etmeden “Sarazenler (Ç.N. Haçlı Seferleri sırasında Müslümanlara verilen ad) ya da inançsız diğer topluluklar arasında herhangi bir tartışma ya da çekişmeye girmeden, Allah’ın sevgisi uğruna, yaratılmış olan her insana tâbi olarak”³ bulunmak. O devrin koşulları için olağandışı bir istektir bu. Bundan sekiz yüz yıl önce her tür çekişme ve saldırganlıktan kaçınmak ve kendi

¹ Ammonizioni, 6, 1: FF 155.

² Ibid., 25: FF 175.

³ S. Francesco di Assisi, Regola non bollata, 16, 3.6: FF 42-43.

inancını paylaşmayan kişilere alçakgönüllülükle ve kardeşçe “tâbi olarak” yaşamak tavsiyesi bize çarpıcı geliyor.

4. Fransua, doktrini dayatan savaşçı kelimeler kullanmadı, O, Allah’ın sevgisini aktardı. O, Allah’ın svgi olduğunu anlamıştı: “Tanrı sevgidir. Sevgide yaşayan Tanrı’da yaşar, Tanrı da onda yaşar” (1 Yu. 4,16).Bu şekilde, kardeşlik toplumu hayalini ortaya çıkaran verimli bir peder oldu, çünkü “insanlara içinde buldukları durumdayken yaklaşan, ama onları kendi hayatına çekmeye çalışmayan, daha fazla kendileri olabilmeleri için onlara yardım etmek için çalışan kişi gerçekten bir peder olabilir”⁴. Nöbetçi kulelerinin ve savunma surlarının olduğu bir dünyada, kırsal alanda dışlanmışlar arasında yoksulluk artarken, şehirler güçlü aileler arasında kanlı savaşlara sahne oluyordu. Ancak Fransua, kendi içinde gerçek barışı elde etmiş, başkaları üstünde hâkim olmak için her tür istekten kendini özgür kılmıştı, en sonunculardan biri olmuş ve herkesle uyum içinde yaşamayı arıyordu. Bu sayfaların ortaya çıkması için ilham veren, Fransua’dır.

5. Kardeşlik ve toplumsal dostluk her zaman beni düşündüren konular olagelmıştır. Geçtiğimiz yıllarda çeşitli vesilelerle bunlardan tekrar tekrar söz ettim. Bu genelgede ise, söylemiş olduğum tüm bunları, daha geniş çaplı bir düşüncenin sonunda bir araya getirmeyi istiyorum. Üstelik Laudato Si’ Genelgesinin redaksiyonunda yaratılışın bakımına büyük desteği olan Ortodoks Patriği kardeşim Bartolomeus’un verdiği büyük bir ilhamın benzerini, bu sefer “Allah insanları hakları, görevleri ve haysiyetlerinde eşit yaratmış ve birlikte kardeş olarak yaşamaya çağırmıştır”⁵ açıklamasını Abu Dabi’de birlikte yaptığımız İmam-ı Azam Ahmad al – Tayyib’in özel teşviki ile hissetmiş durumdayım. Bu diplomatik bir tutumdan ziyade diyalog kurma ve ortak bir taahhütte bulunma düşüncesi olarak görülmelidir. Bu genelge her ikimizin de imzalamış olduğu Belge’de bulunan muhteşem konuları bir araya toplayıp geliştirmektedir. Burada tüm dünyadan pek çok kişi ve gruptan aldığım sayısız belge ve mektubu da kendi düşüncelerimle birleştirdim.

6. Aşağıdaki sayfalarda kardeşlik sevgisinin doktrini özetlenmemekte, ancak bu sevginin evrensel boyutuna ve herkese açık oluşuna odaklanılmaktadır. Çeşitli şekillerde karşımıza çıkan diğer insanları görmezden gelme ya da bertaraf etme

⁴ Eloi Leclerc, O.F.M., Exilio y ternura, ed. Marova, Madrid 1987, 205.

⁵ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L’Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 6.

girişimleriyle yaşadığımızda, kelimelerle sınırlı kalmayan yeni bir kardeşlik ve toplumsal dostluğun ortaya çıkması hayaliyle bu Genelgeyi sizlere gönderiyorum. Her ne kadar bu genelge beni besleyen ve canlandıran Hristiyan inancından yola çıkarak yazıldıysa da iyi niyetli her insanlabir diyalog açmasını sağlayacak şekilde ortaya çıkması için çalıştım.

7. Bu belgeyi yazmakta olduğum sırada Kovid-19 küresel salgını beklenmedik bir şekilde ortaya çıkarak sahte güvencelerimizi gün ışığına serdi. Çeşitli ülkelerin buna verdiği farklı tepkiler, birlikte hareket etme konusundaki yetersizliklerinin açık kanıtı oldu. Her şey birbiri ile son derece bağlantı halindeyken, herkesi etkileyen bu sorunu çözmek için gösterilen çaba büyük zorluklarla karşılaştı ve bir ayrışma, parçalanma yaşandı. Yapılmakta olan şeyleri daha iyi yapmak ya da almamız gereken mesajın mevcut sistemi ve düzeni daha düzgün hale getirmek olduğunu düşünenler, gerçeği göz ardı ediyorlar.

8. Yaşamak için bize verilen bu zamanda, her bir insanın haysiyetini kabul ederek tüm dünyada kardeşlik arzusunu tekrar uyandırmayı çok arzuluyorum. Herkese: “İşte hayatımızı güzel bir maceraya çevirmeyi düşleyip, bu düşü gerçekleştirmenin muhteşem sırrı. Kimse tecrit içinde yaşamayı kaldıramaz [...]. Bize destek olacak ve ileriye bakmamıza yardım edecek bir cemaate ihtiyacımız var. Birlikte düşlemek son derece önemlidir [...]. İnsan tek başınayken bir serap görür, orada olmayan şeyleri gördüğünü sanır. Oysa rüyalar birlikte gerçekleştirilir”⁶. Tek bir insanlık olarak düşleyelim, aynı insanî bedeni paylaşan yoldaş seyyahlar, hepimizi konuk eden bu yeryüzünün evlatları, her biri kendi inancı ya da kanaatinin zenginliğini taşıyan kişiler, her biri kendi sesini duyuran erkek ve kız kardeşler olarak hayal edelim!

⁶ Discorso nell’Incontro ecumenico e interreligioso con i giovani, Skopje – Macedonia del Nord (7 maggio 2019): L’Osservatore Romano, 9 maggio 2019, p. 9.

BÖLÜM I

KAPANMIŞ BİR DÜNYADA KARA BULUTLAR

9. Kapsamlı bir analiz yapıyor ya da içinde yaşadığımız gerçekliğin tüm yönlerini hesaba katıyormuş gibi yapmadan, sadece mevcut dünyada evrensel kardeşliğin gelişimini engelleyen bazı eğilimlere dikkat etmeyi öneriyorum.

YIKILAN HAYALLER

10. On yıllar boyunca, dünya yaşanan pek çok savaştan ve felaketten birçok ders almış ve yavaş yavaş çeşitli şekillerde bütünleşmeye doğru ilerliyor görünmüştü. Örneğin birleşik bir Avrupa hayali vardı, ortak köklerin kucaklandığı ve zengin çeşitlilikten sevinç duyabilen bir Birleşik Avrupa hayali gelişmişti. “Avrupa Birliği'nin kurucu atalarının tüm kıta halkları arasında bölünmelerin üstünde barış ve birlik için ortak çalışma kapasitesine dayanan bir gelecek istediklerine dair sağlam inançlarını”⁷ hatırlayalım. Buna benzer şekilde Latin Amerika'da da birleşme için bir istek ortaya çıkmış ve çeşitli ülkeler bunun için çalışmaya başlamıştı. Başka ülkelerde ve bölgelerde kimisi verimli, kimisi gelecek vaat eden barışa yönelik girişimler ve yaklaşımlar ortaya çıktı.

11. Ancak tarih, geçmişe dönüşün işaretlerini gösteriyor. Üstesinden gelineceği düşünülen anakronik çatışmalar alevleniyor, patlıyor, hararetleniyor; bitti sanılan milliyetçilik tekrar uyanıyor. Çeşitli ülkelerde farklı ideolojilerle aşılınmış olan halkların ve ulusların birliği fikri, ulusal çıkarların savunulması maskesi altında yeni bir bencillik ve toplumsal duyarsızlığın ortaya çıkmasına yol açıyor. Bu da bize şunu hatırlatıyor: “Her nesil, önceki nesillerin mücadelesini ve elde ettiklerini alıp bunları daha üst bir seviyeye taşımalıdır. Yol budur. Sevgi, adalet ve dayanışma gibi, iyilik de tek bir kerede ve her zaman için sağlanamaz. Her gün tekrar elde edilmesi gerekir. Geçmişte başarılı olmuş olanlarla yetinmek, durmak ve kardeşlerimizin birçoğunun hala

⁷ Discorso al Parlamento Europeo, Strasburgo (25 novembre 2014): AAS 106 (2014), 996.

hepimizin mücadele etmek zorunda olduğu adaletsiz durumlar yüzünden acı çektiğini görmezden geliyormuş gibi bundan zevk almak mümkün değildir”⁸.

12. "Dünyaya açılmak" bugün ekonomi ve finans çevrelerinde benimsenen bir ifadedir. Sadece yabancı çıkarlara açılmaya veya ekonomik güçlerin tüm ülkelerde kısıtlama veya karmaşa olmaksızın yatırım yapma özgürlüğüne atıfta bulunur. Yerel çatışmalar ve kamu yararına olan ilgisizlik, küresel ekonomi tarafından benzersiz bir kültürel modeli dayatmak için kullanılır. Bu kültür dünyayı birleştirir ama insanları ve ulusları ayırır, çünkü "gittikçe küreselleşen toplum bizi yakınlaştırırsa da bizi kardeş yapmaz"⁹. Bireysel çıkarları destekleyen ve varoluşun toplum boyutunu zayıflatan bu standartlaşmış dünyada, her zamankinden daha yalnızız. İnsanların tüketici veya seyirci rolünü oynadığı pazarlar artıyor. Bu küreselleşmenin ilerlemesi, normalde kendilerini koruyan, ancak en zayıf ve en yoksul bölgelerin kimliklerini çözerek onları daha savunmasız ve bağımlı hale getiren en güçlülerin kimliğini destekler. Böylelikle siyaset, "böl ve yönet" taktiğini uygulayan uluslar ötesi ekonomik güçler karşısında giderek daha kırılabilir hale geliyor.

Tarihsel Bilincin Sonu

13. Bu durum, daha fazla parçalanmaya neden olan tarih duygusunun da yitirilmesine de yol açar. İnsan özgürlüğünün her şeyi sıfırdan inşa ediyormuş gibi yaptığı bir tür "yapılanı yıkma – yapı bozumculuğu" kültürüne nüfuz etmiş durumdadır. Bu ise sadece sınırsız tüketim ihtiyacı ve asla memnun olmayan bireyselliğin çeşitli biçimlerinin ifadesi ile ayakta kalmaktadır. Bu konuda duyduğum endişe, beni gençlere şu tavsiyeyi vermeye yöneltti: “Bir kişi size gelip de tarihi görmezden gelip, yaşlıların deneyimlerine değer vermeden, geçmişte olup biten her şeyi küçümsemeyi ve sadece onun size sunacağı geleceğe bakmanızı söyleyorsa, bu sadece onun dediklerini yapmanızı sağlayacak bir teklif ile sizi kendisine çekmenin kolay bir yolu olmaz mı? Bu kişi, siz gençlerin sığ, kökünden kopartılmış, her şeye karşı güvensiz olmasına ihtiyaç duyar; böylece sadece onun sözüne güvenir ve onun planlarına boyun eğersiniz. İşte, farklı renkteki ideolojiler, her şeyi bu şekilde bozundurarak (yapısını parçalayarak) muhalefet olmadan bu şekilde egemen

⁸ Incontro con le Autorità, la società civile e il Corpo diplomatico, Santiago del Cile (16 gennaio 2018): AAS 110 (2018), 256.

⁹ Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 19: AAS 101 (2009), 655.

olabilmektedir. Bunu yapabilmek için tarihi küçümseyen, nesiller boyunca aktarılan manevi ve insani zenginliği reddeden, kendilerinden önceki her şeyi görmezden gelen gençlere ihtiyaçları var. "¹⁰.

14. Bunlar, kültürel kolonileşmenin yeni biçimleridir. Unutmayalım ki "kendi geleneklerini yabancılaştıran ve başkalarını taklit eden, şiddeti dayatan, affedilmez duyarsızlık ya da ihmal içinde olan halklar, kendi ruhlarının koparılıp alınmasına tahammül gösterirler, manevi yapıları / fizyonomileri ile birlikte ahlaki tutarlılıklarını ve sonunda ideolojik, ekonomik ve siyasi bağımsızlıklarını da yitirirler." ¹¹ Tarihsel bilinci, eleştirel düşüncüyü, adalete bağlılığı ve bütünleşme yollarını çözenin etkili bir yolu, büyük sözlerin anlamını boşaltmak veya değiştirmektir. Günümüzde demokrasi, özgürlük, adalet, birlik gibi bazı ifadeler ne anlama geliyor? Bunları tahakküm araçları olarak, herhangi bir eylemi haklı göstermeye hizmet edebilecek boş içerik başlıkları şeklinde kullanmak için eğilip bükülmüş, anlamlarından uzaklaştırılmıştır.

HERKES İÇİN BİR PROJE OLMAZSA

15. Hükmetmek ve sınırsızca ilerlemek için en iyi yol, belirli değerlerin savunulmasıyla maskelenmiş olsa da, umutsuzluk ekerek sürekli güvensizlik uyandırmaktır. Bugün birçok ülkede öfkeli, alevlendiren ve kutuplaştıran bir siyasi mekanizma kullanılır. Başkalarının var olma ve düşünme hakları çeşitli şekillerde reddedilir ve bu amaçla insanlarla alay edilir, haklarında şüphe uyandırılır, etraflarını kuşatma stratejisi kullanılır. Onlara dair gerçekler, değerleri kabul görmez ve böylece toplum fakirleşir ve en güçlü olanın gücü ölçüsüne indirgenir. Dolayısıyla artık siyaset, sadece herkesin ve kamunun yararını geliştirmek için uzun vadeli projeler hakkında sağlıklı bir tartışma olmaktan çıkmış, diğerlerinin değersizleştirilmesi için en etkili kaynağın bulunduğu geçici pazarlama yöntemleri haline gelmiştir. Bu küçük diskalifiye oyununda, tartışma, muhalefet ve zıtlıkta durumunda tutmak üzere kurgulanmaktadır.

16. Galip gelmenin yok etmek demek olduğu, hepimizi birbirine düşüren bu çıkar çatışması içinde nasıl kafamızı kaldırıp da komşumuzu tanıyabilir ya da yol boyunca

¹⁰ Esort. ap. postsin. Christus vivit (25 marzo 2019), 181.

¹¹ Card. Raúl Silva Henríquez, S.D.B., Omelia al Te Deum a Santiago del Chile (18 settembre 1974).

düşmüş olanın yanına koşabiliriz? Tüm insanlığın gelişmesini amaçlayan bir proje bugün kulağa delilik gibi gelebilir. Aramızdaki mesafeler artıyor ve birleşmiş ve daha adil bir dünyaya giden zorlu ve yavaş yol yeni ve şiddetli bir geri çekilmeden geçiyor.

17. Etrafımızdaki dünyayı iyileştirmek kendimizi destelemek ve kendi durumumuzu iyileştirmek demektir. Ancak ortak Ev’de yaşayan bir “biz” oluşturulması gerekir. Bu tür bir bakım, hızlı kâr etmeyi gerektiren ekonomik güçlerle ilgili değildir. Çevreyi savunmak için yükselen sesler çoğunlukla özel çıkarları gizleyen açıkça mantıklı tezler ileri sürülerek ya susturulur ya da alay konusu edilir. Üretmiş olduğumuz, boş ve ortak bir acil projeden yoksun olan bu kültürde, "belli kaynakların tükenmesi durumuyla karşılaştığımızda, yeni savaşlar için asil iddialarla maskelenmiş uygun bir senaryo oluşturulacağı öngörülebilir"¹².

Kullan-at Dünyası

18. Sınırları olmayan bir hayat yaşamaya hakkı olan bir insan sektörünü destekleyen bir seçimin yararına insanlığın belli bir bölümü feda edilebilir gibi görünüyor. Sonuçta, “insanlar artık, özellikle fakir veya özürülürse, -hiç doğmamış gibi – “işe yaramaz” ya da yaşlılar gibiyse “artık işe yaramaz” diye görülüyor ve artık, saygı duyulması ve korunması gereken birincil değer oldukları düşünülüyor. En kötü olan şey ise, artık besinlerin israfın başta olmak üzere, her tür israfa karşı duyarsız hale gelmiş olmasıdır». ¹³

19. Nüfusun yaşlanmasına neden olan çocuk eksikliği, yaşlıların acı verici bir yalnızlığa terk edilmesiyle birlikte, örtük olarak her şeyin bizimle bittiğini, sadece bireysel çıkarlarımızın önemli olduğunu ifade eder. Dolayısıyla, "israfın konusu yalnızca yiyecek veya gereksiz mallar değil, çoğu zaman insanın kendisidir".¹⁴ Koronavirüs nedeniyle dünyanın bazı yerlerinde yaşlıların başına gelenleri gördük. Böyle ölmeleri gerekmiyordu. Ancak gerçekte, sıcaklık dalgaları ve diğer koşullar nedeniyle benzer bir şey zaten olmuştu: yaşlılar acımasızca terkedildiler. Yaşlıları izole etmenin ve aileye yeterli ve özen göstermeden başkalarının bakımına bırakmanın aileyi parçalayıp yoksullaştırdığının farkında değiliz. Üstelik bu, gençleri

¹² Lett. enc. Laudato si’ (24 maggio 2015), 57: AAS 107 (2015), 869.

¹³ Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (11 gennaio 2016): AAS 108 (2016), 120.

¹⁴ Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (13 gennaio 2014): AAS 106 (2014), 83-84.

kökleriyle gerekli temastan ve gençliğin tek başına başaramayacağı bir bilgelikten mahrum bırakılmaktadır.

20. İşgücü maliyetlerini düşürme saplantısında olduğu gibi, baştan atma eylemi, yol açtığı ciddi sonuçları fark etmeden birçok şekilde kendini gösterir, çünkü ortaya çıkan işsizlik, doğrudan yoksulluğun sınırlarını genişletme etkisine sahiptir. [15] Dahası, ırkçılık gibi modası geçmiş olduğuna inandığımız, gizlenen ve tekrar tekrar ortaya çıkan bu uçurum, aşağılık biçimlere bürünmektedir. Irkçı ifadeler, toplumun iddia edilen ilerlemelerinin o kadar gerçek olmadığını ve kesin olarak garanti edilmediğini göstererek içimizdeki utancı tazeler.¹⁵

21. Büyüme için etkili, ama insanlığın bütüncül gelişimi için yetersiz sonuçlar veren ekonomik düzenlemeler bulunmaktadır¹⁶. Refah artmaktadır, ancak onunla birlikte ortaya çıkan “yeni yoksulluk”¹⁷un doğması, eşitliği olmadığını gösteriyor. Modern dünyanın yoksulluğu azalttığını söylediğimizde bunu o günün ölçütlerine bakmadan, bugünkü değerler üstünden kıyaslayarak yapıyoruz. Aslında geçmiş zamanlarda mesela, elektriğin olmaması yoksulluk işareti olarak görülüyordu, ciddi bir rahatsızlığa da yol açmıyordu. Yoksulluk her zaman somut bir tarihsel anın gerçek olasılıkları bağlamında analiz edilip ve anlaşılmalıdır.

İnsan Hakları Yeterince Evrensel Değildir.

22. Çoğu kez aslında insan haklarının herkes için eşit olmadığı ortaya çıkar. Bu haklara saygı içinde: “bir ülkenin sosyal ve ekonomik kalkınması için bir ön koşuldur. İnsanın haysiyetine saygı duyulduğunda ve hakları tanındığında ve garanti edildiğinde, yaratıcılık ve beceriklilik de gelişir ve insan kişiliği birçok inisiyatifi ortak yarar lehine kullanabilir.”¹⁸ Ancak “Çağdaş toplumlarımızı dikkatle gözlemlediğimizde, bizi, 70 yıl önce resmen ilan edilen tüm insanların eşit haysiyetinin her koşulda gerçekten tanınıp tanınmadığını, saygı duyulduğunu, korunduğunu ve desteklendiğini sorgulamaya götüren sayısız çelişki vardır. İndirgeyici antropolojik vizyonlar ve insanı sömürmek, atmak ve hatta öldürmek

¹⁵ Cfr Discorso alla Fondazione “Centesimus annus pro Pontifice” (25 maggio 2013): Insegnamenti, I, 1 (2013), 238.

¹⁶ Cfr S. Paolo VI, Lett. enc. Populorum progressio (26 marzo 1967), 14: AAS 59 (1967), 264.

¹⁷ Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 22: AAS 101 (2009), 657.

¹⁸ Discorso alle Autorità, Tirana – Albania (21 settembre 2014): AAS 106 (2014), 773.

konusunda tereddüt etmeyen, kâra dayalı bir ekonomik modelle beslenen pek çok adaletsizlik biçimi bugün dünyada varlığını sürdürmektedir. İnsanlığın bir kısmı zenginlik içinde yaşarken, bir kısmı da onurunun göz ardı edildiğini, hor görüldüğünü veya ayaklar altına alındığını ve temel haklarının göz ardı edildiğini veya ihlal edildiğini görüyor”¹⁹. Bu aynı insan haysiyetine dayanan hakların eşitliği konusunda ne denilebilir?

23. Benzer şekilde, dünyadaki toplumların örgütlenmesi, kadınların erkeklerle tam olarak aynı haysiyet ve haklara sahip olduğunu açıkça yansıtmaktan hâlâ uzaktır. Kelimelerle, bazı şeyler onaylansa da kararlar ve gerçekliğin haykırdığı mesaj başkadır: "Dışlanma, kötü muamele ve şiddet durumlarından mustarip olan kadınlar iki kat fakirdir, çünkü kendilerini genellikle haklarını daha az savunma şansıyla bulurlar".²⁰

24. Ayrıca, "uluslararası toplum, köleliğin tüm biçimleriyle sona erdirilmesi için çok sayıda anlaşma kabul etmiş ve bu olgu ile mücadele için çeşitli stratejiler başlatmış olsa da, bugün hala milyonlarca insan - her yaşta çocuk, erkek ve kadın - özgürlüklerinden yoksun bırakılmakta ve köleliğe benzer koşullarda yaşamaya zorlanmaktadır. [...] Dün olduğu gibi bugün de, köleliğin kökeninde, kendisine bir nesne olarak davranılma olasılığını kabul eden bir insan kavramı var. [...] Tanrı'nın suretinde ve benzerliğinde yaratılan insan, zorla, aldatılarak veya fiziksel veya psikolojik zorlamayla, özgürlükten yoksun bırakılmış, metalaştırılmış, birinin mülkiyetine indirgenmiş; amaç olarak değil, bir araç olarak kullanılmaktadır". Suç şebekeleri "modern bilgi teknolojisini akıllıca kullanarak dünyanın her yerinde gençleri ve küçükleri kendilerine çekiyorlar."²¹ Kadınlara yönelik olduğunda, kürtaja zorlamaya kadar varan sapkınlığın sınırı yoktur. İnsanların organlarını satmak için kaçırılmasına kadar varan korkunç iğrenç eylemlerdir bunlar. Bütün bunlar, insanlığın insan kaçakçılığı ve diğer kölelik biçimlerini dikkate almasını gerektirecek kadar büyük küresel sorun haline gelmiş durumdadır. "Suç örgütlerinin amaçlarına ulaşmak için küresel ağları kullandıkları gibi, bu durumu ortadan kaldırmak için harekete geçmek için toplumu oluşturan çeşitli aktörlerin de ortak ve eşit bir küresel

¹⁹ Messaggio ai partecipanti alla Conferenza internazionale "I diritti umani nel mondo contemporaneo: conquiste, omissioni, negazioni" (10 dicembre 2018): L'Osservatore Romano, 10-11 dicembre 2018, p. 8.

²⁰ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 212: AAS 105 (2013), 1108.

²¹ Messaggio per la 48ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2015 (8 dicembre 2014), 3-4: AAS 107 (2015), 69-71.

çabası gerekmektedir.”²² Bu fenomeni yenmek için eylem, toplumu oluşturan çeşitli aktörlerin ortak ve eşit derecede küresel bir çabasını gerektirir ". [22]

Çatışma ve Korku

25. Irk veya dini nedenlerle yapılan savaşlar, saldırılar, zulümler ve insan onuruna yönelik birçok suiistimal, temelde ekonomik olmak üzere belirli çıkarlara uygun olup olmadığına bağlı olarak farklı şekillerde değerlendirilir. Güçlü bir taraf için uygun olduğunda doğru olan, onun çıkarına olmadığı zaman doğru olmaktan çıkar. Bu tür şiddet durumları "dünyanın birçok bölgesinde acı verici bir şekilde çoğalıyor, öyle ki" parçalar halinde üçüncü dünya savaşı "olarak adlandırılabilir niteliklere bürünüyorlar"²³.

26. Bizi birlik içinde bir araya getirebilecek ufukların eksikliğine dikkat edersek, bu şaşırtıcı değildir, çünkü her savaşta yıkılan, "insan ailesinin çağrısına yazılan aynı kardeşlik projesi"dir ve bunun için "her tehdit edici durum onu besler: güvensizlik ve geri çekilme"²⁴. Böylece dünyamız, "korku ve güvensizlik mantığıyla desteklenen sahte bir güvenlik temelinde istikrar ve barışı garanti etme" iddiasıyla anlamsız bir ikilem içinde ilerlemektedir²⁵.

27. Paradoksal olarak, teknolojik ilerlemenin üstesinden gelemediği, atalardan kalma korkular bulunmaktadır. Aslında, kendilerini yeni teknolojilerin arkasına saklayıp güçlendirebilmişlerdir. Bugün bile, kadim kentin surlarının ardında uçurum, bilinmeyen toprağı, çöller bulunuyor. Oradan gelenler güvenilir değil çünkü bilinmiyor, tanıdık değil, köy halkından değil. İnsan ne pahasına olursa olsun barbar olanın bölgesine karşı kendini savunma zorunluluğu duyar. Sonuçta, nefsi müdafaa için yeni engeller yaratılır, böylece artık dünya değil, sadece "benim dünyam" var olur; artık pek çok insan vazgeçilmez haysiyetiyle bir insan olarak görülmekten çıkar, basitçe "o" olur. Başka kültürlerle, diğer insanlarla bir karşılaşma yaşamamak için, duvar kültürü yaratmak tekrardan çekici hale gelmeye başlamıştır;

²² Ibid., 5: AAS (107 (2015), 72.

²³ Messaggio per la 49ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2016 (8 dicembre 2015), 2: AAS 108 (2016), 49.

²⁴ Messaggio per la 53ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2020 (8 dicembre 2019), 1: L'Osservatore Romano, 13 dicembre 2019, p. 8.

²⁵ Discorso sulle armi nucleari, Nagasaki – Giappone (24 novembre 2019): L'Osservatore Romano, 25-26 novembre 2019, p. 6.

Surlar, kalpteki duvarlar, yeryüzündeki duvarlar yükselmeye devam eder. Kim bir duvar örer ve ördüğü duvarı yükseltirse, o kişi ördüğü duvar içinde ufkunu yitirmiş bir köle haline gelir. Çünkü diğerlerinden mahrum kalmaktadır”²⁶. Duvarları, kalpteki duvarları, yeryüzündeki duvarları yükseltir. Ve kim bir duvarı yükseltirse, kim bir duvar örerse, inşa ettiği duvarların içinde ufuksuz bir köle olur. Çünkü diğer insanlardan yoksundur.

28. Sistem tarafından terk edilmiş hissedenerin yaşadığı yalnızlık, güvensizlik ve korku çeşitli “mafyalara” için verimli bir ortam oluşturmaktadır. Kendi suç dolu çıkarlarının peşinden koşarlarken çeşitli yardım şekilleri sağlayarak unutulmuşların koruyucusu gibi ortaya çıktıkları için böyle gelişmektedirler. Sahte bir cemaat ruhuyla kurtulmanın son derece zor olduğu bir bağımlılık ve boyun eğmeye dayalı bağlar oluşturan tipik bir mafya pedagojisi bulunmaktadır.

ORTAK BİR ROTA OLMADAN KÜRESELLEŞME VE İLERLEME

29. Biz İmam-ı Azam Ahmad Al-Tayyeb ile birlikte bilim, teknoloji, tıp, endüstri ve refah alanında her şeyden çok gelişmiş ülkelerde ortaya çıkan pozitif ilerlemeyi görmezden gelmiyoruz. Ancak, “bu büyük ve değerli tarihsel gelişmelerle birlikte uluslararası eylemleri k-koşullandıran etikte bir bozulma ve manevi değerlerle sorumluluklarda bir zayıflama olduğunu vurgulamak istiyoruz. Tüm bunlar genel bir hayal kırıklığı, yalıtılmışlık ve çaresizlik duygusuna katkıda bulunur.” ... “Belirsizliğin, hayal kırıklığının ve geleceğe dair korkunun hâkim olduğu ve dar görüşlü ekonomik çıkarların kontrol ettiği bir dünya durumunda gerilim giderek yükseliyor ve silahlar ve cephaneler birikiyor. “Ayrıca, “şiddetli siyasi krizlere, adaletsizliğe ve doğal kaynakların adil bir şekilde dağıtılmamasına dikkat çekiyoruz. [...] Şimdiden - yoksulluk ve açlık nedeniyle - insan iskeletlerinin yığılmaya başladığı, milyonlarca çocuğun ölümüne yol açan bu krizlere karşı, kabul edilemez bir uluslararası sessizlik hüküm sürüyor.”²⁷ Bu tablo karşısında, pek çok gelişme bizi cezbetse de, gerçek bir insani yol bulamıyoruz.

²⁶ Discorso a professori e studenti del Collegio “San Carlo” di Milano (6 aprile 2019): L’Osservatore Romano, 8-9 aprile 2019, p. 6.

²⁷ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L’Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 6.

30. Günümüz dünyasında aynı insanlığa ait olma duyguları zayıflarken, adalet ve barışı birlikte inşa etme hayali başka zamanlara ait bir ütopya gibi görünüyor. Bir yanılısama aldatmacasının arkasında yatan derin bir hayal kırıklığının kızı olan rahat, soğuk ve küreselleşmiş kayıtsızlığın ne kadar hâkim olduğunu görelim: Her şeye kadir olabileceğimize inanmak ve hepimizin aynı gemide olduğumuzu unutmak. Büyük kardeşlik değerlerini geride bırakan bu hayal kırıklığı, “bir tür kinizme yol açar. Bu hayal kırıklığı ya da boşa uğraşma hissi içinde kalırsak, karşı karşıya kalacağımız denenme budur. [...] Kendini tecrit etme ve kendi çıkarına kapanma asla umudu yeniden tesis etmenin ve yenilenmenin yolu değildir, karşılaşma kültürü ve yakın olmak bunları sağlar. Kendini tecrit etmeye hayır, yakınlaşmaya evet; Yüzleşme kültürüne hayır, karşılaşma kültürüne evet.”²⁸. Kişinin kendini geri çekmesi ve kendi ilgi alanlarına gömülmesi ümidi yeniden kurmaz ve yenilenmeyi getirmez. Tecride hayır, yakınlaşmaya evet. Kendini dış dünyadan soyutlamaya hayır; yakınlığa evet. Yüzleşme kültürüne hayır; karşılaşma kültürüne evet ". [28]

31. Ortak bir rota olmadan işleyen bu dünyada, "kişinin kendi iyiliği ne duyduğu takıntı ile insanlığın ortak mutluluğu arasındaki mesafenin giderek açıldığı bir atmosfer bulunuyor: birey ve insan arasında bunu ima etme noktasına kadar. Şimdi gerçek bir ayrılık yaşanıyor. [...] Birlikte yaşamak zorunda olduğunu hissetmek bir şeydir; birlikte ekilmesi ve geliştirilmesi gereken ortak yaşam tohumlarının zenginliği ve güzelliğinin değerini görmek tamamen farklı bir şeydir"²⁹. Teknoloji sürekli ilerleme kaydediyor, ancak “bilimsel ve teknolojik yenilikler büyürken, sosyal eşitlik ve sosyal katılım da aynı derecede büyüyerek bunlara eşlik etseydi ne güzel olurdu! Uzaklarda yeni gezegenleri keşfederken etrafımızda dönüp duran erkek ve kız kardeşlerimizin ihtiyaçlarını keşfetmek ne muhteşem olurdu!³⁰

PANDEMİLER VE TARİHTEKİ DİĞER FELAKETLER

32. Kovid -19 küresel salgını gibi küresel bir trajedi, bir süredir birimiz için kötü olanın herkes için kötü olduğunu gösterecek şekilde hepimize aynı gemide bulunan tek bir dünya cemaati olduğumuzu hatırlattı. Bir kez daha hatırladık ki kimse tek

²⁸ Discorso al mondo della cultura, Cagliari – Italia (22 settembre 2013): L'Osservatore Romano, 23-24 settembre 2013, p. 7.

²⁹ Humana communitas. Lettera al Presidente della Pontificia Accademia per la Vita in occasione del XXV anniversario della sua istituzione (6 gennaio 2019), 2.6: L'Osservatore Romano, 16 gennaio 2019, pp. 6-7.

³⁰ Videomessaggio al TED2017 di Vancouver (26 aprile 2017): L'Osservatore Romano, 27 aprile 2017, p. 7.

başına kurtulamaz, sadece hep birlikte kurtulabiliriz. Bunun için o sırada demiştim: “Fırtına bizim kırılabilirliğimizin maskesini indiriyor ve gündemimizi, projelerimizi, alışkanlıklarımızı ve önceliklerimizi dolduran yanlış ve yapay güvencelerimizi ortaya çıkarıyor. [...]Fırtına ile birlikte gerekli hayal gücünü daima meşgul eden “ego”muza gözden saklayan basmakalıp hileler düştü, bir kez daha kendisinden kaçmayacağımız (kutsanmış) ortak aidiyet keşfedildi: kardeşlik aidiyeti”³¹.

33. Dünya, teknolojik gelişmeleri kullanarak “insan maliyetini” azaltacağı bir ekonomiye doğru durmaksızın ilerliyordu ve bazıları da her şeyin güvende görüldüğü serbest piyasanın yeterli olduğuna bizi inandırmak için uğraşıyordu. Fakat kontrolden çıkmış bu küresel salgının beklenmedik ve sert darbesi birkaç kişinin iyiliğini değil, tüm insanlığı düşünmek zorunda bıraktı. Bugün artık bilebiliriz: “Görkem ve yücelik hayalleri ile besleniyorduk ve hayal kırıklığı, tecrit ve kapanma ile yemeği bitirdik; bağlantılarla tıka basa doyduk ve kardeşliğin tadını yitirdik. Hızlı ve çabuk sonuç aradık ve sabırsızlık ve endişe ile zulmedilmiş bulduk. Sanal dünyanın mahpusları olarak, gerçekliğin tadını ve kokusunu yitirdik”³². Pandeminin canlandırdığı korku, belirsizlik, kendi sınırları içinde kaldığının farkına varma duyguları yaşam tarzımızı, ilişkilerimizi, toplumdaki organizasyonu ve hepsinden öte kendi varlığımızın duygularını tekrar düşünmeye bir çağrıdır.

34. Her şey birbirine bağlanmış haldeyse kendi hayatımızın ve var olan her şeyin tek hâkimi olduğumuz ve gerçeğe yaklaşma şeklimiz ile bu küresel felaket arasında bir bağlantı olmadığını düşünmek zordur. Bunun bir tür ilahi ceza olduğunu söylemek istemiyorum. Suiistimlerimiz sonucu verdiğimiz zararın hesabını doğanın sordüğünü söylemek de doğru olmaz. İnleyen ve isyan eden, gerçekliğin kendisidir. Burada şair Virgilio’nun insan ilişkilerinin ağlayışı hakkındaki dizeleri aklıma geliyor.³³

35. Ancak “Hayatın öğretmeni” olan tarihin verdiği dersleri çok çabuk unutuyoruz³⁴. Bu sağlık krizi sona erdiğinde verilecek en kötü tepki hararetli tüketimciliğe ve kendini bencilce korumak için yeni şeylere düşmek olacaktır. Cennet, nihayetinde artık “başkaları” olmadığını, sadece “biz” olduğunu kabul eder. Bu içinde

³¹ Momento straordinario di preghiera in tempo di epidemia (27 marzo 2020): L’Osservatore Romano, 29 marzo 2020, p. 10.

³² Omelia nella S. Messa, Skopje – Macedonia del Nord (7 maggio 2019): L’Osservatore Romano, 8 maggio 2019, p. 12.

³³ Cfr Aeneis, I, 462: «Sunt lacrimae rerum et mentem mortalia tangunt».

³⁴ «Historia [...] magistra vitae» (M.T. Cicerone, De Oratore, II, 36).

bulduğumuz durumdan hiçbir şey öğrenmeyi beceremediğimiz yeni bir ciddi tarihsel olay değildir. Solunum cihazı yetmediği için hayatını kaybeden yaşlılarımızı unutmayalım, sağlık sistemi yıldan yıla giderek etkinliğini kaybediyor. Bu büyük açıdan faydasız olmasın, bizlerde yeni bir yaşam biçimine bir atılım doğursun ve ihtiyacımız olan şeyi tek bir seferde keşfedelim, çünkü hepimiz birbirimize borçluyuz, ancak bu şekilde insanlık ailesi tekrar doğuşu tüm yüzleriyle tüm elleriyle ve tüm sesleriyle kendi yükselttiği duvarları yıkarak yaşayabilir.

36. Zamanımızın, enerjimizin ve kaynaklarımızın gerektirdiği ait olma ve dayanışma cemaati olgusun için ortak tutkuyu canlandırmazsak bizi kandıran küresel yanılısama harap bir halde çökecek ve pek çoklarını endişe ve boşluğun pençesine terk edecektir. Üstelik “tüketimci bir yaşam tarzına takıntılı olmak her şeyin üstünde birkaç kişi bunu desteklediğinde sadece şiddete ve karşılıklı yıkıma götürebilir”³⁵. “Her koyun kendi bacağından asılır” çok hızlı bir şekilde “”herkes birbirine karşı”ya dönüşür ve bu her tür küresel salgından çok daha tehlikeli olacaktır.

SINIRLARDAN İNSAN HAYSİYETİ OLMAZSA

37. Belli popülist siyasi rejimler belli liberal ekonomik yaklaşımlar gibi göçmenlerin gelişini her ne pahasına olursa olsun durdurmak gerektiğini tartışıyor. Aynı zamanda yoksul ülkelere yardımların sınırlanması ile dibe vurmalarını sağlayarak kemer sıkmayı öğrenmelerinin daha iyi olacağı ileri sürülüyor. İnsanlar, desteklemenin son derece zor olduğu bu soyut ifadelerin arkasında dağılmış hayatlar olduğunun farkında değil. Büyük bir kısmı savaştan, baskıdan, doğal afetlerden kaçıyor. Diğerleri son derece haklı olarak “kendileri ve aileleri için fırsatlar arıyor”³⁶

38. Maalesef bazıları “Batı kültürü ile cezbedilirler, kimi zaman gerçekçi olmayan beklentiler yüzünden ağır hayal kırıklıkları yaşarlar. Vicdansız insan tacirleri genellikle uyuşturucu ve silah tacirleri ile bağlantılıdır ve göçmenlerin zayıflıklarından yararlanırlar, bu kişiler sık sık şiddete uğrar, alınıp satılır, psikolojik ve hatta fiziksel olarak istismar edilirler yol boyunca anlatılamaz acılar çekerler.”³⁷ Göç edenler “kendi kökenlerinden ayrıldıkları gibi kültürel ve dinî köklerinden koparlar. Bu kırılma en gayretli ve girişimci unsurlarını kaybeden toplumları ya da

³⁵ Lett. enc. Laudato si’ (24 maggio 2015), 204: AAS 107 (2015), 928.

³⁶ Esort. ap. postsin. Christus vivit (25 marzo 2019), 91.

³⁷ Ibid., 92.

özellikle çocukları vatanlarında bırakıp her iki ebeveyn göç ettiğinde aileleri derinden etkiler. “³⁸ Bunun sonucunda “bir kişinin kendi vatanında kalabilmesini sağlayacak olan göç etmeme hakkı temin edilmelidir.”³⁹

39. Üstelik “göçmenlerin vardığı ülkelerin bazılarında göçmenlik olgusu insanlarda korku ve telaşa yol açar, çoğunlukla da siyasi sebeplerle kışkırtılır ve istismar edilir. Yabancı düşmanlığını körükler ve bu da içe kapanmaya ve geri çekilmeye yol açar”⁴⁰. Göçmenler, diğer kişiler gibi toplum yaşamına katılmaya layık görünmezler ve herkesin sahip olduğu doğuştan gelen haysiyetleri olduğu da unutulur. Bu yüzden onlar “kendi kurtuluşlarının öncüsü”⁴¹ olmalıydılar. Kimse açık bir dille onların insan olduğunu yadsımaz, ama uygulamada aldığımız kararlar ve davranış şeklimizle onlara daha az değerli olduklarını, önemsiz olduklarını, daha az insan olduklarını düşündüğümüzü gösteririz. Hristiyanlar için böyle bir zihniyete ve davranışa ortak olmak, imanımızın derin kanaatleri yerine belli siyasi tercihleri öne çıkardığı için imkânsızdır: her insan kökeni, ırkı, dini ne olursa olsun yadsınamaz bir haysiyete sahiptir ve kardeşlik sevgisinin yüce yasasına tabidir.

40. “Göçmenlik dünyanın geleceğinde derin bir yer edinmektedir”⁴². Günümüzde göçler “tüm sivil toplumların temelini oluşturan kardeşlik sorumluluğu duygusunun kaybolmasından”⁴³ etkilenmektedir. Örneğin Avrupa, bu yolda ilerlemekte ve büyük risk altındadır. Bununla birlikte “atalarından kalma büyük kültürel ve dini mirasın yardımıyla insan şahsının merkezîliğini savunmak ve kendi vatandaşlarının haklarını koruma ve göçmenlerin kabulü ve onlara yardım gibi iki kat ahlakî sorumluluk arasında doğru dengeyi bulmak için gerekli araçlara sahiptir”⁴⁴.

41. Bazı kişilerin göçmenlerle karşılaştıklarında şüphe ya da korku duymalarını anlıyorum. Kendini savunma içgüdüsünün bir yanı olarak görüyorum bunu. Ancak bir kişinin ya da bir halkın karşısındakine yaratıcı bir şekilde açık olduğunda verimli bir şekilde bütünleşeceği de bir gerçektir. Öncelikle bu tepkinin üstesinden gelmeye davet ediyorum, çünkü “düşünme ve davranış biçimimiz hoşgörüsüz, kapalı hatta

³⁸ Ibid., 93.

³⁹ Benedetto XVI, Messaggio per la 99ª Giornata Mondiale del Migrante e del Rifugiato (12 ottobre 2012): AAS 104 (2012), 908.

⁴⁰ Esort. ap. postsin. Christus vivit (25 marzo 2019), 92.

⁴¹ Cfr Messaggio per la 106ª Giornata Mondiale del Migrante e del Rifugiato 2020 (13 maggio 2020): L'Osservatore Romano, 16 maggio 2020, p. 8.

⁴² Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (11 gennaio 2016): AAS 108 (2016), 124.

⁴³ Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (13 gennaio 2014): AAS 106 (2014), 84.

⁴⁴ Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (11 gennaio 2016): AAS 108 (2016), 123.

farkına varmadan ırkçı olmaya başladığında problem var demektir. Ve bu başkası ile karşılaşma kapasite ve isteğinden mahrum eden korku yüzündendir.”⁴⁵

İLETİŞİM YANILSAMASI

42. Çelişkili bir şekilde başkalarına saygıdan tamamen yalıtılmış kapalı ve tahammülden uzak davranışlar artarken, mahremiyetin zar zor var olduğu noktaya kadar da mesafeler azalır neredeyse ortadan kaybolmaktadır. Her şey izlenebilen, seyredilen bir gösteri haline gelmiş durumdadır ve hayat sürekli inceleme altında tutulmaktadır. Dijital iletişimde her şey ve her birey sergilenmek ister, ve bakışların inceden inceye araştırıldığı, çıplak bırakıldığı ve ifşa edildiği, anonim bir nesne haline getirilir. Başkalarına duyulan saygı paramparça olurken, kendimizi uzaklaştırsak, görmezden gelsek veya başkalarını reddetsek bile onların hayatlarının her ayrıntısına utanmadan gözetleyebiliriz.

43. Diğer yandan nefret ve yıkım dolu dijital kampanyalar –bazılarının inandığının aksine – karşılıklı yardımlaşma için kusursuz bir yol değildir, fakat ortak düşman olarak algılananlara karşı bireylerin birlikte kurduğu basit bir birliktir. Üstelik “dijital medya insanları bağımlılık, yalıtılmışlık ve somut gerçeklikle ilişkinin yavaş yavaş yitirilme, gerçek kişiler arası ilişkileri geliştirmeyi engelleme ye götürebilir”⁴⁶. İnsan iletişiminin bir parçası olan fiziksel jestler, yüz ifadeleri, sessizlik anları, vücut dili ve hatta kokular, ellerin titremesi, yüz kızarması, hatta terleme dijital iletişimde bulunmaz. Yavaş ve kademeli dostluk geliştirme çabası, istikrarlı bir karşılıklılık ve zamanla olgunlaşan fikir birliğinden feragat eden dijital ilişkiler sosyalleşme gibi görünmektedir. Ancak bu bir “biz” topluluğu inşa etmez, yabancı düşmanlığı ve güçsüz olanları hor görerek kendini ifade eden bir bireyselliği gizler ve güçlendirir. Dijital olarak bağlantı kurmak, köprüler kurmak için yetersiz kalır, insanlığı birleştiremez.

⁴⁵ Messaggio per la 105ª Giornata Mondiale del Migrante e del Rifugiato (27 maggio 2019): L'Osservatore Romano, 27-28 maggio 2019, p. 8.

⁴⁶ Esort. ap. postsin. Christus vivit (25 marzo 2019), 88.

Arsız Saldırganlık

44. Bireyler rahat, tüketimci yalıtılmışlıkları içinde yüz yüzeken birbirlerini yıkabilecek denli vahşi söylemleri sınırlama hissetmeksizin ifade ederek düşmanlığı, hakareti, tacizi, iftirayı ve sözlü şiddeti teşvik eden sürekli ve ateşli bağlılık şekillerini seçebilmektedirler. Sosyal saldırganlık bilgisayarlar ve mobil cihazların yaygınlaşması ile yayılmak için benzersiz bir alan bulmuş durumdadır.

45. Bu durum ideojilere her türlü ılımlı yaklaşımı bırakma imkânı vermektedir. Birkaç yıl öncesine kadar tüm dünyanın saygısını yitirmeyi göze almadan söylenemeyecek sözler günümüzde bazı politikacılar tarafından bile olabilecek en kötü şekilde söylenebildiği gibi cezasız da kalmaktadır. “Devasa ekonomik çıkarların dijital dünyada işlediği, istilacı oldukları kadar ince kontrol biçimleri oluşturabildiği, vicdanları ve demokratik süreci manipüle etmek için mekanizmalar yarattığı göz ardı edilmemelidir. Pek çok platformun işleyişi çoğu zaman benzer düşünen insanlar arasındaki karşılaşmayı tercih eden söylenebildiği gibi, farklılıklar arasındaki karşılaştırmayı engelleyerek sonuçlanır. Bu kapalı devreler, yanlış bilgi ve haberlerin yayılmasını kolaylaştırarak önyargı ve nefreti körüklüyor”⁴⁷.

46. Yine fanatizmin yıkıcı şekillerini kimi zaman Hristiyanların da aralarında olduğu inançlı din adamları arasında da görüyoruz; onlar da “internet ve dijital iletişimin çeşitli forumları yoluyla sözlü şiddet ağına yakalanıyorlar. Katolik iletişim araçlarında bile sınırlar aşılabiliyor, iftira ve karalamalar sıradanlaşıyor ve tüm ahlakî standartlar ve başkalarının iyi bir üne sahip adına saygı göz ardı edilebiliyor.”⁴⁸Bu, ortak Babamızın bizden istediği kardeşliğe nasıl katkıda bulunabilir?

Bilgelik Olmadığı Bilgi

47. Gerçek bilgelik, gerçeklikle karşılaşmayı gerektirir. Ancak günümüzde her şey üretilebilir, gizlenebilir ve değiştirilebilir. Bu da gerçekliğin sınırlarıyla doğrudan karşılaşmanın tahammül edilemez geldiğini gösteren bir durumdur. Beğendiklerimi beğenmediklerimden, çekici bulduklarımı hoş olmayanlardan anında ayırma alışkanlığı yaratan bir “seçme” mekanizması uygulanmaktadır. Aynı şekilde dünyamızı paylaşmak istediğimiz insanları da seçebilmekteyiz. Nahoş ya da kabul

⁴⁷ Ibid., 89.

⁴⁸ Esort. ap. Gaudete et exultate (19 marzo 2018), 115.

edilemez bulduğumuz kişi ve durumları o günkü sanal ağlarda basit bir şekilde siliyoruz; böylece bizi içinde yaşadığımız dünyadan izole eden sanal bir çember oluşuyor.

48. Oturmak ve karşısındaki kişiyi dinlemek, kendini beğenmişliği aşarak başkalarını kabul eden, onlara özen gösteren ve kendi yaşamında yer açmakla ortaya konan bir karşılama tutumu yaklaşımıdır. “Ancak günümüz dünyası, büyük ölçüde sağır bir dünyadır (...) Kimi zaman modern dünyanın çılgınca hızı karşımızdaki kişinin sözlerini dikkatle dinlememize engel olur.” Assisili Aziz Fransua “Tanrı’nın sesini işitti, yoksulların sesini işitti, o hastaların sesini işitti, doğanın sesini işitti. O bunların tümünü bir yaşam yoluna dönüştürdü. Aziz Fransua’nın tohumunun birçok kalpte büyüyeceğini umuyorum.”⁴⁹

49. Sessizliğin ve dikkatle dinlemenin ortadan kaybolmasıyla her şey hızlı ve sabırsız şaka ve mesajlara dönüşünce akılcı insan iletişiminin temel yapısı tehlikeye girer. Kontrol edemediğimiz ya da anında ve yüzeysel olarak bilemediğimiz her şeyi dışlayıp sadece istediğimiz şeylerle inşa ettiğimiz yeni bir yaşam tarzı yaratılır. Bu süreç, özündeki mantıkla bizi paylaşılan bilgiğe götürebilecek olan dingin düşünmeye engel olur.

50. Gerçeği, karşılıklı konuşarak, rahat bir ortamda sohbet ederek ya da ateşli tartışmalarla arayabiliriz. Bu aynı zamanda sessizlik ve acılı anların birbirine eklendiği, ine de sabırla bireylerin ve halkların engin deneyimlerini bir araya getirme yeteneğine sahip sebat dolu bir yolculuktur. Bizi dolduran toplu bilgiler daha büyük bir bilgiğe eşdeğer değildir. Bilgelik internette yapılan sabırsız aramalarla ortaya çıkmaz; bilgelik doğruluğu garanti edilmemiş bilgiler toplamı da değildir. Bu yolla kişiler gerçeğe karşılaşma yolunda olgunlaşmazlar. Sohbetler sadece en son veriler etrafında dolaşır, sadece yatay ve yığın halindedir. Dikkatimizi odaklanmış halde tutmak, olayların özüne nüfuz etmek, hayata anlam veren özün ne olduğunu bilmekten uzaklaşırız. Böylece özgürlük bize satılan ve ekran karşısında internette gezinebilme özgürlüğüyle karıştırılan bir yanılsamaya dönüşür. Yerel ve evrensel kardeşlik yolu, ancak gerçeğe buluşmaya istekli özgür ruhlar tarafından takip edilebilir, sorun budur.

⁴⁹ Dal film Papa Francesco – Un uomo di parola. La speranza è un messaggio universale, di Wim Wenders (2018).

BOYUN EĞME VE KENDİNİ ALÇALTMA

51. Her bir ülkenin kendisine özgü bir şekilde büyümesi ve kendi kültürünün değerlerine saygı ile gelişme kapasitesini artırması yerine, ekonomik açıdan güçlü bazı ülkeler, az gelişmiş ülkeler için kültürel model olarak sunulmaktadır. Yaratmaktan çok kopyalamaya ve tüketmeye götüren bu sığ ve hastalıklı başkalarına benzeme arzusu ulusal öz güvenin düşmesine yol açmaktadır. Pek çok yoksul ülkenin zengin kesimlerinde ve yakın geçmişte yoksulluktan kurtulmuş olanlarda, sanki her kötülüğün tek sebebi bu imiş gibi kendi kimliklerine özgü düşünce ve davranışlara karşı bir direnç ve kendi kültürel kimliklerine yukarıdan bakma eğilimi görülmektedir.

52. Başkalarına hükmetmenin en kolay yolu, onun özgüvenini yıkmaktır. Dünyayı tek-tipli hale getirmeyi amaçlayan bu eğilimin arkasında, medya ve sosyal ağlar yoluyla en güçlülere hizmet edecek yeni bir kültür yaratma girişiminin yapıldığı noktada, düşük benlik saygısından yarar sağlamak isteyen güçlü çıkarlar ortaya çıkmaktadır. Mali vurgunculuk ve sömürü fırsatçılığının fayda sağladığı yer burasıdır ve her zaman burada yoksullar kaybeder. Öte yandan halkının kültürünü görmezden gelmek, birçok siyasi liderin özgürce üstlenilebilecek ve zaman içinde sürdürülebilecek etkili bir projeyi destekleyemediği anlamına gelir.

53. Unutuyoruz ki “köklerine sahip olmamak, kimseye ait olmamak kadar kötü bir yabancılaşma deneyimi yoktur. Bir ülke, vatandaşları arasında ait olma duygusunu teşvik ettiği, nesiller ve kendisini oluşturan farklı topluluklar arasında bütünleşme bağları yarattığı ve duyuları bulanıklaştırarak bizi birbirimizden sürekli uzaklaştıran döngüleri kırdığı ölçüde verimli olur ve halkı da meyve verir ve geleceği kurar.”⁵⁰

ÜMİT

54. Görmezden gelinmemesi gereken tüm bu karanlık bulutlara rağmen, ilerleyen sayfalarda ümidin pek çok yeni yolunu ele alıp tartışacağım. Gerçekten, Tanrı insanlığa iyiliğin tohumlarını ekmeye devam ediyor. Yaşadığımız bu son küresel salgın, korku içinde hayatını kaybetmiş pek çok arkadaşımızı ve yoldaşımızı tanımayı ve takdir etmeyi sağladı. Hayatımızın ve ortak tarihimizin, belirleyici olayları

⁵⁰ Discorso alle Autorità, alla società civile e al Corpo diplomatico, Tallin – Estonia (25 settembre 2018): L'Osservatore Romano, 27 settembre 2018, p. 7.

şekillendiren sıradan insanlarla iç içe olduğunu ve onlar tarafından sürdürüldüğünü fark etmemiz mümkün oldu: Doktorlar, hemşireleri eczacılar, süpermarket çalışanları, temizlik personeli, bakıcılar, nakliyeciler, temel hizmetleri ve güvenliği sağlamak için çalışan erkekler ve kadınlar, gönüllüler, rahipler ve din adamları... Kimsenin tek başına kurtarılamadığını anladılar. ⁵¹

55. Ümide davet ediyorum: “bu, içinde yaşadığı somut koşullar ve tarihsel koşullanmalardan bağımsız olarak insan varlığının derinliklerinde kök salan gerçeklikten söz eden bir ümittir. Bize susuzluktan, nefes almaktan, doygunluk hasretinden, kendini gerçekleştirmiş bir yaşamdan; yüce ve yüreği dolduran, ruhu, gerçek, iyilik, güzellik ve doğruluk ve sevgi gibi yüce şeylere yükselten büyük işler başarma arzusundan söz eden bir ümit (...) Ümit cesurdur; daha güzel ve onurlu büyük ideallere açılmak için, ufku daraltan küçük güvence ve telafilerin, kişisel rahatlığın ötesine bakmayı bilir”⁵² Ümit içinde yola koyulalım.

⁵¹ Cfr Momento straordinario di preghiera in tempo di epidemia (27 marzo 2020): L’Osservatore Romano, 29 marzo, p. 10; Messaggio per la 4ª Giornata Mondiale dei Poveri (13 giugno 2020), 6: L’Osservatore Romano, 14 giugno 2020, p. 8.

⁵² Saluto ai giovani del Centro Culturale Padre Félix Varela, L’Avana – Cuba (20 settembre 2015): L’Osservatore Romano, 21-22 settembre 2015, p. 6.

BÖLÜM II

YOLDA BİR YABANCI

56. Bir önceki bölümde anlatmış olduğum, gerçeğin çileci bir şekilde tanımlanışından çok daha fazlasıdır; çünkü “Bugün özellikle yoksul ve acı çekenlerin sevinçleri ve umutları, üzüntü ve endişeleri saftır. Mesih’i izleyenlerin sevinç ve ümitleri, endişe ve kederleridir bunlar ve yüreğinde gerçek yankısını bulmadığı hiçbir insan yoktur.”⁵³ Yaşamakta olduğunuz şeyin ortasında, bir ışık aramak ve harekete geçmek üzere bazı yollar bulmadan önce, iki bin yıl evvel İsa tarafından anlatılan bir benzetmeye bu bölümü ayırmak istiyorum. Aslında bu Mektup tüm iyi niyetli insanlara hitap etmekteyse de onların dini kanaatlerine bakmadan bu benzetme herhangi birimizin ilişki kurabileceği ve kendini sorgulayabileceği bir benzetmedir.

Bir Kutsal Yasa uzmanı İsa’yı denemek amacıyla gelip şöyle dedi: "Öğretmenim, sonsuz yaşamı miras almak için ne yapmalıyım?" İsa ona, "Kutsal Yasa'da ne yazılmıştır?" diye sordu. "Orada ne okuyorsun?" Adam şöyle karşılık verdi: "Tanrının Rab'bi bütün yüreğinle, bütün canınla, bütün gücünle ve bütün aklınla seveceksin. Komşunu da kendin gibi seveceksin." İsa ona, "Doğru yanıt verdin" dedi. "Bunu yap ve yaşayacaksın." Oysa adam kendini haklı çıkarmak isteyerek İsa'ya, "Peki, komşum kim?" dedi. İsa şöyle yanıt verdi: "Adamın biri Yeruşalim'den Eriha'ya inerken haydutların eline düştü. Onu soyup dövdüler, yarı ölü bırakıp gittiler. Bir rastlantı olarak o yoldan bir kâhin geçiyordu. Adamı görünce yolun öbür yanından geçip gitti. Bir Levili de oraya varıp adamı görünce aynı şekilde geçip gitti. O yoldan geçen bir Samiriyeli ise adamın bulunduğu yere gelip onu görünce, yüreği sızladı. Adamın yanına gitti, yaralarının üzerine yağla şarap dökerek sardı. Sonra adamı kendi hayvanına bindirip hana götürdü, onunla ilgilendi. Ertesi gün iki dinar çıkararak hancıya verdi. 'Ona iyi bak' dedi, 'Bundan fazla ne harcarsan, dönüşümde sana öderim.' "Sence bu üç kişiden hangisi haydutlar arasına düşen adama komşu gibi davrandı?" Yasa uzmanı, "Ona acıyıp yardım eden" dedi. İsa, "Git, sen de öyle yap" dedi. (Lk 10:25-37).*

⁵³ Conc. Ecum. Vat. II, Cost. past. Gaudium et spes, 1.

Arka plan

57. Bu meselde yüzyılların arka planını kendisinde toplar. Dünyanın ve insan soyunun yaratılışının anlatılmasından biraz sonra Kutsal Kitap bize aramızdaki mücadeleyi gösterir. Kain erkek kardeşi Habil'i ortadan kaldırır ve sonra Tanrı'nın sorusunu işitir: "Kardeşin Nerede Habil?" (Yar. 4, 9). Bu, bizlerin çok sık verdiği cevabın aynısıdır: "Ben kardeşimin bekçisi miyim?" (Age). Sorduğu bu soruyla Tanrı, kendi kayıtsızlığımızı haklı çıkaracak her tür kaderciliği ya da determinizmi sorgular. Aksine düşmanlıkların üstesinden gelmek ve birbirimize özen göstermek için yol gösteren farklı bir kültür oluşturmamızı teşvik eder.

58. Eyüp Kitabı, Belli ortak haklar temelince tek bir Yaratıcı'daki kökenlerimizi görür: "Beni ana karnında yaratan onu da yaratmadı mı? Rahimde bize biçim veren O değil mi?" (Ey. 31, 15). Bundan yüzyıllar sonra Aziz Ireneus, melodi imgesiyle kendisini farklı bir şekilde ifade eder: "gerçeği arayan kişi her biri ayrı ayrı ve birbirinden bağımsız yaratılmış gibi düşünerek, bir ses ile diğeri arasındaki farka odaklanmamalıdır, tüm besteyi yapanın aynı tek kişi olduğunun farkına varması gerekir."⁵⁴

59. Erken Yahudi geleneklerinde, başkalarını kendin gibi sevecek ve özen göstereceksin emri aynı halkın mensupları arasında sınırlandırılmıştır. "komşunu kendin gibi sev" (Lev. 19, 18) buyruğunun genellikle kişinin yurttaşlarına atıf verdiği düşünülür. Ancak özellikle Judaizm'de İsrail topraklarının büyümesiyle sınırlar genişlemiştir. Sana yapılmasını istemediğin şeyi başkalarına yapma buyruğu ile karşılaşırız (Tob. 4, 15). İsa'dan önce 1. Yüzyılda, Rabbi Hillel şöyle der: "Bu Torah'ın tamamıdır. Geri kalan her şey yorumdur."⁵⁵ Tanrı'nın davranış biçimini taklit etme isteği, yavaş yavaş kendini en yakın olanlarla sınırlama eğiliminin ötesine geçmeye başladı: "İnsanın sevecenliği komşusunu etkiler, ama Tanrı'nın sevecenliği tüm yaratıkları kapsar. (Sir 18,13).

60. Hillel'in ilkesi, Yeni Antlaşma'da olumlu bir ifade bulur: "İnsanların size nasıl davranmasını istiyorsanız, siz de onlara öyle davranın. Çünkü Kutsal Yasa'nın ve peygamberlerin söylediği budur." (Mt 7,12). Bu çağır evrenseldir, ortak insan olma durumu nedeniyle herkesi kucaklama eğilimindedir, çünkü en Yüce olan Göklerdeki

⁵⁴ S. Ireneus di Lione, *Adversus haereses*, II, 25, 2: PG 7/1, 798-s.

⁵⁵ Talmud Bavli (Talmud di Babilonia), Shabbat, 31 a.

Baba “güneşini hem iyilerin hem de kötülerin üzerine doğdurur” (Mt. 5, 45). Ve sonuç olarak gereken: “Babanız merhametli olduğu gibi, siz de merhametli olun” (Lk 6,36).

61. Kutsal Kitabın en eski metinlerinde zaten bulunmakta olan, yabancı olanı dışlamamak için yüreği genişletmek üzere bir özendirme bulunur. Bu, Yahudi halkının bir zamanlar Mısır’da yabancı olarak yaşadığının sürekli hatırlatılmasından kaynaklanır:

“Yabancıya haksızlık ve baskı yapmayacaksınız. Çünkü siz de Mısır’da yabancıydınız.” (Çık. 22,21).

“Yabancıya baskı yapmayacaksınız. Yabancılığın ne olduğunu bilirsiniz. Çünkü siz de Mısır’da yabancıydınız” (Çık. 23,9).

“Ülkenizde sizinle birlikte yaşayan bir yabancıya kötü davranmayın. Ona sizden biriymiş gibi davranacak ve onu kendiniz kadar seveceksiniz. Çünkü siz de Mısır’da yabancıydınız. Tanrınız RAB benim.” (Lev 19, 33-34).

“Bağbozumunda artakalan üzümleri toplamak için geri dönmeyeceksiniz. Yabancıya, öksüze, dul kadına bırakacaksınız. Mısır’da köle olduğunuzu anımsayın. Bunun için böyle davranmanızı buyuruyorum.” (Yas. 24,21-22).

Yeni Ahit’te kardeşlik sevgisine yapılan çağrı güçlü bir şekilde yankılanmaktadır:

“Bütün Kutsal Yasa tek bir sözde özetlenmiştir: “Komşunu kendin gibi seveceksin.” (Gal 5, 14).

“Kardeşini seven ışıқта yaşar ve başkasının tökezlemesine neden olmaz. Ama kardeşinden nefret eden karanlıktadır, karanlıkta yürür ve nereye gittiğini bilmez. Çünkü karanlık gözlerini kör etmiştir.” (1 Yu 2, 10-11).

“Biz kardeşleri sevdiğimiz için ölümden yaşama geçtiğimizi biliyoruz. Sevmeyen ölümdedir.” (1 Yu. 3, 14).

““Tanrı’yu seviyorum” deyip de kardeşinden nefret eden yalancıdır. Çünkü gördüğü kardeşini sevmeyen, görmediği Tanrı’yu sevemez.” (1 Yu. 4, 20).

62. Bu sevgi çağrısı yanlış anlaşılabilir. Aziz Pavlus ilk Hristiyan topluluklarının kapalı ve yalıtılmış kalma eğilimi ile yüz yüze kalmıştı; Aziz Pavlus öğrencilerini “birbirlerine ve herkese” (1. Sel. 3, 12) sevgide cömert olmaya çağırdı. Aziz Yuhanna, cemaatlerde “yabancı bile olsa kardeşlerin” iyi karşılanmasını istemişti (3. Yu. 5).

Bu bağlamda İyi Samiriyeli meselinin önemin daha iyi anlayabiliriz: Sevgi, ihtiyaç içinde olan bir erkek ya da kız kardeşin nereden geldiğine önem vermez. Çünkü “Sevgi, bizi ayıran ve yalıtın zincirleri kırar; onların yerine köprüler kurar. Sevgi hepimizin kendimizi yuvamızda hissedeceği tek bir büyük aile kurmamızı mümkün kılar... Merhameti ve Haysiyeti bilen bir Sevgi.”⁵⁶

Yol Üstünde Terk Edilmiş

63. İsa bize saldırıya uğramış, yolda boylu boyunca yatan yaralı bir adamın öyküsünü anlatır. Yanından pek çok kişi geçer, ama durup bakmazlar. Bunlar toplumda önemli mevki sahibi ama yüreklerinde herkesin yararına sevgi bulunmayan kişilerdir. Yaralı ya da en azından yardım isteyen bir kişiye yardım etmek için verecek birkaç dakikaları bile yoktur. Bir kişi durur, ona yakınlık gösterir, elleri ile onu iyileştirir, cebinden masraf yapar ve ona bakar. Hepsinin üstünde bu aceleci dünyada gözden kaçırdığımız bir şey verdi ona: Zaman ayırdı. Kuşkusuz o gün için kendi planları, ihtiyaçları, sözleri ve istekleri vardı. Ama o yaralı adamın önünde her şeyi bir kenara bırakabildi Bu yaralı adamı tanımadığı halde onu, zamanını ve dikkatini vermeye değer gördü.

64. Sen kime benziyorsun? Bu sert, doğrudan ve kesin bir sorudur. Bunlardan kime benziyorsun? Burada başkalarını özellikle de daha güçsüz olanları görmezden gelme eğiliminin farkına varmamız gerek. Kabul edelim ki toplum olarak pek çok yönden büyüyüp gelişmiş olsak da zayıf ve kırılın olanlara bakmak ve destek olmak açısından cahil sayılırız. Bize doğrudan etki edene kadar durumu görmezden gelmeye, geçip gitmeye, sadece bakmaya alışmışız.

65. Sokaktaki birine saldırıldığında, çoğu insan hiçbir şey görmemiş gibi kaçıyor. Arabayla çarptığı insanı geride bırakıp, kaçın insanlar var. Bir kişi kendileri yüzünden ölse bile bunun kendileri için sorun teşkil etmeyeceğini düşünen insanlar var. Fakat bunlar kendini çeşitli şekillerde, kimi zaman daha incelikle gösteren genelleştirilmiş bir yaşam tarzının belirtileridir. Sonra, biz hepimiz kendi ihtiyaçlarımıza odaklı yaşadığımızdan, acı çeken birini gördüğümüzde rahatsızlık hissediyoruz, rahatsız oluyoruz çünkü başkalarının sorunları yüzünden zaman

⁵⁶ Discorso agli assistiti delle opere di carità della Chiesa, Tallin – Estonia (25 settembre 2018): L'Osservatore Romano, 27 settembre 2018, p. 8.

kaybetmek istemiyoruz. Tüm bunlar hastalıklı bir toplumun belirtileridir, çünkü acıya sırt çevirerek kendini inşa etmeyi hedeflemektedir.

66. Belki de bu sefil duruma dalmamak daha iyi olacak. İyi Samariyeli örneğine bakalım. Bu okuma bizi kendi ülkemizin ve tüm dünyanın vatandaşları, yeni bir toplumsal bağın kurucuları olarak kendi çağrımızı tekrar ortaya çıkarmaya davet ediyor. Bu varlığımızın temel kanunu olarak yazılmış olsa da her zaman yeni bir hatırlatmadır: Toplum, ortak iyiliğine yönelmeli ve bu amaçtan yola çıkarak her zaman siyasi ve sosyal düzenini, ilişkiler dokusunu, insan projesini yeniden inşa etmelidir. İyi Samariyeli, yaptığı eylemleriyle şunu gösteriyor: “Her birimizin varlığı diğerlerinin varlığıyla derinden bağlıdır: Hayat sadece zamanın geçip gitmesi değil, karşılaşılan anlardır.”⁵⁷

67. Bu benzetme, bize acı veren bu dünyayı tekrar inşa edebilmek için yapmamız gereken basit seçeneği vurgulayabilen aydınlatıcı bir simgedir. Bu kadar acı ve bu kadar yara karşısında tek çıkış yolu İyi Samariyeli gibi olmaktır. Başka türlü bir karar ya haydutların yanına ya da yol boyu yaralı yatan acılar içindeki adama şefkat göstermeden geçenlerin yanına götürür. Bu benzetme bize başkalarının kırılmasını içselleştiren, dışlayan bir toplum oluşmasına izin vermeyen, herkesin yararı uğruna düşmüş olanı kaldırıp iyileştiren onun komşusu olarak davranan erkek ve kadınlar aracılığıyla bir toplumun nasıl yeniden kurulabileceğini gösteriyor.

68. Açıkça söylemek gerekirse bu hikaye soyut ideallerin öğretilip geçildiği bir öykü değildir, etik-sosyal ahlakın işlevselliği ile de sınırlı değildir. İnsan soyunun çoğu zaman unutulmuş temel bir özelliğini ortaya çıkarır: Sadece sevgide ulaşılabilen bir tamamlanmaya çağrıldık. Acı karşısında kayıtsız kalmak, olası ise seçenek değildir; bir kişinin “yaşamın kıyısında” kalmasına göz yumamayız. Tam tersine böyle bir durum karşısında kızgınlık duymamız gerekir, rahatlık içindeki yalıtılmışlığımızdan çıkmak ve insan acısıyla temas edişimizle değiştirilmek için savaşmalıyız. Haysiyetin, onurun anlamı budur.

⁵⁷ Videomessaggio al TED2017 di Vancouver (26 aprile 2017): L'Osservatore Romano, 27 aprile 2017, p. 7.

Sürekli anlatılan bir öykü

69. Mesel açık ve düz bir anlatıma sahiptir, fakat her birimizin insan kardeşliğimizi gerçekleştirme yolunda her varlıkta öngörülen içsel mücadelenin tüm dinamiklerini içerir. Er ya da geç her birimiz yaralı olan kişiyle kaçınılmaz olarak karşılaşırız. Yolda acı içinde yatana bakmak ya da onu dışlama kararı tüm ekonomik, siyasi, sosyal ve dini uygulamaları tanımlar. Bugün çok ama çok daha fazla yaralanmış kişi var her yerde. Her gün İyi Samariyeli olmak ya da umursamadan, uzaktan geçip giden diğer kişiler olmak arasındaki seçimi yapmakla karşı karşıya kalıyoruz. Kendi geçmişimize ve dünyanın geçmişine tam anlamıyla bakarsan eğer, hepimizin eskiden ve şimdi bu karakterlerden biri gibi olduğumuzu göreceğiz. Hepimiz bir zaman yaralı adam, bir şekilde haydut, geçip gidenlerden biri ve İyi Samariyeli olduk.

70. Düşmüş, aşağılanmış adamın acı dolu görünümü karşısında hikâyedeki karakterlerin arasındaki Farklılık dikkat çekicidir. Yahudalı ve Samariyeli, rahip ve tüccar arasında çok fazla bir fark yoktur. Burada sadece iki farklı türde insan vardır: yaralı olana bakım veren kişi ve geçip giden kişi; yardım etmek için eğilen ve kafasını başka tarafa çevirip alelacele uzaklaşan. Burada tüm farklılıklar, etiketler ve maskeler düşer gider: Bu gerçekliğin anıdır. Biz başkalarının yarasına dokunmak ve iyileştirmek için eğilecek miyiz? Başkasını kaldırmak ve yardım etmek için eğilecek miyiz? Bu, günümüzün meydan okumasıdır ve bununla yüzleşmekten korkmamalıyız. Şu anda haydut olmayan ve uzaktan geçmeyen herkesin ya yaralı olduğunu ya da omuzlarında bir miktar yaralı taşıdığını söyleyebiliriz.

71. İyi Samariyeli hikayesi sürekli tekrarlanır. Toplumsal ve siyasi ihmalin dünyanın pek çok yerini ıssız yerlere dönüştürdüğü, gerek yurt içinde gerekse uluslararası alanda çatışmaların ve fırsat yağmalarının birçok kişiyi yolun kenarında dışlanmış bıraktığı gittikçe daha açık hale geliyor. Bu meselde İsa farklı alternatifler sunmaz; Ciddi bir şekilde yaralanmış olan adam ya da ona yardım edenin yüreklerinde öfke ya da intikama susamışlık olsaydı neler olurdu diye sormaz. İnsan ruhunun en iyi kısmına güvenir ve bu mesel ile onu sevgiye bağlı kalmaya, acıyı telafi etmeye ve ismine yakışır bir toplum inşa etmeye teşvik eder.

Hikâyedeki Karakterler

72. Hikâye haydutlarla başlar. İsa'nın seçtiği başlangıç noktası zaten olup bitmiş bir saldırı eylemidir. İsa suçun kendisi üstüne konuşmaz, bizi durdurup bu gerçekten yakınmaz. Biz bunları zaten tanıyoruz. Bölme, biriktirme ve güç toplamak için küçük çıkarları için terk etme ve şiddetin yoğun gölgesini dünyanın üstüne saldığını görüyoruz. Gerçek soru şudur: Yaralıları şiddetten korunmak için mi yoksa haydutlardan korunmak için mi yerde bırakacağız? Bu yaralı adam uzlaşmaz bölünmelerimizin, acımasız kayıtsızlığımızın, iç çatışmalarımızın gerekçesi mi olacak?

73. Bu mesel ardından, uzaktan bakarak geçenlere daha dikkatle bakmamızı ister bizden. Durmadan uzaklaşmaya götüren bu tehlikeli kayıtsızlık masum olsun olmasın, ister hor görme ya da dikkat dağınıklığı yüzünden olsun, - kâhin ve Levilinin karakterlerini gerçeklikten soyutlanan bu mesafenin üzücü bir yansıması haline getiriyor. Güvenli bir mesafeden geçip gitmenin pek çok birbirini tamamlayan yolu vardır: kendi içimize dönüp, başkalarını görmezden gelip, içinde buldukları zor duruma kayıtsız kalabiliriz. Ya da sadece dışarıdan bakarız, Bazı ülkelerde ya da bazı sektörlerde yoksullara ve onların kültürlerine karşı, sanki ithal bir ülke projesi onların yerini alacakmış gibi bir küçümseme ve onları dışlayarak bakan bir yaklaşım mevcuttur. Böylece bazılarının kayıtsız kalması haklı görülebilir: yardım isteyerek yüreklerine dokunabilecek yoksullar, basitçe var olmamış durumdadır. Yoksullar onların ilgi alanının dışında kalmaktadırlar.

74. Uzaktan bakıp geçen kişilerde görmezden gelemeyeceğimiz bir özellik bulunur: bunlar kendilerini Allah'a ibadete hasretmiş din adamları idiler, biri Kâhin ve diğeri de Leviliydi. Bu ayrıntı dikkat çekicidir. Allah'a inanmak ve ona tapınmak gerçekten Allah'ın isteğine uygun yaşayacağımızı garanti etmez. İnançlı bir kişi imanını kendisinden talep ettiği her şeyi yerine getiremeyebilir ve yine de kendisini Allah'a yakın ve diğerlerinden daha iyi olduğunu düşünebilir. Öte yandan Tanrı'ya gerçek anlamda açık olmanın garantisi, imanı hayata geçirmenin bir yolu olarak tüm erkek ve kız kardeşlere açık yürekle yardım etmektir. Aziz Yuhanna Crisostomos Hristiyan dinleyicilerine der ki "Kurtarıcı'nın bedenini gerçekten onurlandırmak mı istiyorsunuz? Çıplak olduğunda onu küçümsemeyin. Dışarıda soğuktan uyuşmuş ve

çiplakken, onu Kilisede ipek giysiler içinde onurlandırmayın.”⁵⁸ Paradoks şudur, kimi zaman Tanrı’ya inanmadığını söyleyen kişiler, inananlardan daha fazla Tanrı’nın isteğine uygun yaşarlar.

75. “Haydutlar” genellikle sokaklarda “geçip giden ve başını öte tarafa çeviren” müttefikler bulurlar. Çember, toplumu soyan ve kandıranlarla, kendi çok önemli işlerinde saf olduğunu ileri sürüp, aynı zamanda sistem ve kaynaklarından geçinenler arasında kapanır. Suçun cezasız bırakılmasında üzücü bir ikiyüzlülük vardır: kişisel ya da kurumsal kazanç için çıkar ilişkilerinin kurumlaşması ve sürekli ekilen şüphe, güvensizliğin yayılması ve her şeyin kalıcı olarak niteliğinin bozulması gibi ortadan kaldıramadığımız diğer kötülükler iç içe geçmiş durumdadır. “Her şey ters gidiyor” şikâyetleri “bu düzelmez” ya da “ben ne yapabilirim ki?” cevaplarıyla karşılaşır. “Böylece hayal kırıklığı ve ümitsizlik beslenir, bu yüzden cömertlik ve dayanışma ruhu pek teşvik bulmaz. Bir halkın cesaretini batırmak için kusursuz bir kısır döngü kapanmış olur: kaynaklara ve fikirlere sahip olarak düşünme yeteneğini ele geçiren gerçek gizli çıkarların görünmez diktatörlüğü işte böyle çalışır.

76. Son olarak yaralı adama bakıyoruz. Zaman zaman biz de bu adam gibi çok kötü yaralanmış ve yol kenarında atılmış hissederiz. Kurumlarımız ihmalkâr ve kaynaklar da eksik olduğunda ya da sadece hem içerde hem dışarda birkaç kişiye hizmet eder durumdaysa çaresiz kaldığımızı da hissedebiliriz. Aslında “küreselleşmiş toplum sık sık bakışını kaçırmanın zarif bir tarzına sahiptir. Politik olarak doğru ya da moda olan fikirler görünümü altında acı çekenlere bakıp onlara dokunmadan geçeriz. Onları canlı yayında televizyondan izler, hata görünüşte hoşgörülü ve üstü kapalı bir şekilde onlar hakkında konuşuruz.”⁵⁹

Baştan Başlamak

77. Her yeni gün bize yeni fırsatlar, yeni olasılıklar sunar. Her şeyi bizi yönetenlerden beklememeliyiz, bu çocukça olur. Üretmek, yeni süreç ve değişimleri başlatma kapasitesine sahip ortak sorumluluk alanının keyfine varıyoruz. Yaralanmış toplumlarımızı yenilemek ve desteklemek için aktif bir şekilde çalışmamız gerek. Bugün kardeş olduğumuzu ifade etmek, nefret ve kızgınlığı körüklemek yerine

⁵⁸Homiliae in Mattheum, 50, 3-4: PG 58, 508.

⁵⁹ Messaggio in occasione dell’Incontro dei movimenti popolari, Modesto – USA (10 febbraio 2017): AAS 109 (2017), 291.

başarısızlıkların acısını üstlenen diğer iyi Samariyeliler olmak için büyük bir fırsatla karşı karşıyayız. Hikâyemizdeki yolcu gibi, bir halk, bir cemaat, dâhil olmak, bütünleşmek ve birçok kez bile olsa düşmüş olanı kaldırmak için sürekli ve yorulmayan bir çaba içindeki bir halk, bir cemaat olmak için tek ihtiyacımız olan şey, saf ve sade bir arzudur. Kendimizi sık sık şiddet zihniyeti içinde hırstan gözü dönmüş güvensizlik ve yalanları yayanlarla dolu bir ortamla çevrelenmiş bu ortama mahkûmmuş gibi hissedebiliriz. Başkaları da güç oyunları için siyaset ve ekonomi için kafa yormaya devam ederler. Bize düşense iyi olanı beslemek ve kendimizi iyiliğin hizmetine yerleştirmektir.

78. Tıpkı Samariyeli'nin yaralı adamın her bir yarasına gösterdiği bakım ve ilgiyle, en aşağıdan ve olay, en somut ve yerel seviyede başlamak, sonra kendi ülkemizde ve dünyada ulaşılabilecek en uzak yere kadar genişlemek mümkündür. Acıdan ya da çaresizlikten korkmadan başkalarını arayalım ve bize ait olan gerçekliğin sorumluluğuyla yüzleşelim, İnsan soyunun yüreğine Tanrı tarafından ekilen her tür iyilik oradadır. Muazzam görünen zorluklar, boyun eğmeye götüren kederli bir teslimiyetin mazereti olmak bir yana, büyümek için bir fırsattır. Ama bunu tek başımıza yapmayalım. Samariyeli, adama bakabilecek bir hancı aramıştı; biz de küçük tekil üyelerin toplamından daha güçlü bir aile olarak birlik olmaya çağrıldık. Çünkü "Bütün, bir tek parçadan büyük ve bütün parçaların toplamından da büyük"tür⁶⁰. Kısır bireyciliği ve anlamsız ve biteviye çatışmaların yol açtığı gücensizliği reddedelim. Kayıplarımız için acılarımızı gizlemekten vaz geçelim ve suçlarımız, duyarsızlığımız ve yalanlarımız için sorumluluğu kabullenelim. Onarıcı bir arıma, bize diriliş verir ve hem bizim hem de başkalarının korkularını ortadan kaldırır.

79. Yoldan geçtiği sırada orada duran Samariyeli, hiçbir takdir ya da teşekkür beklemeden oradan ayrıldı. Başka bir kişiye yardım etme çabası ona hayatında ve Tanrı huzurunda büyük bir memnuniyeti getirdi ve bu nedenle bunu görevi bildi. Hepimiz hem kendi yurttaşlarımız hem de tüm dünya halkları için, yaralı olana karşı bir sorumluluk taşıyoruz. Muhtaç halde olan her erkek ve kadına, gence ve yaşlıya İyi Samariyelinin gösterdiği yakınlığın ve bakımın aynı kardeşlik ruhu içinde özen gösterelim.

⁶⁰ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 235: AAS 105 (2013), 1115.

Sınır tanımayan komşuluk

80. İsa İyi Samariyeli meselini, bir sorunun cevabı olarak anlatır: Komşum kimdir? “komşu” kelimesi İsa’nın yaşadığı dönemde genellikle bize en yakın olanları kasteden bir sözcüktü. Bu da kendi grubundan ya da soyundan olanlara öncelikle yardım edilmesi gerektiği düşüncesi taşıyordu. O dönemde Yahudiler için Samariyeliler aşağılık ve mundar (dinen temiz olmayan) görülüyordu. Yardım edilecek kişiler arasında değildiler. Kendisi bir Yahudi olan İsa, bu yaklaşımı tamamen dönüştürmüştür. Bizden, bize yakın komşu olan kişi kimdir diye sormak yerine bizim bizzat komşu, yakın olmamızı istiyor.

81. Yardım, ihtiyaç içindeki kişinin bizim toplumsal grubumuza ait olup olmadığına bakılmaksızın yapılmalıdır. Bu durumda Samariyeli kendisini, yaralanmış olan Yahudiyelinin komşusu olarak görmektedir. Ona yaklaşmak ve orada hazır bulunmak için kültürel ve tarihi engelleri aştı. İsa bu meseli şu sözlerle bitirir: “Gidin ve siz de öyle yapın!” Yani İsa bizi tüm farklılıkları bir kenara bırakıp acı ile yüzleşmeye, sorgusuz sualsiz başkalarına yaklaşmamız için bizi zorluyor. Bu nedenle artık yardım edeceğim komşularım olduğunu söylemiyorum, diyorum ki ben başkalarının komşusu olmalıyım.

82. Burada vurgulamak gereken konu şudur: İsa yaralı adamın Yahudiye bölgesinde yaşayan bir Yahudi olduğunu ve ona yardım eden kişinin de Samariye bölgesinde ikamet eden bir Samariyeli olduğunu bize anlatır. Buradaki ayrıntı herkesi kapsayan bir sevgi hakkında düşünmek için son derece önemlidir. Samariyeliler, pagan ayinlerinin yapıldığı bir bölgede yaşıyorlardı. Bu nedenle Yahudiler için onlar mundar, iğrenç ve tehlikelidiler. Aslında kadim bir İbranice metin bağışlanmayı hak eden milletlerden söz ederken, Samariye’ye atfen “o bir halk bile değildir” (Sir. 50, 25) der. Onlar için ayrıca “Şekem’de yaşayan aptal insanlar” denir (50, 26).

83. Bu da, İsa kendisinden su istediğinde Samariyeli kadının ona neden şu keskin cevabı verdiğini bize açıklıyor: “Sen Yahudi’sin, bense Samiriyeli bir kadını. Nasıl olur da benden su istersin?” (Yu. 4, 9). İsa’yı itibarsızlaştıracak bir suçlama arayanlar onu “cinlere tutsak olmuş” ve “Samariyeli” (Yu. 8,48) olarak nitelerler. Bu nedenle bir Samariyeli ile bir Yahudi arasındaki bu merhamet dolu karşılaşma, herhangi bir ideolojik manipülasyonu reddeden ve bizi sınırlarımızı genişletmeye iten, sevmek için bize yapılan çağrıya tüm önyargıları, tüm tarihi ve kültürel engelleri, küçük çıkar hesaplarını aşan evrensel bir boyut veren güçlü bir provokasyondur.

Yabancınnın ricası

84. Son olarak İsa'nın İncil'de başka bir yerde "Yabancıydım, beni ağırladınız" (Mt. 25, 35) dediğine dikkat çekmek istiyorum. İsa bu sözleri söyleyebiliyordu, çünkü başkalarının içinde olduğu zorluklara açık olan bir kalbi vardı. Aziz Pavlus bizi "Sevinenlerle sevinin, gözyaşı dökenlerle gözyaşı dökün" diye öğütler (Rom. 12, 15). Kalbimiz bunu yaptığında nerede doğduğuna a da nereden geldiğine bakmaksızın diğeriyle özdeşleşme yeteneği kazanır. Bu dinamige girdiğinde, nihayet karşısındakinin de "kendi bedeni"nden olduğunu deneyimler (Yşa. 58, 7).

85. Hristiyanlar için İsa'nın sözleri daha da derin bir anlam taşır. Terk edilmiş ya da dışlanmış her erkek ve kız kardeşte Mesih'in kendisini tanımaya bizi götürür (Mt. 25, 40.45). Gerçekte iman başkasını tanımayı eşi görülmemiş motivasyonla doldurur, çünkü inananlar Allah'ın her insanı sonsuz sevgi ile sevdiğini ve "böylece ona sonsuz bir haysiyet verdiğini" ⁶¹anlayabilir. Yine Mesih'in kanını herkes için döktüğüne ve bu nedenle hiç kimsenin evrensel sevginin dışında kalmadığına da inanıyoruz. Ve eğer Tanrı'nın mahrem yaşamına o nihai kaynağa gidecek olursak orada bütün ortak yaşamın kusursuz başlangıcı ve örneği olan üç Şahsın birliği ile karşılaşırız. Bu yüce gerçek üstüne düşünceler sayesinde teoloji kendisini zenginleştirmeye devam ediyor.

86. Tüm bunların ışığında kimi zaman bu tür motivasyonlara sahip olduğu halde Kilise'nin köleliği ve çeşitli şiddet türlerini kınamasının bu kadar uzun sürmesi beni üzüyor. Maneviyatın ve teolojinin gelişmesiyle bugün artık hiçbir mazeretimiz kalmamıştır. Bununla birlikte, kendilerinin farklı olduğuna duydukları inancı güçlendiren ve destekleyen inançlarını kapalı ve şiddetli milliyetçilik, yabancı düşmanı tavırlar, farklı olanları hor görme ve hatta kötü muamele ile teşvik etmektedirler. İnanç, esinlediği hümanizmle birlikte, bu eğilimler karşısında eleştirel bir duyguyu canlı tutmalı ve bu tutumlar içeri girmeye başladıklarında hızlı tepki vermeye yardımcı olmalıdır. Bu nedenle, kateşizm (dinî bilgilerin öğretilmesi) ve vaazın, sosyal varoluş duygusunu, maneviyatın kardeşlik boyutunu, her insanın vazgeçilmez haysiyetine olan inancı ve herkesi sevmeye ve karşılama nedenlerini, daha doğrudan ve açık bir şekilde içermesi önemlidir.

⁶¹ S. Giovanni Paolo II, Messaggio alle persone disabili. Angelus a Osnabrück – Germania (16 novembre1980): L'Osservatore Romano, 19 novembre 1980, Supplemento, p. XIII.

BÖLÜM III

AÇIK BİR DÜNYA DÜŞÜNMEK VE YARATMAK

87. İnsan soyu “kendisini içtenlikle başkalarına armağan olarak sunmak”⁶² dışında kendini gerçekleştiremeyecek, gelişemeyecek ve bütünleşemeyecek şekilde yaratılmıştır. Yine buna eşdeğer ölçüde başkaları ile bir arada bulunmazsa kendi gerçekliğini tam olarak tanıyamaz. “Başkalarıyla iletişim kurduğum ölçüde gerçekten kendimle de iletişimde oluyorum”⁶³. Bu, sevginin somut yüzleri olmadan yaşamın değerini neden deneyimleyemeyeceğimizi açıklar. Burada gerçek insan varlığının bir sırrı yatıyor çünkü “yaşam, bağların, birliğin kardeşliğin olduğu yerde mevcuttur; ve gerçek ilişkilerle sadakat bağları üstüne kurulmuş bir yaşam ölümden güçlüdür. Bunun tersine bir kişi sadece kendisi varmış ve bir adada yaşıyormuş gibi davrandığında, orada yaşam bulunmaz, bu tavırlarda ölüm hüküm sürer”.⁶⁴

ÖTESİNE GEÇMEK

88. Sevgi her yüreğin derinliklerinde bağlar yaratır ve kişiyi kendisinden çıkarıp başkalarına ve diğerine doğru çektiğinde varoluşunu genişletir.⁶⁵ Bizler sevgi için yaratıldık ve her birimizin içinde bir tür “esrime yasası” bulunur. Bu “seven kişi başkasında varoluşunu tamamlamak üzere kendi benliğinin ötesine geçer”⁶⁶ diye açıklanabilir. Bu nedenle “insan her durumda kendinin ötesine çıkma kararını bir kerede vermelidir.”⁶⁷

89. Diğer yandan hayatımı sadece küçük bir grupla hatta ailemle olan ilişkilerine indirgeyemem; çünkü sadece şu anki değil, benden önce gelen ve tüm hayatımı şekillendiren daha geniş bir ilişkiler dokusu olmadan kendimi anlamam imkânsız olur. Saygı duyduğum biriyle yaşadığım ilişki, onların sadece benim için yaşamadığı gibi benim de sadece onlar için yaşamadığım gerçeğini dikkate almalıdır. İlişkilerimiz sağlıklı ve gerçekse bizi başkalarına açık kılar ve zenginleştirir. Günümüzde en asil

⁶² Conc. Eum. Vat. II, Cost. past. Gaudium et spes, 24.

⁶³ Gabriel Marcel, Du refus à l’invocation, ed. NRF, Paris 1940, 50 (ed. it. Dal rifiuto all’invocazione, Città Nuova, Roma 1976, 62).

⁶⁴ Angelus (10 novembre 2019): L’Osservatore Romano, 11-12 novembre 2019, p. 8.

⁶⁵ Cfr S. Tommaso d’Aquino, Scriptum super libros Sententiarum, III, Dist. 27, q. 1, a. 1, ad 4: «Dicitur amor extasim facere, et fervere, quia quod fervet extra se bullit, et exhalat».

⁶⁶ Karol Wojtyła, Amore e responsabilità, Marietti, Casale Monferrato 1983, 90.

⁶⁷ Karl Rahner, S.I., Kleines Kirchenjahr. Ein Gang durch den Festkreis, Herder, Friburgo 1981, 30 (ed. it. L’anno liturgico, Morcelliana, Brescia 1964, 34).

sosyal içgüdü, derin ilişkiler olduğu izlenimi veren benmerkezci yüzeysel konuşmalarla kolayca ortadan kalkmaktadır.

Oysa gerçek ve olgun bir sevgi büyümeye yardım eder ve yürekte yer bulan dostluğun en asil biçimi kişilerin tamamlanmasına imkân verir. Çiftlerin ya da arkadaşların arasındaki bağ, yüreğimizi etrafımızdakilere açmaktan doğar, bizi kendimizin ötesine geçerek herkesi kabul etmeye yöneltir. Kapalı gruplar ve kendine dönük çiftler kendilerini “biz” olarak tanımlayarak dünyanın karşısına koyan kişiler genellikle bencilliğin idealize edilmiş biçimleridir ve sadece kendini korumayı düşünür.

90. Çorak yerlerde yaşayan hayatta kalan pek çok küçük topluluğun yoldan geçen hacıları cömertlikle karşılamaları tesadüf değildir, böylece kutsal misafirperverlik görevinin örnek bir işaretini verirler. Aziz Benediktus’un Kuralları’nda görülebileceği gibi Ortaçağ’da manastır cemaatleri de bunu yaşamışlardı, düzeni ve manastır sessizliğini bozuyor olsa da Benedict yoksullara ve hacılara “olabilecek tüm saygı ve ilgi”nin⁶⁸ gösterilmesini istemiştir. Misafirperverlik kendi grubunun ötesindeki insanlarla karşılaşma güçlüğü ve armağanından kişinin kendisini mahrum etmeme yoludur. Bu insanlar geliştirebilecekleri tüm değerlere, başkalarına kendilerinin ötesine geçerek başkalarına açık olma becerisinin eşlik etmesi gerektiğini kabul etmişlerdir.

Sevginin Eşsiz Değeri

91. İnsanlar ahlaki değerler olarak görülen belli davranışlar geliştirebilirler: metanet, ciddiyet, sıkı çalışma ve benzer erdemler. Ancak çeşitli ahlaki erdemlerin eylemlerini yeterince yönlendirmek için diğer insanlara karşı ne ölçüde bir açıklık ve birlik dinamizmi sağladıklarını da düşünmek gerekir. Bu dinamizm Tanrı’nın bahsettiği sevgidir. Bu olmadığında belki erdemli bir görünüşümüz olabilir. Ama bu erdemler bir ortak yaşam inşa edemez. Bu nedenle Aziz Aquinalı Thomas Aziz Agustinus’tan yaptığı alıntı ile tamahkâr insanın hiçbir şekilde erdemli olmasına imkân yoktur, der⁶⁹. Aziz Bonaventura da başka bir şekilde ifade eder bunu: sevgi

⁶⁸ Regula, 53, 15: «Pauperum et peregrinorum maxime susceptioni cura sollicite exhibeatur».

⁶⁹ Cfr Summa Theologiae II-II, q. 23, art. 7; S. Agostino, Contra Julianum, 4, 18: PL 44, 748: «Essi [gli avari] si astengono dai piaceri sia per l’avidità di accrescere il guadagno, sia per il timore di diminuirlo».

olmaksızın tüm diğer erdemlere sahip olmak buyrukları “Tanrı’nın anladığı şekilde yerine getirmekten”⁷⁰ çok uzak olacaktır.

92. İnsanın varlığının manevi boyutu son tahlilde “bir insanın yaşamının değeri veya değersizliği hakkındaki son kararın ölçütü” olan sevgi ile tanımlanır⁷¹. Bununla birlikte büyüklüklerinin, kendi ideolojilerini başkalarına dayatmaktan, gerçeği şiddetle savunmaktan veya büyük güç gösterilerinden kaynaklandığını sananlar bulunmaktadır. Biz tüm inananlar şunu kabul etmeliyiz: Sevgi her şeyden önde gelir, asla tehlikeye atılmaması gereken şey sevgidir ve sevmemek en büyük tehlikedir (bk. 1 Ko. 13,1-13).

93. Aziz Aquinolu Thomas, Tanrı’nın, lütfu sayesinde mümkün kıldığı sevgi deneyimini oluşturan şeyleri açıklığa kavuşturmaya çalışırken, bunu “karşısındakini kendisi ile bir bütün olarak gören”⁷² bir şekilde dikkati ona odaklama hareketi olarak tanımlar. Başkalarına olan duygusal dikkatimiz özgürce onların iyiliğini aramaya yöneltir bizi. Bu tamamen saygı düşüncesinden, karşımızdakinin değerini takdir etmekten doğar. Bu tamamen “tanrısal sevgi” sözünün arkasında atan fikirdir: sevilen kişiler benim için “değerli ve sevilen”dir, “büyük önem taşınan kişilerdir”⁷³. Ve sevginin, verilen kişi tarafından takdir edilmesi, karşılığında sevinç verir.”⁷⁴

94. Bu nedenle sevgi bir dizi yararlı eylemden fazlasını ifade eder. Bu eylemler fiziksel ya da ahlaklı görünümün ötesinde değerli, layık, kıymetli, hoş ve güzel oldukları kabul edilen karşımızdaki kişilere yönelik artan birliğin kaynağını oluşturur. Başkasına duyduğumuz sevgi, bizi onların hayatı için en iyi olanı aramaya iter. Sadece başkalarıyla bu şekilde ilişki kurma yolunu geliştirerek hiç kimseyi dışlamayan bir sosyal dostluk ve herkese açık bir kardeşlik kurmak mümkün olabilecektir.

HER ZAMAN GELİŞEN BİR AÇIKLIKLA SEVMEK

95. Sevgi bizi evrensel birliğe yöneltir. Kimse kendisini başkalarından uzak tutarak olgunlaşamaz ya da bütünlüğe erişemez. Doğası gereği sevgi, açıklık içinde büyümeyi

⁷⁰ «Secundum acceptionem divinum» (Commentaria in III librum Sententiarum Petri Lombardi, Dist. 27, a. 1, q. 1, concl. 4).

⁷¹ Benedetto XVI, Lett. enc. Deus caritas est (25 dicembre 2005), 15: AAS 98 (2006), 230.

⁷² Summa Theologiae II-II, q. 27, art. 2, resp.

⁷³ Cfr ibid. I-II, q. 26, a. 3, resp.

⁷⁴ Ibid., q. 110, a. 1, resp.

ve artan bir karşılıklı ait olma duygusuna doğru, her ortamda bitmeyen bir maceranın içinde, karşısındakini daha fazla kabul etme kapasitesi gerektirir. İsa'nın dediği gibi "Hepiniz kardeşsiniz." (Mt. 23, 8)

96. Kişinin kendi sınırları ötesine geçme ihtiyacı çeşitli bölgeler ve ülkeler için de geçerlidir. Aslında "günümüz dünyasında giderek artan bağlantı ve iletişim olanakları uluslar arasında birlik ve ortak bir kader paylaşımı bilincini daha da aşikâr bir hâle getirmektedir. Tarihin dinamizmi içinde ve etnik gruplar, topluluklar ve kültürlerin çeşitliliğine rağmen böyle bir şekilde birbirini kabul eden, değer veren kardeşlerden oluşan bir topluluk meydana getirme görevinin tohumlarının ekildiğini görüyoruz"⁷⁵.

Herkesi Bütünleştiren Açık Toplumlar

97. Şehir merkezinde ya da kendi ailemizde yakın bulduğumuz çevreler vardır. Sevginin evrensel olarak açık olmasında coğrafi bakımdan çok varoluşsal bir yön bulunur. Kendi çevremi genişletmek, yakınımda olsalar da ilgi duyduğum dünyanın bir parçası olduğunu hissetmediğim kişiler bir anda erişmek günlük çaba göstermeyi gerektirir. Diğer yandan toplum tarafından terk edilmiş, acı çeken ya da görmezden gelinen her erkek ve kız kardeş aynı ülkede doğmuş bile olsak varoluşsal bakımdan bir yabancısıdır. Sahip olduğu tüm belgeleriyle bir vatandaş olabilir, ama kendi topraklarında bir yabancı gibi hissettirilir. Irkçılık kolayca mutasyona uğrayan ve ortadan kalkmayıp gizlenen, daima pusuda bekleyen bir virüstür.

98. Burada topluma yabancı kişiler olarak görülen "gizli sürgünler"den söz etmek istiyorum⁷⁶. Engelli olan çoğu kişi hiçbir yere ait olmadan ve hiçbir şeye katılmadan var olduklarını hissetmektedir. Onları tam birer yurttaş olmaktan alıkoyan pek çok şey bulunmaktadır. Amaç onlara sadece yardım etmek değil, "sivil yaşama ve kilise hayatına aktif olarak katılmalarını sağlamaktır. Bu her birini eşsiz ve tekrarlanamaz birer kişilik olarak tanıyabilen vicdanların oluşması ona her geçen gün katkıda bulunabilecek zorlu ve aynı zamanda yorucu bir yolculuktur." Yine, "engellerinden dolayı kimi zaman yük olarak görülen yaşlıları da düşünüyorum. Oysa her biri "kendi özgün yaşam öyküsü sayesinde kamu yararına kendi özel katkısını" sunabilir. Israrla tekrar belirtmek isterim "Engellilik nedeniyle ayrımcılığa uğrayanların seslerini

⁷⁵ Messaggio per la 47ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2014 (8 dicembre 2013), 1: AAS 106 (2014), 22.

⁷⁶ Cfr Angelus (29 dicembre 2013): L'Osservatore Romano, 30-31 dicembre 2013, p. 7; Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (12 gennaio 2015): AAS 107 (2015), 165.

duyurma cesaretini taşımamız gerek. Ne yazık ki bazı ülkelerde bugün bile onları eşit haysiyete sahip insanlar olarak tanınmaları zordur.”⁷⁷

Evrensel sevginin yetersiz anlaşılması

99. Sınırları aşabilen bir sevgi her şehirde ve ülkede “sosyal dostluk” olarak adlandırılabilir. Şeyin temelini oluşturur. Toplum içinde gerçek sosyal dostluk gerçek evrensel açık olma durumunu mümkün kılmanın bir şartıdır. Kendi insanları ile yaşamaya katlanamayan ya da onları sevmeyen kişilerin sürekli yurtdışına gitmesi gibi sahte evrensellikten çok daha farklı bir durumdur. Kendi insanlarına tepeden bakan kişiler birinci ve ikinci sınıf insanlar, daha çok ve daha az saygınlığa sahip kişiler, haklardan daha çok yararlanan ve daha yararlananlar gibi toplumsal sınıflandırmalar oluşturma eğilimindedirler. Böylece herkese bir yer olduğunu inkâr ederler.

100. Tek-tipleştirme, hükmetme ya da yağma gibi amaçlarla bazı küçük gruplar tarafından bir ideal olarak sunulup planlanan ya da kullanılan türden otoriter ya da soyut bir evrenselciliği, elbette teklif etmiyorum. “Bilinçli olarak tek boyutlu bir tekdüzelik hedefleyen bir küreselleşme modeli bulunuyor ve yüzeysel bir birlik arayışı ile tüm farklılıkları ve gelenekleri ortadan kaldırmaya çalışmaktadır(...) Bu türden bir küreselleşme, herkesi tek bir biçimde eşit seviyeye getirdiğini iddia ediyorsa, bu küreselleşme her bireyin ve her insanın kendine has niteliklerini yok eder”⁷⁸ Bu sahte evrenselcilik rüyası, dünyayı renklerin çeşitliliğinden, güzelliğinden ve nihayet insanîliğinden mahrum eder. Çünkü “gelecek tek renkli” değildir; Ancak cesaretimiz varsa, ona her bir kişinin verebileceği katkıların çeşitliliği ve farklılığı içinde bakmak mümkündür. İnsanlık ailesinin, herkes aynı olmak zorunda kalmadan uyum ve barış içinde birlikte yaşamayı öğrenmeye ne çok ihtiyacı var!”⁷⁹

⁷⁷ Messaggio per la Giornata mondiale delle persone con disabilità (3 dicembre 2019): L'Osservatore Romano, 4 dicembre 2019, p. 7.

⁷⁸ Discorso nell'Incontro per la libertà religiosa con la comunità ispanica e altri immigrati, Filadelfia – USA (26 settembre 2015): AAS 107 (2015), 1050-1051.

⁷⁹ Discorso ai giovani, Tokyo – Giappone (25 novembre 2019): L'Osservatore Romano, 25-26 novembre 2019, p. 10.

ÜYELİKLER DÜNYASININ ÖTESİNDE

101. Şimdi, bize söyleyecek pek çok şeyi daha bulunan İyi Samariyeli meseline dönelim. Yaralı bir adam yol kenarında yatıyordu. Yanından geçen kişiler bir komşu olarak nasıl davranmaları gerektiğine dair içsel çağrıya göre değil, toplumdaki işlevlerine, işgal ettikleri sosyal konuma, mesleki prestijlerine odaklanmışlardı. Kendilerini o dönemin toplumu için önemli hissediyorlardı ve onlar için önemli olan kendi rollerini oynamaktı. Yolda yaralanmış yatan, terk edilmiş bu adam ise bu proje için bir rahatsızlık, bir aksama idi, kendi adına hiçbir işlevi yoktu bu adamın. O, “hiç kimse” idi. Dikkate almaya değen bir gruba ait değildi, tarihin oluşumunda hiçbir rolü yoktu. Diğer yandan cömert Samariyeli tüm bu kategorilerin dışında kaldığı ve toplumda yeri olmayan bir yabancı olduğu halde bu kapalı sınıflandırmaya karşı geldi. Böylece her türlü etiket ve yapıdan bağımsız olarak yolculuğuna ara verdi, yolunu, programlarını kendisine ihtiyacı olan yaralı adamın beklenmedik bir şekilde yardımına koşacak şekilde değiştirdi.

102. Kendilerini başkalarından ayrı tutan bir kimliğe sarılmış sosyal grupların her an ortaya çıkıp büyüdüğü bir dünyada, bu mesel bugün nasıl bir tepkiyi harekete geçirebilir? Kendini savunan ve sürekli kendine gönderme yapan bu kimliği ve bu organizasyonu rahatsız edebilecek her türlü yabancıнын engellendiği grupların içindekileri nasıl etkileyebilecek? Bu tabloda komşu olma olasılığı dışlanmıştı, sadece kişinin amaçlarına hizmet edenler komşu olarak görülür. “Komşu” kelimesi tüm anlamlarını yitirir; sadece özel ilgi alanlarını takip eden ortakların “birlikleri” söz konusu olabilir.⁸⁰

Özgürlük, Eşitlik, Kardeşlik

103. Kardeşlik sadece bireysel özgürlüklere saygı ya da eşitliğin belli yönetsel uygulamalarla garanti altına alınması koşullarından doğmaz. Kardeşliğin gerçekleşebilmesi için gerekli koşullar bunlar olmakla birlikte yeterli değildir. Kardeşliğin özgürlük ve eşitliğe sunabileceği olumlu bir şey bulunmaktadır. Kardeşlik bilinçli bir şekilde geliştirilmedikçe, kardeşliğin siyasi iradesi olmaksızın kardeşlik

⁸⁰ In queste considerazioni mi lascio ispirare dal pensiero di Paul Ricoeur, “Il socio ed il prossimo”, in *Histoire et vérité*, Ed. du Seuil, Paris 1967, 113-127.

için, diyalog için, karşılıklılığın keşfi ve değerler bakımından karşılıklılık içinde zenginleşmek için bunun kardeşlik eğitimine dönüştürülmezse ne olur?

Özgürlük, daralır, dolayısıyla bir yalnızlık, sadece bir şeye ya da birine olmak ya da bir şeye sahip olmak ya da zevk almak için tamamen özgür seçim yapma konumuna indirgenir. Bu daralan anlayış, her şeyin üstünde sevgiye yönelik özgürlüğün zenginliğinden hiçbir şey kaybettirmez.

104. Eşitlik de soyut bir “Bütün erkek ve kadınlar eşittir” ifadesiyle gerçekleştirilemez. Aslında özgürlük, kardeşliğin bilinçli ve pedagojik bağlamda geliştirilmesinin sonucudur. “Sosyal birlik” oluşturma kapasitesine sahip olanlar sadece kapalı dünyalar oluşturur. Bu bağlamda bir sosyal birliğin üyesi olmayan, kendisi ve aileleri için daha iyi bir yaşam özlemi duyan kişiler için nasıl bir anlamı var bunun?

105. Bireysellik bizi daha özgür, daha eşit ve daha kardeşçe yapmaz. Bireysel çıkarların basit toplamı tüm insanlık ailesi için daha iyi bir dünya oluşturma kapasitesine sahip değildir. Bizi giderek daha da küresel hale gelen pek çok kötülükten de korumaz. Radikal bireysellik aldatıcı olduğu için ortadan kaldırılması çok zor bir virüstür. Bizi, daha büyük hırsların peşinde koşup, güvenlik ağları oluşturarak kendi hırslarımızın hâkimi olursak, herkesin yararına bir şekilde hizmet edebilirmişiz gibi, her şeyin kişisel hırsları serbest bırakmaya bağlı olduğuna inandırmaktadır.

KİŞİLERİ TEŞVİK EDEN EVRENSEL SEVGİ

106. Sosyal dostluk ve evrensel kardeşliğe doğru yürümek için temel bir durumu kabul etmek gerekir: *Her zaman ve her koşulda insanın değerli olduğu, tek bir kişinin kıymetli olduğunu* anlamak gerekir. Her bir birey bu derece kıymetli ise açıkça ve kesin olarak “kaynakları kısıtlı ve az gelişmiş bir yerde doğmuş olmak bazı insanların daha az saygınlıkla yaşamaları gerektiğini düşünmemizi gerektirmez”⁸¹ Bu, dünya görüşlerine uymayanlar ya da amaçlarına hizmet etmediğini görenler tarafından düzenli bir çeşitli şekillerde görmezden gelinin, toplumsal yaşamın temel ilkesidir.

⁸¹ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 190: AAS 105 (2013), 1100.

107. Her insanın haysiyet içinde yaşama ve tam anlamıyla gelişme hakkı vardır, bu hak hiçbir ülke tarafından inkâr edilemez. İnsan kısıtlı olarak doğup büyümüş olsa da, verimsiz olsa da bu hakka sahiptir. Bu koşullara başlı olarak değil, kişinin insan olmaktan doğan varlığının değerine dayanan muazzam bir haysiyettir. Bu temel ilke korunmadığı müddetçe ne kardeşliğin ne de insanlığın hayatta kalması için bir gelecek olmayacaktır.

108. Bu ilkeyi kısmen kabul eden topluluklar bulunmaktadır. Bunlar herkes için fırsatlar bulunduğunu kabul etmekle birlikte bu durumda her şeyin kişilere bağlı olduğunu savunmaktadırlar. Bu kısmî bakış açısına göre “yavaş olanların, zayıfların, pek becerikli olmayanların hayatta fırsat yakalaması”⁸² pek de önem taşımamaktadır. Zayıf olanların lehine yatırım yapmak kârlı olmayabilir, verimliliği azaltabilir. Ancak bu durum, belli ekonomik, siyasi ve ideolojik sistemlerin etki mekanizmasının özgürlüğünün ötesine geçmeye hazır ve aktif bir devlet ve sivil toplum kuruluşları gerektirir, çünkü bunlar öncelikle kendilerini tüm insanların ve genelin yararı konusuna odaklamışlardır.

109. Bazıları ekonomik açıdan iyi durumda ailelerde doğar, iyi bir eğitim alır, iyi beslenerek büyür ya da doğuştan üstün yeteneklere sahiptir. Bunların proaktif bir devlete ihtiyaçları olmayacaktır; sadece özgürlüğe ihtiyaçları olur. Ancak aynı durum engelli biri, büyük yoksulluk içinde doğmuş, iyi bir eğitim alamadığı gibi hastalıkların tedavisi için yeterli olanaklara da sahip olmayan biri açısından geçerli olmayacaktır. Toplum öncelikle pazar özgürlüğü ve etkinliği ölçütüne dayalı yönetiliyorsa bu tür kişiler için kardeşlik bir başka romantik ideal olmanın ötesine geçemeyecektir.

110. “İnsanların gerçek koşulları gerçekten buna erişmelerine engel oluyorken, sadece ekonomik özgürlükten söz etmek, kendi içinde çelişkili olacaktır”⁸³ Özgürlük, demokrasi ve kardeşlik gibi sözcüklerin anlamsızlaşır, çünkü “sadece ekonomik ve sosyal sistemimiz artık tek bir kurban bile bırakmadığında, tek bir kişiyi bile dışarı atmadığında evrensel kardeşliğin bayramını kutlayabileceğiz.”⁸⁴ Gerçek bir insan ve kardeşlik toplumu, yaşamın her aşamasında her bir üyesinin eşlik etmesini verimli ve istikrarlı bir şekilde sağlama yeteneğine sahip olacaktır. Yalnızca temel ihtiyaçlarını karşılayarak değil, aynı zamanda performansları optimumun

⁸² Ibid., 209: AAS 105 (2013), 1107.

⁸³ Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 129: AAS 107 (2015), 899.

⁸⁴ Messaggio per l'evento "Economy of Francesco" (1 maggio 2019): L'Osservatore Romano, 12 maggio 2019, p. 8.

altında, hızları yavaş ya da verimlilikleri sınırlı olsa bile kendilerinin en iyisini vermelerini sağlayarak bunu gerçekleştirecektir.

111. İnsan, yadsınamaz ve devredilemez hakları ile doğal olarak bağ kurmaya açıktır. İçimizde derin bir şekilde köklenmiş, başkaları ile karşılaşarak kendimizin ötesine geçme çağrısı yatar. Bu nedenle, “insan haklarının ve bunun paradoksal olarak suiistimal edilmesinden kaynaklanabilecek anlaşılması yüzünden belli hatalara karşı dikkatli olmak gerekir. Günümüzde bireyin haklarının daha fazla vurgulanması eğilimi artış göstermektedir – ki ben buna bireyselcilik diyorum. - Bu, insanın tüm sosyolojik ve antropolojik bağlamlardan kopmuş gibi sanki kişi “monad” (tek hücreli organizma) imiş gibi giderek başkalarını dikkate almayan bir insan kişiliği kavramını içinde gizlemektedir... Her bir bireyin hakları uyumlu bir şekilde daha iyi bir şekilde düzenlenmedikçe, bu haklar sınırsız olarak değerlendirilecek ve sonuç olarak bir çatışma ve şiddet kaynağı haline gelecektir ”.⁸⁵

AHLAKÎ İYİLİĞİN TEŞVİKİ

112. Başkalarının ve tüm insanlığın iyiliğini istemek ve bunu aramak, aynı zamanda kişilere ve toplumlara bütüncül insani gelişimi teşvik eden ahlaki değerleri olgunlaştırmak için yardım etmeyi de gerektirir, bunu burada belirtmemiz gerek. Yeni Ahit’te Kutsal Ruh’un armağanlarından biri olarak geçen Yunanca agathosyne (Bk. Galatyalılar, 5, 22); iyiliğe bağlı olmak, iyi olanı aramak demektir. Üstelik başkalarının olgunlukta gelişmesi, sağlığı, değerlerin yerleştirilmesi ve büyütülmesi ve sadece maddi olmayan refahın sağlanması amacıyla en değerli olanı, en iyiyi sağlamak anlamı da verir. Benzer bir ifade de Latince “benevolentia” sözcüğüdür. Bu, başkalarının “iyiliğini isteme” durumudur; güçlü bir iyilik arzusu, iyi ve mükemmel olan her şeye eğilim duyma, bizi başkalarının hayatını güzel, yüce ve canlandırıcı şeylere iten bir arzudur.

113. Burada, maalesef tekrar değinme gereği duyuyorum: “ahlaksızlık, etik değerlerle iyilikle, imanla ve dürüstlikle yeterince alay ettik. Artık bu gamsız yüzeyselliğin bize yararı olmadığını kabul etme zamanı geldi. Sosyal yaşamın temelleri böyle çürüdüğünde çatışan çıkarların savaşı ortaya çıkar.”⁸⁶ Kendimiz ve

⁸⁵

⁸⁶ Discorso al Parlamento Europeo, Strasburgo (25 novembre 2014): AAS 106 (2014), 997.

insanlık ailesi için iyi olanı teşvik etmeye geri dönelim ve böylece gerçek ve bütünlük içinde bir büyüme doğru birlikte ilerleyelim. Her toplumun kendi değerlerini aktarmasını sağlamak zorundadır, aksi takdirde bencillik, şiddet, her türden yozlaşma, kayıtsızlık ve nihayet karşısındakine geçmeye kapalı ve bireysel çıkarlara bağlı bir yaşam ortaya çıkar.

Dayanışmanın Değeri

114. Burada “ahlaki bir değer ve kişisel tövbenin doğması için toplumsal bir tutum olan, eğitim ve öğretimden sorumlu kişiler tarafından yerine getirilme çağrısı yapılan”⁸⁷ dayanışmayı ele almak istiyorum. “Burada öncelikle eğitimini birinci ve hayati başlangıcı olan aileleri düşünüyorum. Aileler sevgi ve kardeşlik, birlikte olma ve paylaşma, ilgilenme ve dikkat gösterme değerlerinin yaşandığı ve aktarıldığı yerlerdir. Aile aynı zamanda imanın anne tarafından çocuklarına adanmışlığın basit örnekleri ile aktarılmaya başlandığı öncelikli yerdir.

Okullardaki ya da diğer çocuk ve gençlik merkezleri gibi kurumlarda çocukları ve gençleri eğitmek gibi zorlu bir görevi olan bulunan eğitimciler ve öğretmenlerin, hayatın ahlakî, manevî ve sosyal yönlerine erişen bir şekilde sorumluluklarının bilincinde olmaları gerekir. Özgürlük, karşılıklı saygı ve dayanışma... değerleri küçük yaşlardan itibaren aktarılabilir. (...) özellikle bilgi ve iletişim araçlarına erişimin yaygınlaştığı çağdaş toplumlarda Kültürel ve sosyal medya operatörlerinin de eğitim ve öğretim alanında da sorumlulukları bulunmaktadır.⁸⁸

115. Her şeyin dağılıp tutarlılığını yitirdiği bu anda ortak bir gelecek kurmak için uğraş verirken başkalarının kırılğanlığından sorumlu olduğumuz farkındalığından doğan “dayanışma”ya⁸⁹ sığınmak bizim için iyidir. Dayanışma somut ifadesini hizmet etmede bulur, bu başkalarına özen göstermek için çaba göstermenin çeşitli biçimlerini kapsar. Hizmet etmek büyük ölçüde “savunmasız olanların bakımı, ailemizin, toplumun, halkımızın savunmasız üyelerine bakmak demektir”. Böyle bir hizmet verirken kişiler “kendi istek ve arzularını, güç peşinde koşmayı, en savunmasız

⁸⁷ Lett. enc. Laudato si’ (24 maggio 2015), 229: AAS 107 (2015), 937.

⁸⁸ Messaggio per la 49ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2016 (8 dicembre 2015), 6: AAS 108 (2016), 57-58.

⁸⁹ La solidità si trova nella radice etimologica della parola solidarietà. La solidarietà, nel significato etico-politico che essa ha assunto negli ultimi due secoli, dà luogo a una costruzione sociale sicura e salda.

olanın somut bakışları karşısında bir kenara bırakmayı öğrenir. Hizmet eden her zaman karşısındakinin yüzüne bakar, bedenine dokunur onun yakınlığını hisseder, öyle ki bu yakınlık neredeyse acısını hissedecek kadar yoğundur ve onlara yardım etmeye çalışır. Biz fikirlere değil, insanlara hizmet ettiğimiz için, hizmet etmek asla ideolojik bir şey değildir”.⁹⁰

116. İhtiyaç sahipleri genellikle “fakir ve acı çekenler arasında var olan ve medeniyetimizin unutmuş gibi görüldüğü ya da aslında unutmayı tercih edeceği özel dayanışmayı uygularlar. Dayanışma her zaman iyi karşılanmayan bir kelimedir; belirli durumlarda, bu kirli bir kelimeye, söylenmeye cesaret edilemeyen bir kelimeye dönüşmüştür. Dayanışma, ara sıra cömertlik eylemlerinde bulunmaktan çok daha fazlasıdır. Topluluk açısından düşünmek ve hareket etmek demektir. Bu, herkesin hayatının, birkaç kişinin sahip olduğu mallardan çok daha öncelikli olduğu anlamına gelir. Aynı zamanda yoksulluk, eşitsizlik, işsizlik, toprak ve barınma eksikliği, sosyal hakların ve işçi haklarının reddedilmesinin yapısal nedenleriyle mücadele etmek anlamına da gelir. Para imparatorluğunun yıkıcı etkileriyle yüzleşmek demektir... Dayanışma, en derin anlamıyla anlaşılır, tarih yazmanın bir yoludur ve halk hareketlerinin yaptığı da budur ”⁹¹”.

117. Ortak yuvamıza, gezegenimize özen gösterme ihtiyacından bahsettiğimizde, insanların kalplerinde hala mevcut olabilecek evrensel bilinç ve karşılıklı endişe kıvılcımına başvuruyoruz. Suyun bolluğundan hoşlananlar, ancak daha büyük insan ailesi için onu korumayı seçenler, kendilerinin ve ait oldukları grubun ötesine bakmalarına izin veren ahlaki bir yapıya kavuşmuşlardır. Ne kadar harika bir insan! Aynı tutum, tüm insanların, hatta kendi sınırlarımızın ötesinde doğanların bile haklarını tanımak istiyorsak da gösterilmelidir.

MÜLKİYETİN SOSYAL ROLÜNÜ YENİDEN ŞEKİLLENDİRMEK

118. Dünya herkes içindir, çünkü hepimiz aynı haysiyetle doğduk. Renk, din, yetenek, doğum yeri veya ikamet yeri ve benzeri farklılıklar, bazılarının herkesin hakları üzerindeki ayrıcalıklarını haklı çıkarmak için kullanılamaz. Bir topluluk

⁹⁰ Omelia nella S. Messa, L'Avana – Cuba (20 settembre 2015): L'Osservatore Romano, 21-22 settembre 2015, p. 8.

⁹¹ Discorso ai partecipanti all'Incontro mondiale dei movimenti popolari (28 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 851-852.

olarak, herkesin onurlu bir şekilde yaşamasını ve kendi bütünsel gelişimi için yeterli fırsatlara sahip olmasını sağlama yükümlülüğü taşıyoruz.

119. Hristiyanlığın ilk yüzyıllarında bir dizi düşünür, elde edilen malların ortak varış noktası hakkındaki düşünceleri üzerine evrensel bir bakış açısı geliştirmiştir.⁹² Bir kişinin haysiyetle yaşamak için gerekli olan şeylerden yoksun olması durumunda, bunun başka bir kişinin gerekli şeyleri alkoymasına nedeniyle olduğunun anlaşılmasını sağladı. Aziz Yuhanna Krisostomos bunu şu şekilde özetliyor: “Servetimizi yoksullarla paylaşmamak, onları soymak ve geçim kaynaklarını ellerinden almaktır. Sahip olduğumuz zenginlikler bize ait olmadığı gibi, aynı zamanda onların zenginlikleridir”.⁹³ Aziz Gregorius Magnus da “İhtiyaç sahiplerinin temel ihtiyaçlarını karşıladığımızda, biz onlara bir şey vermiş olmuyoruz, bizde olup onlara ait olanı iade ediyoruz”.⁹⁴

120. Bir kez daha, ne kadar güçlü olduğu belki tam anlaşılmamış olan Aziz 2. Yuhanna Pavlus’un bir ifadesini burada tekrarlamak istiyorum: “Tanrı, hiç kimseyi dışlamadan veya desteklemeden, tüm üyelerinin yaşamı için yeryüzünü tüm insan soyuna verdi”.⁹⁵ Benim açımdan, "Hristiyan geleneğinin özel mülkiyet hakkını hiçbir zaman mutlak veya dokunulmaz olarak kabul etmediğini ve her türlü özel mülkiyetin toplumsal amacını vurguladığını"⁹⁶ gözlemliyorum. Elde edilen malların ortak kullanımını ilkesi "tüm etik ve sosyal düzenin ilk ilkesi"⁹⁷ dir; diğerlerine göre öncelikli olan doğal ve içsel bir haktır⁹⁸. Kişilerin bütünsel olarak yerine getirilmesi için gerekli mallarla ilgili olan diğer tüm haklar, özel mülkiyet veya başka herhangi bir mülkiyet türü dâhil, - Aziz VI. Pavlus’un sözleriyle ifade edersek: "[bu hak] hiçbir şekilde engellememelidir, ancak uygulanmasını aktif olarak kolaylaştırmak gerekir"⁹⁹. Özel mülkiyet hakkı, ancak, yaratılan malların evrensel varış noktası ilkesinden türetilen ikincil bir doğal hak olarak kabul edilebilir. Bunun, toplumun işleyişine yansıtılması gereken somut sonuçları vardır. Yine de, ikincil hakların birincil ve öncelikli hakların yerini aldığı, pratikte onları alakasız hale getirdiği sıklıkla görülür.

⁹² Cfr S. Basilio, Homilia 21. Quod rebus mundanis adhaerendum non sit, 3.5: PG 31, 545-549; Regulae brevis tractatae, 92: PG 31, 1145-1148; S. Pietro Crisologo, Sermo 123: PL 52, 536-540; S. Ambrogio, De Nabuthe, 27.52: PL 14, 738s; S. Agostino, In Iohannis Evangelium, 6, 25: PL 35, 1436s.

⁹³ De Lazaro, II, 6: PG 48, 992D.

⁹⁴ Regula pastoralis, III, 21: PL 77, 87.

⁹⁵ Lett. enc. Centesimus annus (1 maggio 1991), 31: AAS 83 (1991), 831.

⁹⁶ Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 93: AAS 107 (2015), 884.

⁹⁷ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Laborem exercens (14 settembre 1981), 19: AAS 73 (1981), 626.

⁹⁸ Cfr Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 172.

⁹⁹ Lett. enc. Populorum progressio (26 marzo 1967), 22: AAS 59 (1967), 268.

Sınırı Olmayan Haklar

121. Öyleyse hiç kimse, çok daha fazla fırsatın olduğu topraklarda doğan başkalarının sahip olduğu ayrıcalıklardan dolayı, doğduğu yer nedeniyle dışlanamaz. Tek tek devletlerin sınırları ve kısıtlamaları bunun önünde duramaz. Bazılarının kadın olmaları nedeniyle daha az hakka sahip olması kabul edilemez olduğu gibi, kişinin doğum veya ikamet yerinin yalnızca gelişmiş ve onurlu bir yaşam için daha az fırsata sahip olmasıyla sonuçlanması da aynı şekilde kabul edilemez.

122. Gelişme sadece birkaç kişinin birikimini artırmaya yönelik olmamalı, "ulusların ve halkların hakları da dâhil olmak üzere insani, kişisel ve sosyal, ekonomik ve siyasi hakları"¹⁰⁰ temin etmelidir. Bazılarının girişim özgürlüğü veya piyasa özgürlüğü hakları, halkların ve yoksulların haysiyetinin üzerinde olamaz; ya da çevreye saygının ötesinde olamaz. Çünkü "Bir şeyin bize ait olması demek, herkesin iyiliği uğruna onu yönetmemiz gerek demektir"¹⁰¹.

123. Girişimcilerin faaliyetleri etkin bir şekilde "zenginlik üretmeyi ve dünyayı herkes için geliştirmeyi amaçlayan asil bir çağrıdır".¹⁰² Tanrı bize verdiği yetenekleri geliştirmemiz için bizi teşvik eder ve evrenimizi sonsuz bir potansiyel ile doldurmuştur. Tanrı'nın planında her bir birey kendini geliştirmeyi sürdürmeye çağrılmıştır¹⁰³ ve bu varlıkları büyütme ve serveti artırmak için ekonomik ve teknolojik yeteneklerin uygulanmasını içerir. Tanrı'nı armağanı olan bu girişimcilik becerileri her zaman özellikle çeşitlendirilmiş iş imkânlarının yaratılmasıyla doğrudan diğer insanların ilerlemesine, sefaletin üstesinden gelmeye yöneltilmelidir. Özel mülkiyet hakkı her zaman tüm özel mülkiyetin yeryüzündeki malların evrensel amaca tabi kılınması birincil ve öncelikli ilkesi ile birlikte bulunmalıdır ve dolayısıyla herkesin kullanma hakkı vardır.¹⁰⁴

¹⁰⁰ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Sollicitudo rei socialis (30 dicembre 1987), 33: AAS 80 (1988), 557.

¹⁰¹ Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 95: AAS 107 (2015), 885.

¹⁰² Ibid., 129: AAS 107 (2015), 899.

¹⁰³ Cfr S. Paolo VI, Lett. enc. Populorum progressio (26 marzo 1967), 15: AAS 59 (1967), 265; Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 16: AAS 101 (2009), 652.

¹⁰⁴ Cfr Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 93: AAS 107 (2015), 884-885; Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 189-190: AAS 105 (2013), 1099-1100.

Halkların Hakları

124. Günümüzde dünyadaki varlıkların nihai ortak yönü bütün ülkelere, bölgelerine ve kaynaklarına uygulanmayı gerektirmektedir. Sadece özel mülkiyetim meşruiyetinden ve belirli bir ulusun vatandaşlarının haklarından değil, varlıkların nihai ortak varış yerinin birinci ilkesinden başlayarak bakarsak, her ülkenin yabancılar da ait olduğunu söyleyebiliriz; başka bir yerden gelen muhtaç durumdaki kişinin bölgedeki varlıklar üstünde sahip olduğu hakkın inkâr edilmemesi gerekir. Birleşik Devletler Episkoposlar Konferansının öğrettiği gibi “her bir kişi Tanrı tarafından yaratıldığı için bahşedilmiş olan saygınlıklarından dolayı, hakları herhangi bir toplumdan önce gelir”¹⁰⁵

125. Bu aynı zamanda ülkeler arasındaki ilişkilerin ve alışverişin başka bir yolunu da varsaymaktadır. Her insanın devredilemez bir haysiyeti varsa, her insan benim erkek ya da kız kardeşimse ve dünya gerçekten herkese aitse, komşum dediğim kişinin benimle aynı ülkede ya da başka bir ülkede doğmuş olması önemli değildir. Benim kendi ülkem de onun ilerlemesi için sorumluluğu paylaşmaktadır, üstelik bu sorumluluğu çeşitli yollarla yerine getirebilir.

Acil ihtiyaç durumlarında cömertçe kucak açabilir ya da bu ülkelerin sömürülmesini reddederek yaşam koşullarını geliştirerek, ya da doğal kaynaklarını tamamen kullanmayarak ya da tüketmeyerek, vatandaşlarının haysiyet içinde ilerlemesi için yozlaşmış sistemleri uzaklaştırarak sorumluluk paylaşabilir. Bu, ciddi eşitsizliklerin genellikle görüldüğü ülkelerde, farklı bölgelerde uygulanabilmelidir. Fakat insanları eşit haysiyete sahip olduğunu kabul etmemek kimi zaman daha fazla gelişmiş bölgelerdeki bazı ülkelerde fakir bölgelerin “ölü ağırlığından kurtulabilecekleri” ve kendi tüketim seviyelerini artıracabilecekleri düşüncesine yol açmaktadır.

126. Uluslararası ilişkilerde yeni bir iş ağından söz etmekteyiz, çünkü kişiler ve küçük gruplar arasında karşılıklı yardımlaşma anlamında düşünmeye devam etmezsek dünyamızın ciddi problemlerini çözecek yol bulmak mümkün olmayacak. “Eşitsizliğin sadece bireyleri değil tüm ülkeleri etkilediğini ve bizi uluslararası ilişkiler etiği hakkında düşünmeye zorladığını”¹⁰⁶ unutmamak gerekir. Aslında adalet sadece

¹⁰⁵ Conferenza dei Vescovi Cattolici degli Stati Uniti, Open wide our Hearts: The enduring Call to Love. A Pastoral Letter against Racism (Novembre 2018).

¹⁰⁶Lett. enc. Laudato si’ (24 maggio 2015), 51: AAS 107 (2015), 867.

bireysel haklarını kabul edip tanımayı değil halkların haklarını ve sosyal haklarını da kabul edip tanımayı gerektirir¹⁰⁷. Bu söylediğimiz, “halkların temel geçim ve ilerleme hakkının”¹⁰⁸ sağlanması anlamına gelir, bu hak zaman zaman dış borçlardan kaynaklanan baskı nedeniyle ciddi şekilde engellenir. Çoğu durumda borcun ödenmesi sadece kalkınmayı desteklemekle kalmaz, bu kalkınmayı sınırlar ve güçlü bir şekilde şartlandırır. Meşru sözleşmeli her türlü borcun ödenmesi ilkesi sürdürülse de birçok fakir ülkenin zengin ülkelere karşı yüklendiği bu görevi yerine getirmenin yolu, büyümekten ve geçinmekten ödün vermek olmamalıdır.

127. kuşkusuz tüm bunlar farklı bir düşünme yolu için bir çağrıdır. Farklı bir düşünce içine girilmedikçe söylediğim sözler çılgınca gerçek dışı gelecektir. Diğer yandan devredilemez ve yadsınamaz insan haysiyeti ile doğduğunuz şeklindeki büyük ilkeyi kabul edersek, başka yeni bir insanlığın hayalini kurmanın ve düşünmenin zorluğunu kabul edebiliriz. Herkes için ev, iş ve toprak sağlayan bir dünya istemek mümkündür. Bu barışın gerçek yoludur, tehditlerin dış yüzüne korku ve güvensizlik eken duyarsız ve uzağı göremeyen bir strateji değildir. Gerçek ve kalıcı barış ancak “tüm insanlık ailesinde karşılıklı bağımlılık ve ortak sorumlulukla şekillenen bir geleceğin bir geleceğin hizmetinde küresel bir dayanışma ve işbirliği etiğinden” başlayarak mümkündür¹⁰⁹.

¹⁰⁷ Cfr Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 6: AAS 101 (2009), 644.

¹⁰⁸ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Centesimus annus (1 maggio 1991), 35: AAS 83 (1991), 838.

¹⁰⁹ Discorso sulle armi nucleari, Nagasaki – Giappone (24 novembre 2019): L'Osservatore Romano, 25-26 novembre 2019, p. 6.

TÜM DÜNYAYA AÇIK BİR YÜREK

128. İnsan olarak hepimizin kardeş olduğumuzun doğrulanması soyut bir fikir olarak kalmayıp somut bir yapı kazanırsa bizi harekete geçirecek, yeni bakış açıları edinmeye zorlayacak yeni tepkiler geliştirmeye yöneltecek bir dizi zorluk ortaya çıkacaktır.

SINIRLARIN KISITLAYICILIĞI

129. Komşu dediğimiz kişi göçmenler olduğunda karmaşık zorluklarla başa çıkmak gerekir¹¹⁰. Elbette ideal olan gereksiz göçten kaçınmaktır ve bunun içinde kişinin asıl ülkesinde somut bir haysiyetle yaşama ve gelişme imkânı yaratmak gerekir, bu şekilde kişi bütünsel gelişimi için gerekli koşullar orada bulunabilir. Ancak bu yönde ciddi bir ilerleme bir ilerleme olmadığı müddetçe her insanın sadece temel ihtiyaçlarını karşılamakla kalmayıp aynı zamanda birey olarak kendilerini tam anlamıyla kişisel tamamlanmaya erişebilecekleri bir yer bulma hakkına saygı göstermek bizim görevimizdir. Göç eden insanların gelişlerine vereceğimiz karşılık dört sözcükle özetlenebilir: İyi karşılamak, korumak, teşvik etmek ve bütünleştirmek. Aslında “sorun yukarıdan aşağıya refah programları uygulamak değil, bu dört eylem yoluyla şehirler ve ülkeler inşa etmek üzere onların kendi kültürel ve dinî kimliklerini korurken farklılıklara açık olmak ve insan kardeşliği ruhu içinde onları nasıl teşvik edeceğini bilmektir”¹¹¹.

130. Bu, ağır insani krizlerden kaçanlara yanıt olarak kaçınılmaz belli adımların atılmasını gerektirir. Örneğin, vize verme işlemlerini hızlandırmak, basitleştirmek ve çoğaltmak; özel ve toplum savunuculuğu programlarını uygulamak; en savunmasız durumdaki mülteciler için insani yardım koridorlarının açılması; yeterli ve nezih barınma imkanı sunmak; kişisel güvenliğe ve temel hizmetlere erişimi garanti etmek; yeterli danışmanlık hizmeti sağlamak ve kişisel kimlik belgelerini her zaman yanında bulundurma hakkı; adale sistemine eşit erişim hakkı; banka hesabı açma hakkı ve hayatta kalmak için gerekli minimum ihtiyaçların temini; hareket etme özgürlüğü ve

¹¹⁰ Cfr Vescovi Cattolici del Messico e degli Stati Uniti, Lettera pastorale Strangers no longer: together on the journey of hope (Gennaio 2003).

¹¹¹ Udienna generale (3 aprile 2019): L'Osservatore Romano, 4 aprile 2019, p. 8.

iş imkanları sağlamak; küçükleri korumak ve düzenli eğitime erişmelerini sağlamak; geçici sığınma ya da korunma programları sağlamak; dinî özgürlük garantisi, toplumla bütünleşmeyi teşvik; ailelerin birleşmesini destekleme; bütünleşme süreci için yerel toplulukların hazırlanması. ¹¹²

131. Bir süre önce gelmiş olup toplumsal dokuya dâhil olmuş olanlar için, adaletin gölgesi altında haklar ve sorumlulukların eşitliğine dayanan bir vatandaşlık kavramını uygulamak önemlidir. Bu nedenle toplumlarımızda tam vatandaşlık kavramını yerleştirmek ve ayrıştırıcı ifadeyle birlikte uzaklaştırılmış ve aşağılanmışlık duygularını da getiren azınlıklar kavramını kullanmayı reddetmek bu nedenle hayati önemdedir. Bu kavramın kötü kullanımı düşmanlıklara ve anlaşmazlıklara zemin hazırlar ve bazı vatandaşların kazanımlarını, dinî ve medeni haklarını onlara karşı ayrımcılık yaparak ortadan kaldırır.”¹¹³

132. Belli temel adımları atsalar bile devletler kendi başlarına yeterli çözüm üretme konusunda yetersiz kalabilirler, “her birinin yaptığı seçimlerin sonucu kaçınılmaz olarak uluslararası toplumda yankı bulur.” Bunun sonucu olarak göçmenlerin hareketleri hakkında küresel bir yönetim biçimi geliştirmek için “vereğimiz yanıt ancak ortak bir çabanın meyvesi olabilir”¹¹⁴. Bu nedenle “acil çözümlerle sınırlı kalmayan orta vadeli ve uzun vadeli planlama yapmak gereklidir. Bu tür planlama, göçmenlerin vardıkları ülkelerle bütünleşmesine yardım olmalı, geldikleri ülkelerin dayanışmadan ilham alan politikalar yoluyla kalkınmasını desteklerken bunların ideolojik açıdan önemsiz stratejilere ve uygulamalara yardım konusu olmamasına dikkat dilmeli ya da hitap edilen halkların kültürüne aykırı olmamasına özen gösterilmelidir.”¹¹⁵

KARŞILIKLI ARMAĞANLAR

133. Farklı yaşam ve kültürlerden gelen kişilerin, farklı olanların gelişi bir armağandır, çünkü “göçmenlerin hikâyeleri her zaman bireyler arasında ve kültürler arasında bir karşılaşmanın hikâyesidir. Gelmiş oldukları topluluklar ve toplumlar için

¹¹² Cfr Messaggio per la 104ª Giornata Mondiale del Migrante e del Rifugiato (14 gennaio 2018): AAS 109 (2017), 918-923).

¹¹³ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L'Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 7.

¹¹⁴ Discorso al Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (11 gennaio 2016): AAS 108 (2016), 124.

¹¹⁵ Ibid.: AAS 108 (2016), 122.

göçmenler bir zenginleşme fırsatı ve herkes için bütüncül insanî gelişim fırsatı getirirler.”¹¹⁶. Bu nedenle “Özellikle genç insanları, ülkelerine yeni gelmiş olan kendileri gibi diğer genç insanlara karşı onları bir tehdit gibi görmeye zorlayan onların diğer herkesle aynı haysiyete sahip olduklarını yadsıyan bir düzene koymak isteyenlerin elinde oyuncak olmamaları için uyarmak istiyorum”¹¹⁷

134. Aslında kalplerimizi farklı olana açtığımızda, bir yandan onların kendileri olarak kalmalarına fırsat verirken, bir yandan da yeni yollarla gelişmelerine imkân tanırız. Yüzyıllar boyunca gelişmiş olan farklı kültürlerin dünyanın yoksullaşmaması için muhafaza edilmeleri gereklidir. Aynı zamanda bu kültürlerin diğer gerçekliklerle karşılaşmak yoluyla yeni deneyimlere açık olmak için cesaretlendirilmeleri de ihmal edilmemelidir. Kültürel doku sertleşmesi tehlikesi her zaman mevcuttur. Bu da “neden birbirimizle iletişim kurmaya ihtiyacımız olduğunu, her bir insanda mevcut ilahi armağanları keşfetmek, bizi birleştirecek şeyleri keşfetmek ve farklılıklarımızı karşılıklı saygı içinde büyüme fırsatı olarak görmemiz gerektiğini” bize gösteriyor. Bu tür diyalog için sabır ve güven gereklidir, böylece bireylerin, ailelerin ve cemaatlerin kendi kültürlerinin değerlerini aktarması ve diğerlerinin deneyimlerini kabul etmeleri mümkün olacaktır.”¹¹⁸

135. Burada geçmişte vermiş olduğum bazı örnekleri tekrar belirtmek istiyorum: Latin kültürü “Amerika Birleşik devletlerini büyük ölçüde zenginleştirecek bir değerler ve olasılıklar mayasıdır”, çünkü “yoğun göçler her zaman gittikleri yerin kültürünü etkileyen ve dönüştüren bir etki ile son bulur... Arjantin’de, İtalya’dan gelen yoğun göç toplum kültüründe önemli bir iz bırakmıştır ve 200 bin kadar Yahudi’nin varlığı Buenos Aires’in kültürel ‘tarzı’ üstünde büyük etkiye sahiptir. Göçmenler, eğer bütünleşmelerine izin verilirse toplumu büyüme için cesaretlendiren yeni bir armağan ve zenginlik kaynağı, bir nimettir.”¹¹⁹

136. İmam- Azam Ahmed el –Tayyep ile daha büyük bir açıdan bakarak “Doğu ve Batı arasındaki ilişkinin tartışılmaz bir karşılıklı zorunluluk olduğunu dile getirdik. Her ikisinin de birbirlerini karşılıklı verimli diyalog yoluyla uygarlıkların zenginleştirmesi ihmal edilmemelidir. Batı, materyalizmin hâkimiyetiyle yaygınlaşan

¹¹⁶ Esort. ap. postsin. Christus vivit (25 marzo 2019), 93.

¹¹⁷ Ibid., 94.

¹¹⁸ Discorso alle Autorità, Sarajevo – Bosnia-Erzegovina (6 giugno 2015): L’Osservatore Romano, 7 giugno 2015, p. 7.

¹¹⁹ Latinoamérica. Conversaciones con Hernán Reyes Alcaide, Ed. Planeta, Buenos Aires 2017, 105.

manevi ve dini hastalıklarının bir kısmına Doğu uygarlığında çare bulabilir. Ve Doğu da kendisini zayıflıktan, bölünmeden, çatışmadan özgür kılacak ve bilimsel, teknik ve kültürel zayıflıktan kurtaracak yardımı Batı'da bulabilir. Doğu'nun karakterini, kültürünü ve uygarlığını oluşturan yaşamsal bileşenlere yani dinî, kültürel ve tarihi farklılıklara dikkat edilmesi gerekir. Bunun gibi, çifte standartlı siyasetleri önleyen, Doğu'daki ve Batı'daki tüm erkek ve kadınlar için haysiyetli bir yaşam temin etmeye yardımcı olacak temel insanî hakların bağını kuvvetlendirmek de önemlidir."¹²⁰

Karşılıklı Değişimin Verimliliği

137. Ülkeler arasındaki karşılıklı yardım nihayetinde herkese fayda sağlar. Özgün kültürel altyapısı temelinde ilerleyen bir ülke, tüm insanlık için bir hazinedir. Bugün, ya hep birlikte kurtulacağımıza ya da hep birlikte kurtulamayacağımıza dair farkındalık yaratmalıyız. Yoksulluk, bozulma, dünyanın bir bölgesinin acısı, nihayetinde tüm gezegeni etkileyecek sorunlar için üstü kapalı bir besi yeridir. Bazı türlerin neslinin tükenmesinden endişe duyuyorsak, her yerde yoksulluk veya diğer yapısal sınırlamalar nedeniyle potansiyellerini ve güzelliklerini geliştiremeyen insanlar ya da halklar olduğu düşüncesini taşımamız gerekir. Çünkü bu hepimizi yoksullaştıran bir durumdur.

138. Bu her zaman doğru idiyse de, bugün küreselleşmeyle küresel bir şekilde her anlamda bağlantı içindeki bir dünyada her zamankinden daha fazla görülmektedir. Uluslararası işbirliğini kalkınmaya doğru "artırmak ve yönlendirmek için dünyada tüm halkların dayanışmasını ilerletecek yönde yasal, siyasi ve ekonomik bir düzene ihtiyacımız var"¹²¹. Bu, nihayetinde tüm gezegene fayda sağlayacaktır, çünkü "yoksul ülkelerin kalkınmasına yardım etmek," "herkes için zenginlik yaratılması" anlamına gelir¹²². Bütünsel kalkınma açısından bu, "en fakir ulusların bile ortak kararlarda etkili bir sese sahip olduğunu"¹²³ ve "yoksulluk ve az gelişmişliğin damgasını vurduğu ülkelerin uluslararası pazarına erişimi teşvik etmek" için çaba gösterildiğini varsayar.¹²⁴

¹²⁰ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L'Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 7.

¹²¹ Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 67: AAS 101 (2009), 700.

¹²² Ibid., 60: AAS 101 (2009), 695.

¹²³ Ibid., 67: AAS 101 (2009), 700.

¹²⁴ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 447.

Karşılıksız Olarak Başkalarına Açık Olmak

139. Ancak, bunu bir çeşit faydacılığa indirgemek istemiyorum. Karşılıksız yapılan şeyler var. Bu, bazı şeyleri kendi içlerinde iyi oldukları için, sonuç almayı ummadan, karşılığında hemen bir şey beklemeden yapabilme yeteneğidir. Bu, şu anda somut bir fayda sağlamasa bile, yabancıyı iyi bir şekilde kabul etmeye izin verir. Yine de bazı ülkeler yalnızca bilim adamlarını ve yatırımcıları kabul ettiğini ileri sürmektedir.

140. Kardeşçe karşılıksızca yaşanmazsa hayat, çılgınca yapılan bir ticaret haline gelir, insanlar her zaman ne verdiklerini ve karşılığında ne aldıklarını ölçerler. Öte yandan Tanrı sadık olmayanlara bile yardım ettiği, “güneşi hem iyilerin hem de kötülerin üstüne doğdurttuğu” için (Mt. 5, 45) imanlı olmayanlar bile yardım eder, her şeyi karşılıksız verir. Bu yüzden İsa şunu tavsiye ediyor: “Sadaka verdiğiniz zaman sağ eliniz sol elinizin ne yaptığını görmesin ki sadakalarınız gizli kalsın.” (Mt. 6, 3-4) Hayatı bir bedel ödemeksizin aldık. Bu nedenle her birimiz karşılık beklemeden verebiliriz, yardım ettiğimiz kişiden aynı ölçüde bir şey beklemeden iyilik yapabiliriz. İsa'nın öğrencilerine dediği gibi “Karşılıksız aldınız, karşılıksız verin.” (Mt. 10, 8)

141. Dünyanın çeşitli ülkelerinin gerçek niteliği, sadece bir ülke olarak değil, aynı zamanda bir insan ailesi olarak düşünebilme yeteneği ile ölçülmekte ve bu özellikle kritik dönemlerde kendini göstermektedir. Kapalı milliyetçilikler, sonuçta karşılıksız verme konusundaki yetersizliklerini, sınırlarında başkalarını mahvolmalarını gerçekleşmesine ve başkalarına kendilerini kapattıkları müddetçe daha fazla korunacaklarına dair hatalı bir inanış geliştirmektedirler. Göçmenler hiçbir şey vermeyen bir gaspçı olarak görülüyor. Böylece, safça fakirlerin tehlikeli veya yararsız olduğunu ve güçlülerin cömert hayırseverler olduğunu düşünmeye başlıyoruz. Sadece bedelsiz misafirperverliği içeren sosyal ve politik bir kültür bir geleceğe sahip olabilir.

YEREL VE EVRENSEL

142. Şunu unutmamak gerekir: “Küreselleşme ile yerellik arasında doğuştan bir gelimim bulunmaktadır. Daralma ve sıradanlığın önüne geçmek için küresel olana dikkat edilmesi gerekir. Diğer yandan ayaklarımızın yere basmasını sağlayan yereli de gözden kaçırmamalıyız. Bu ikisi birlikte bizim iki aşırı uçtan birine savrulmamızı

önler: Bunlardan birincisi soyut, küresel bir evren içinde yaşam düşüncesine kapatırken... diğeri yerel halk kültürünün müze haline gelmiş ortamı içinde dünyadan kopuk aynı şeyi defalarca tekrar ederek farklı olan şeyler için cesaret bulamadan ya da Tanrı'nın sınırlar ötesinde bahsettiği güzellikleri takdir etmeden yaşamaya götürür.”¹²⁵ Bizi dar görüşlü evcimenlikten kurtaran küresel bakış açısını edinmemiz gerekiyor. Evimiz artık bir yuva olmaktan çıkıp da bir hapisane, bir hücre haline gelmeye başladığında küresel olmak bizi kurtarır, bizi tamamlanmaya doğru çeken “nihai neden gibidir.

Yerel boyutu da aynı zamanda içtenlikle kabul etmek gerekir, çünkü küresel olanın sahip olmadığı bir şey bulunur onda: Mayalanmayı sağlar, zenginleştirir ve ikincil mekanizmaları tetikler. Bu nedenle, her toplumdaki evrensel kardeşlik ve sosyal arkadaşlık, birbirinden ayrılamaz ve anlaşmaya açık iki kutuptur. Bunları ayırmak bozulmaya ve zararlı kutuplaşmaya yol açar.

Yerel Tatlar

143. Çözüm kişinin kendi zenginliklerini elinin tersiyle itmeye açık olması değildir. Kişinin kendi kimlik algısı olmadan başkalarıyla diyalog olmayacağı gibi halklar arasında da insanların kendi ülkelerine, kendi uluslarına, kendi kültürel köklerine dayanmadıkça bir açıklık gelişemez. Sağlam temeller üstünde durmazsam bir başkasıyla gerçek bir karşılaşma yaşayamam, çünkü başkasının bana verdiği armağanı bu temelin üzerinde kabul edebilir ve ona kendi gerçek armağanımı verebilirim. Sadece kendi halkıma ve kültürüme sağlamca kök saldıysam, farklı olana kucak açabilir ve onun vereceği eşsiz katkının değerini görebilirim. Herkes kendi yurdunu ve memleketini sever ve özen gösterir, sadece vatanlarını sevip korursa yıkılmaması mümkün olur. Dünyanın iyiliği için de herkesin kendi yurdunu koruması ve sevmesi gerekir. Bunun tersine, bir ülkenin felakete uğramasının ardından tüm dünya zarar görecektir. Bu da bizi mülkiyet hakkının olumlu anlamına götürür: Sahip olduğum şeyleri korur ve geliştirirsem bu herkesin iyiliğine katkı sağlayacaktır.

144. Bu bize karşılıklı değiş tokuşun Sağlıklı ve zenginleştiren biçimde gerçekleşmesi imkânını verir. Özel bir yerde ve özel bir kültürü paylaşarak büyüyor olmak, gerçekliği bu şekilde deneyimlememiş olanların bu kadar kolay

¹²⁵ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 234: AAS 105 (2013), 1115.

kavrayamayacağı yönlerini kavramamızı sağlayan temeldir. Evrensel durum, zengin renk ve gölgelerin giderek kaybolduğu tam bir tek renklilikle sonuçlanacak tek bir kültürel formun homojen, tek tip ve standartlaştırılmış bir egemenlik olmamalıdır. Bu tür bir girişim eski Babil Kulesi hikâyesini hatırlatır. Gökyüzüne ulaşacak denli büyük bir kulenin inşası, çeşitliliklerine göre iletişim kurabilen farklı halklar arasındaki birliği sağlamadı. Bu, tam tersine insan hırsı ve gururundan doğan, milletler için Tanrı'nın kendi planında arzuladığından farklı bir birlik yaratmaya yönelik, yanıltıcı bir girişimdi (bk. Yar. 11,1-9).

145. Evrensel olana karşı, kendi yurtlarını gerçek anlamda özümseyemeyenlerin ya da kendi halkına karşı çözülmemiş bir kırgınlık içinde olanların boş yüzeyselliğinden doğan, yanlış bir açıklık da bulunmaktadır. Her halükarda “Hepimize fayda sağlayacak olan daha büyük bir iyiliği tanımak için bakış açımızı daima geliştirmemiz gerekecektir. Ancak bunu bir şeylerden kaçarak yapmamalıyız. Köklerimizi Tanrı'nın bir armağanı olan yurdumuzun tarihine ve verimli toprağına derinlemesine daldırmamız gerekir. Küçük ölçekte çalışabiliriz, kendi mahallemizdeyizdir, ama bunu geniş bir bakış açısıyla yapmalıyız... Küresel olanı boğmak gerekmez, kısmî olanı da kısır halde yalıtılmış olarak bırakmamak gerekir.”¹²⁶ Elimizdeki model bir polihedron yani çokyüzlü olmalıdır; burası her bir kişinin değerine saygı gösterilen, “bütünün parçadan büyük olduğu fakat aynı zamanda parçaların toplamından da büyük olduğu”¹²⁷ yerdir.

Evrensel Bir Ufuk

146. Kişinin kendi halkın ve kültürüne duyduğu sağlıklı sevgi ile ilişkisiz bir tür “yerel” narsizm bulunur. Kesin bir güvensizlik duygusundan doğar ve başkasına karşı duyulan korku reddetmeye ve kendini savunmak için duvarlar örmeye yöneltir. Evrensel olana dürüst bir şekilde açık olmaksızın, başka yerlerde olan biten için savaşma hissi duymadan, diğer kültürlerle zenginleşmeye açık olmadan ve diğer insanları etkileyen trajediler için endişe duyup dayanıma göstermeden, sağlıklı bir “yerel”e erişmek imkânsızdır. “Böylece “yerel” narsizm gerçekten kabul edici olmaz, kendisinin başkası tarafından tamamlanmasına artık izin vermez; bu nedenle durağan kaldığı ve hastalıklı olduğundan kendi gelişim olanakları içinde kısıtlı kalır.

¹²⁶ Ibid., 235: AAS 105 (2013), 1115.

¹²⁷ Ibid.

Diğer yandan sağlıklı bir kültür doğası gereği açıktır ve kucaklamaya hazırdır; aslında “evrensel değerleri olmayan bir kültür gerçek bir kültür değildir.”¹²⁸

147. Kalplerimiz ve zihnimiz daraldığı ölçüde etrafımızdaki yakın çevreyi kavrayışımızın da daraldığını görüyoruz. Farklı olanla ilişki içinde olmadan ve karşılaştırma yapmadan, kişinin kendisi ve vatanı hakkında açık ve eksiksiz bilgiye sahip olması zordur. Diğer kültürler kendimizi korumamız gereken “düşmanlar” değildir, insan yaşamının kavranamaz zenginliğinin farklı izdüşümleridir. Kendimizi bir başkasının bakış açısından görmek, farklı olanın gözlerinden görmek kendimizin ve kültürümüzün eşsiz özelliklerini görmemizi mümkün kılar: Zenginliğini, olasılıklarını ve sınırlarını. Yerel deneyimimiz, farklı kültürel bağlamlarda yaşayanların deneyimleriyle “zıt” ve “uyum” içinde geliştirilmelidir.¹²⁹

148. Aslında sağlıklı bir şekilde açık olmak asla kişinin kendi kimliğini tehdit eden bir duruma yol açmaz. Nitekim kendisini farklı kökenlerden unsurlarla zenginleştiren canlı bir kültür bir kopya yaratmaz, ya da bir tekrara düşmez, tam tersine eşsiz bir şekilde bunlarla bütünlük sağlar. Sonuçta herkesin yararına olacak yeni bir sentezdir, bu katkıların kaynaklandığı kültür de bunlardan beslenecektir çünkü. Bu nedenle yerli halkları ve onların atalarından kalma kültürlerini koruma çağrısında bulunuyorum. Aynı zamanda yine de “tamamen kapalı, tarihi, durağan, her tür karışmayı reddeden (mestijaze) bir yerlileştirme” önerme niyetinde olmadığını da vurgulamak isterim. Kendi “kültürel kimliğimiz bize benzemeyenlerle diyalog sonucu olarak güçlenir ve zenginleşir. Gerçek kimliğimiz, yoksullaştıran bir yalıtılmışlık içinde korunamaz.”¹³⁰ Dünya her tür kültürel dayatmadan bağımsız ve açık kültürler arasındaki başarılı sentez sayesinde büyür ve güzelliklerle dolar.

149. Kişinin kendi yurduna duyduğu sevgi ve tüm insanlığa samimi bir katılım arasında sağlıklı bir ilişki için küresel toplumun farklı ülkelerin basit toplamından ibaret olmadığını fakat onların aralarında var olan ortak birlik olduğunu unutmamak gerekir. Karşılıklı ait olma duygusu ayrı ayrı grupların ortaya çıkmasından daha – önceliklidir. Her bir ayrı grup evrensel ortak birliğin dokusunun parçası haline gelir ve burada kendi güzelliklerini keşfederler. Tüm bireyler kökenleri ne olursa olsun

¹²⁸ S. Giovanni Paolo II, Discorso ai rappresentanti del mondo della cultura argentina, Buenos Aires – Argentina (12 aprile 1987), 4: L'Osservatore Romano, 14 aprile 1987, p. 7.

¹²⁹ Cfr Id., Discorso ai Cardinali (21 dicembre 1984), 4: AAS 76 (1984), 506.

¹³⁰ Esort. ap. postsin. Querida Amazonia (2 febbraio 2020), 37.

daha büyük bir insanlık ailesinin parçası olduklarını ve bu olmaksızın kendilerini tam anlamıyla anlayamayacaklarını bilirler.

150. Bu şekilde bakmak, hiçbir halkın, kültürün ya da bireyin her şeyi tek başına başaramayacağını sevinç içinde anlamaya götürür: Tam bir yaşamın inşası için temel olarak başkalarının olması gereklidir. Sınırlarının veya tamamlanmamışlığın farkında olmak, bir tehdit olmaktan çok, ortak bir proje hayal edip geliştirmenin anahtarı haline gelir. Çünkü "insan, sınırı kendisi olan sınırsız bir varlıktır"¹³¹

Kendi Bölgemizden Başlamak

151. Bölgesel yer değiştirmeler sayesinde daha yoksul ülkeler daha geniş bir dünyaya açılabilir, evrenselliğin farklı özellikleri ortadan kaldırması gerekli değildir. Dünyaya yeterli ve özgün bir açılım uluslar ailesinde bir kişinin komşusuna açılma yeteneğini gerektirir. Bütünleşmeye çevredeki halklarla kültürel, ekonomik ve politik ilişkilere sevginin değerini destekleyen bir eğitim süreci eşlik etmelidir.

152. Şehirlerimizdeki bazı popüler mahallelerde, herkesin kendiliğinden komşuya eşlik etme ve yardım etme görevini hissettiği "komşuluk" ruhu hala yaşanmaktadır. Bu topluluk değerlerini koruyan bu yerlerde, "biz" anlayışından başlayarak yakınlık ilişkileri, karşılıksızlık, dayanışma ve karşılıklılık özellikleriyle komşuluk yaşanır.¹³² Bunun, halkları arasında samimi bir yakınlık kurma becerisiyle komşu ülkeler arasında da deneyimlenmesi arzu edilir. Ancak bireyci vizyonlar ülkeler arasındaki ilişkileri de etkilemektedir. Kendimizi başkalarında koruyarak yaşama riski, başkalarını tehlikeli rakip ya da düşman olarak görme riski, bölge halklarıyla ilişkiye aktarılıyor. Belki de bu korku ve bu güvensizlik konusunda eğitilmiş durumdayız.

153. Günümüzde, bu izolasyondan kar elde eden ve her bir ülkeyle ayrı ayrı ilgilenmeyi tercih eden güçlü ülkeler ve büyük şirketler bulunuyor. Diğer yandan küçük ya da fakir ülkelerin komşularıyla bölgesel anlaşmalar yapma imkânı açılıyor, bu da onların bir bütün olarak müzakere etmelerine ve büyük güçlere bağımlı

¹³¹ Georg Simmel, *Brücke und Tür. Essays des Philosophen zur Geschichte, Religion, Kunst und Gesellschaft*, Köhler-Verlag, Stuttgart 1957, p. 6 (ed. it. *Ponte e porta*, in *Saggi di estetica*, a cura di M. Cacciari, Liviana, Padova 1970, 8).

¹³² Cfr Jaime Hoyos-Vásquez, S.I., *Lógica de las relaciones sociales. Reflexión ontológica*, in *Revista Universitas Philosophica*, 15-16, dicembre 1990 - giugno 1991, Bogotá, 95-106.

marjinal kesimler olmaktan uzaklaşmalarına imkan veriyor. Bugün hiçbir ulus devlet izole kalarak kendi nüfusunun ortak yararını sağlayamaz.

BÖLÜM V

DAHA İYİ BİR SİYASET

154. Sosyal dostluk yaşayan halklardan ve milletlerden başlayarak kardeşliği gerçekleştirebilecek bir dünya toplumunun gelişmesini mümkün kılmak için, gerçek bir ortak iyiliğin hizmetinde en iyi politikaya ihtiyaç vardır. Ne yazık ki, bugün siyaset çoğu zaman farklı bir dünyaya giden yolu engelleyen biçimler alıyor.

POPÜLİZM VE LIBERALİZM

155. Zayıfı hor görme, onları demagojik olarak kendi amaçları için kullanan popülist biçimlerde veya güçlülerin ekonomik çıkarlarına hizmet eden liberal biçimlerde gizlenebilir. Her iki durumda da herkese yer olan, en zayıfları içeren ve farklı kültürlerle saygı duyan açık bir dünya düşünmek zordur.

Popüler mi Popülist mi?

156. Son yıllarda "popülizm" veya "popülist" terimleri genel olarak medyayı ve dili işgal etti. Böylece sahip olabilecekleri değeri kaybederek zaten bölünmüş toplumun kutuplarından biri haline geldi. Bu, tüm insanları, grupları, toplumları ve hükümetleri ikili bir ayırım temelinde sınıflandırdığını iddia edecek kadar ileri gitti: "popülist" veya "popülist olmayan". Artık kişinin herhangi bir konuda, haksız yere itibarsızlaştırmak ya da abartmak için bu iki kutbun birinde sınıflandırma girişiminde bulunulmadan kendisini ifade etmesi artık mümkün değildir.

157. Popülizmi sosyal gerçekliği yorumlamak için bir anahtar olarak görme girişimi başka bir zayıflığı beraberinde getirmektedir: "halk (popolo)" kelimesinin meşruiyeti görmezden gelinmektedir. Bu kavramı ortak dilden kaldırmak için herhangi bir çaba "halkın yönetimi" demek olan "demokrasi" kavramını da ortan kalkmasına yol açabilir. Yine de, toplumun sadece bireylerin toplamından daha fazlası olduğunu doğrulamak için "insan" terimi gereklidir. Gerçek şu ki, çoğunluğu yapılandıran sosyal fenomenler var, mega trendler ve topluluk özelemleri bulunuyor. İnsanlar ortak

bir projeyi birlikte uygulamak için farklılıkların ötesinde ortak hedefler düşünebilme kapasitesine sahiptir. Nihayet kolektif bir rüya haline gelmedikçe uzun vadede büyük bir şey planlamak son derece zordur. Bütün bunlar bizim "halk (popolo)" adını ve "popüler" sıfatını kullanma şeklimizde ifade bulur. Bunlar hesaba katılmazlarsa - sağlam bir demagoji eleştirisi ile birlikte - sosyal gerçekliğin temel bir yönü görmezden gelinecektir.

158. Burada bir yanlış anlama olabilir, “Eğer bununla halkın yaptığı her şeyin iyi olduğunu ya da halkın ‘meleklerle özgü’ bir gerçekliği olduğunu kastediyorsak, halk, mantıksal bir sınıflama değildir, mistik bir sınıflandırma da değildir. Bu daha çok efsanevi bir sınıflandırmadır... ‘halk’ kelimesi ile ne emek istediğinizi açıklamanız gerekirse açıklayabilmek için mantıksal sınıflandırmalardan yararlanırsınız ve böyle yapmak gereklidir. Yine de bu şekilde bir halkın parçası olduğunuzu bu şekilde açıklamak mümkün değildir. ‘Halk’ kelimesi tamamen mantık terimleri ile belirtilemeyecek daha derin bir anlam taşır. Bir halkın parçası olmak sosyale kültürel bağlarla büyümüş bir ortak kimliğin parçası olmaktır. Ve bu otomatik gerçekleşen bir şey değildir. Daha çok yavaş ve ortak bir amaca doğru ilerleyen zorlu bir süreçle ortaya çıkar”¹³³.

159. “Bir halkın duygularını, kültürel dinamiklerini ve bir toplumun büyük eğilimlerini yorumlayabilen popüler liderler vardır. Sağladıkları, bir araya getiren ve rehberlik eden hizmet, kalıcı bir dönüşüm ve büyüme projesinin temeli olabilir, bu aynı zamanda ortak fayda arayışında başkalarına yol açma yeteneğini de ifade eder. Ancak, herhangi bir ideolojik simge altında, kişinin kişisel projesine ve iktidarda kalmasına hizmet etmek için, insanların kültürünü politik olarak sömürmek amacıyla fikir birliği yaratma dönüştüğü zaman, çılgın popülizme dönüşür. Diğer zamanlarda, nüfusun belirli kesimlerinin daha düşük ve bencil eğilimlerini teşvik ederek popülerlik kazanmayı hedefler. Bu, kaba veya incelikli biçimlerde, kurumların ve yasallığın bir boyun eğdirilmesi haline geldiğinde daha da kötüleşir.

160. Kapalı popülist gruplar, gerçek bir halk hakkında konuşmadıkları için “halk” kelimesini çarpıtılmış bir şekilde kullanırlar. Ashında “halk” kelimesi açık uçludur. Yaşayan ve dinamik bir halk, geleceği olan bir halktır farklılıkları kucaklama

¹³³ Antonio Spadaro, S.I., Le orme di un pastore. Una conversazione con Papa Francesco, in Jorge Mario Bergoglio/Papa Francesco, Nei tuoi occhi è la mia parola. Omelie e discorsi di Buenos Aires 1999-2013, Rizzoli, Milano 2016, XVI; cfr Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 220-221: AAS 105 (2013), 1110-1111.

becerisiyle yeni bir senteze sürekli açık olandır. Bu yolla kendine has kimliğini inkâr etmeden harekete geçerek, mücadele ederek, sınırları genişleterek ve başkaları tarafından zenginleştirilerek böylece büyüyerek ve gelişerek bunu başarır.

161. Popüler liderliğin başka bir bozulmuş ifadesi kısa vadeli avantaj için endişe etmesidir. Oy ya da destek kazanmak uğruna popüler taleplere cevap verir, fakat insanların çabaları ve yaratıcılıklarıyla yaşamlarını kazanmaları ve gelişmeleri için gereken kaynakları ortaya çıkarmak için gayretli ve sürekli bir çaba göstermez. Bu bağlamda açıklığa kavuşturmalıyım ki “sorumsuz popülizmi öne çıkarma niyetinde değilim”¹³⁴ Bir yandan, eşitsizliğin üstesinden gelmek, ekonomiyi geliştirmeyi, her bölgenin potansiyelini kullanmayı ve böylece sürdürülebilir eşitliği sağlamayı gerektirir.¹³⁵ Öte yandan, "belirli acil durumlara yönelik refah planları yalnızca geçici yanıtlar olarak düşünülmelidir"¹³⁶.

162. En büyük konu, iştir. Gerçekten “popüler” olan budur, -çünkü insanların iyiliğini destekler – Tanrı’nın her birimize ektiği tohumları besleme fırsatıyla herkese verilen gerçek “popüler” şey budur: yetenekler, inisiyatif, ve kişinin içindeki kaynaklar. Bu, yoksullara en iyi yardım yolu, onların haysiyeti için en iyi yoldur. Bu yüzden ısrarla “fakirlere para ile yardım etmenin, her zaman acil durumlara başa çıkmak için, geçici bir çare olması gerektiği gerçeğinde ısrar ediyorum. Asıl amaç onlara her zaman iş sağlamak yoluyla onurlu bir yaşam sağlamak olmalıdır.”¹³⁷ Üretim sistemleri değiştikçe siyasi sistemlerin herkesin kendi becerisi ve çabası ile katıda bulunma imkânı verecek yönde bir toplum yapısı için çalışması gereklidir. “Aslında çalışmayı ve çalışma haysiyetini yok eden yoksulluktan daha kötü bir yoksulluk yoktur.”¹³⁸ Gerçekten gelişmiş bir toplumda iş, sadece kişi günlük ekmeğini kazandığı için değil, kişisel olarak geliştiği, sağlıklı ilişkiler kurduğu kendini ifade ettiği ve kendisinde olanları paylaştığı, birlikte hissettiği bir araç olduğu için sosyal yaşamın vazgeçilmez bir boyutudur. Çalışmak bize dünyayı geliştirmek için ve nihayetinde bir halk olarak yaşamak için ortak bir sorumluluk verir.

¹³⁴ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 204: AAS 105 (2013), 1106.

¹³⁵ Cfr ibid.: AAS 105 (2013), 1105-1106.

¹³⁶ Ibid., 202: AAS 105 (2013), 1105.

¹³⁷ Lett. enc. Laudato si’ (24 maggio 2015), 128: AAS 107 (2015), 898.

¹³⁸ Discorso ai membri del Corpo diplomatico accreditato presso la Santa Sede (12 gennaio 2015): AAS (107) (2015), 165; cfr Discorso ai partecipanti all’Incontro mondiale dei movimenti popolari(28 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 851-859.

Liberal Yaklaşımın Yararları Ve Sınırları

163. Topluluk ve kültür bağlarına olumlu bir bakış açısını doğal olarak taşıyan halk kavramı genellikle, toplumu sadece birlikte var olan çıkarlar toplamı olarak gören bireyci liberal yaklaşımlar tarafından reddedilir. Ortak bir anlatının kökü olmadan, özgürlükten söz ederler; belli bağlamlarda toplumun en savunmasız üyelerinin haklarını savunan kişileri toplum popülist olarak suçlama eğilimindedir. Halk kavramı bu kişiler için gerçekte var olmayan bir şey, bir tür mitolojik kavram gibidir. Fakat burada gereksiz bir kutuplaşma yaratılır; ne halk ne de komşu kavramı tamamen soyut ve romantik kavramlar olarak görülebilir ne de toplumsal örgüler, bilimsel ve sivil kuruluşlar bu şekilde reddedilebilir ya da böyleymiş gibi görülebilir.

164. Diğer yandan yardımlaşma / sevgi her şeyi kucaklayan tarihsel değişimin etkin bir süreci için çağrısı nedeniyle soyut ve kurumsal olan iki boyutu birleştirir: kurumlar, hukuk, teknoloji, deneyim, meslekî uzmanlık, bilimsel analiz, yönetsel prosedürler ve daha başkaları. "Özel hayat kamu düzeni olmaksızın korunamaz. Yasallığın, hukuka ve güce dayalı bir sükûnet halinin ve işbölümü, ticari alış veriş, sosyal adalet ve siyasi vatandaşlık adalet tarafından sağlanan asgari refah koşulunun koruması altında değilse, sıcak bir yuvanın samimiyeti yaşanamaz".¹³⁹ [139]

165. Gerçek sevgi / yardımseverlik başkalarına olan ilgisi ile tüm bu unsurları bütün bir yapı içinde toplayabilme yeteneğine sahiptir. Kişilerin birbirleri ile karşılaşmaları durumunda uzaktaki ya da unutulmuş olan kardeşleri de dâhil olmak üzere, özgür ve yaratıcı bir toplumun kurumlarının üretebileceği tüm kaynakları kullanarak yapabilir. İyi Samariyeli bile örneğin, kendisinin kişisel olarak yardım edemeyeceği durumlar için yakında bulunan bir hana ihtiyaç duymuştu.

Komşuyu sevmek somut bir harekettir ve yoksul ve zor durumdakinin yararına olabilecek tarihi değişim için gerekli kaynakların hiç birini israf etmez. Kimi zaman bireysel yollarla solcu ideolojiler ya da sosyal doktrinler ve etkisiz süreçlerle birkaç kişiye ulaşabilse de geride kalan çoğu kişi başkalarının iyi niyetin terk edilmiş olarak kalmaktadır. Bu, kardeşliğin daha yüce bir ruha ihtiyaç duyduğunu gösterir, fakat yoksul ülkelerde bir salgın gibi sorun haline gelen, acıya ve ölüme terk edilmiş kişilerin sorunun çözmeye yardımcı olacak daha verimli ve dünya çapında örgütlenmeler de gereklidir. Bu aynı zamanda tek bir tek bir çözüm, tek bir kabul

¹³⁹ Qualcosa di simile si può dire della categoria biblica di "Regno di Dio".

edilebilir metodoloji herkese eşit uygulanabilecek tek bir ekonomik reçete olmadığını, hatta en gayretli bilimsel çalışmaların bile farklı hareket yöntemleri önereceğini göstermektedir.

166. Her şey, yüreklerimizde, davranışlarımızda ve yaşam şeklimizde değişiklik ihtiyacını görebilme yetimize bağlıdır. Aksi takdirde siyasi propaganda, medya ve kamu görüşünü şekillendirenler, Zaten çok fazla güce sahip olanların hizmetinde olan düzenlenmemiş ekonomik çıkarlara ve toplumsal kurumlara hizmet eden bireyci ve eleştirel olmayan kültürü teşvik etmeyi sürdürecektir. Teknokratik paradigmaya yönelik eleştirim, basitçe onun aşırılıklarını kontrol edersek her şeyin yoluna gireceğini ileri sürmekten çok daha fazlasını içine almaktadır. Riskin büyük bir bölümü özel nesnelere, maddi gerçekliklerden ya da kurumlardan değil, bunların kullanılış şekline gelmektedir. Hristiyan geleneğinin “şehvet” olarak adlandırdığı şeyin bir parçası olan insanî zayıflık, insanın bencillik eğilimi ile ilgilidir: kişinin kendisiyle, kendisinin, bağlı olduğu grubun küçük çıkarı ile ilgilenme eğilimidir bu. Şehvet, günümüzle sınırlı değildir. İnsanlığın başlangıcından bugüne var olagelmıştır ve çağlar boyunca her çağın sağlayabildiği her tür aracı kullanarak ufak değişikliklerle ve farklı biçimler alarak sürmektedir. Ancak, şehveti, Tanrı’nın yardımıyla yenmek mümkündür.

167. Eğitim taahhüdü, dayanışma alışkanlıklarının gelişmesi, insan hayatını daha bütüncül düşünebilme ve manevi gelişim; insan ilişkilerinin niteliği ve toplumun kendisini adaletsizliğe, sapmalara, ekonomik, teknolojik, siyasi ve medya gücünün istismarlarına tepki verebilecek olması açılarından kaçınılmaz ölçüde gereklidir. Bazı liberal yaklaşımlar insani zayıflığın bu etkenini görmezden gelir; geleceği ve tüm sorunların çözümünü garanti altına alacak belirli bir düzene yanıt veren bir dünya hayali kurarlar.

168. Bizden neoliberal inancın bu dogmasına inanmamız istense de piyasa he zaman tek başına her sorunu çözemez. Zorluk ne olursa olsun bu kendini tekrarlayan ve yoksullaşmış düşünce okulu he zaman aynı reçeteyi sunar. Neoliberalizm toplumsal sorunların tek çözümü olarak adını kullanmadan sihirli “yayılma” ya da “damlama”¹⁴⁰ teorilerine başvurarak basitçe kendini olduğu gibi tekrar üretir. İddia

¹⁴⁰ Paul Ricoeur, *Histoire et vérité*, Ed. du Seuil, Paris 1967, 122 (ed. it. A. Plé et al., *L’amore del prossimo*, Paoline, Alba 1958, 247).

edilen "yayıma"nın, toplumun dokusunu tehdit eden yeni şiddet biçimlerine yol açan eşitsizliği çözmediği gerçeği çok az takdir edilmektedir.

“Üretimsel çeşitlilik ve işte yaratıcılığın lehine ekonomiyi teşvik eden”¹⁴¹ proaktif ekonomik politikalara yönelmek ve iş olasılıkları yaratıp bunların kesilmemesini sağlamak zorunludur.” Temelde hızlı kar etmeyi amaçlayan finansal spekülasyonlar, hasar vermeye devam etmektedir. Aslında “karşılıklı güvenin ve dayanışmanın içselleştirilmiş biçimleri olmadan piyasa gerekli ekonomik işlevini tam anlamıyla yerine getiremeyecektir. Ve günümüzde bu güven sona ermiştir.”¹⁴² Hikâye amaçlandığı şekilde bitmemiş ve hüküm süren iktisat teorisinin dogmatik formüllerinin yanılmaz olmadığı ortaya çıkmıştır. Pandemi karşısında dünya sistemlerinin kırılganlığı her şeyin piyasa özgürlüğü ile çözülemeyeceğini göstermiştir. Finansın emirlerine tabi olmayan sağlam bir siyasi yaşamı yeniden kazanmanın yanı sıra “insan onurunu yeniden merkeze koymalı ve bu sütun üstüne ihtiyacımız olan alternatif sosyal yapıları inşa etmeliyiz.”¹⁴³

169. Bazı kapalı ve monokromatik ekonomi yaklaşımlarında örneğin, işçileri, geçici ya da merdiven altı çalışanları ve mevcut yapı içinde kolaylıkla yer bulamayan diğerlerini birleştirecek halk hareketlerine yer olmadığı görülmektedir. Ancak bu hareketler halk ekonomisi ve topluluk üretiminin çeşitli biçimlerini yönetir. Gereken şey, “halk hareketlerini içine alan, yerel, ulusal ve uluslararası yönetim yapılarını, ortak bir kader inşasından dışlanmış olanları da dâhil etmekten kaynaklanan ahlakî enerji seliyle canlandırabilecek” sosyal, siyasi ve ekonomik katılım modelidir. Aynı zamanda bir yandan da bu hareketler halk ekonomisinin ve topluluk üretiminin çeşitli biçimlerini temin ederken, “aşağıdan, gezegenin toprak altından büyüyen bu dayanışma deneyimleri - bir araya gelebilir, daha koordineli olabilir, birbiriyle tanışmaya devam edebilir”¹⁴⁴.

Ancak bu “değişim tohumunu ekenler, büyük ve küçük milyonlarca eylemi içeren süreci teşvik edenler, bir şiirdeki yaratıcı bir şekilde iç içe geçmiş sözcükler gibi”¹⁴⁵ kendine özgü davranış biçimine ihanet etmeyeceklerdir. Bu bağlamda bu türden

¹⁴¹ Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 129: AAS 107 (2015), 899.

¹⁴² Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 35: AAS 101 (2009), 670.

¹⁴³ Discorso ai partecipanti all'Incontro mondiale dei movimenti popolari (28 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 858.

¹⁴⁴ Ibid.

¹⁴⁵ Discorso ai partecipanti all'Incontro mondiale dei movimenti popolari (5 novembre 2016): L'Osservatore Romano, 7-8 novembre 2016, pp. 4-5.

hareketler, kendi yöntemleriyle çalışan, teklif eden, teşvik eden ve özgürleştiren sosyal şairlerdir". Bunlar, "hiç bir zaman yoksullarla olmayan, yoksulların olmayan insanları tekrar birleştiren bir projenin ufak bir parçası bile olmayan yoksullar için sosyal politika"¹⁴⁶nın ötesine geçen bütüncül insani gelişimi mümkün kılmaya yardım eder.

Can sıkıcı olabilirler ve bazı teorisyenler bunları sınıflandırmakta zorluk çekseler de onlar olmadan "demokrasinin daralacağını, sadece bir kelimedenden ibaret olacağını, bir formaliteye dönüşeceğini; geleceklerini inşa ederken insanları günlük haysiyet mücadelesinde yalnız bıraktığı için, temsil etme özelliğini yitireceğini ve böylece ruhunu yitireceğini"¹⁴⁷ kabul etme cesareti bulmamız gerekir.

ULUSLARARASI GÜÇ

170. Bir kez daha bu gözlemimi belirtmek istiyorum: "2007-2008 mali krizi, etik ilkelere daha duyarlı yeni bir ekonomi geliştirmek ve spekülatif mali faaliyet ve sanal servetin yeni bir düzenlemesi için bir fırsattı." Ancak krize verilen yanıtta, dünyayı yönetmeye devam eden modası geçmiş kriterlerin yeniden düşünülmesi yer almıyordu "¹⁴⁸. Aslında, krizin ardından dünya çapında geliştirilen gerçek stratejilerin, her zaman zarar görmeden kaçmanın bir yolunu bulan gerçekten güçlü olanlar için daha fazla bireyselliği, daha az bütünleşmeyi ve artan özgürlüğü teşvik ettiği görülüyor.

171. İsrarla ifade ediyorum: "Klasik adalet tanımına göre, herkese kendi hakkını vermek derken, hiçbir insan birey veya grubun her şeye gücü yeten olarak görülüp, diğer bireylerin veya sosyal grupların haysiyetini ve haklarını çiğnemeye yetkili sayılmayacağı anlamına geldiği gerçeğinde ısrar etmek istiyorum. Gücün, özellikle - siyasi, ekonomik, askeri, teknolojik ve benzeri - dağılımı, talepleri ve çıkarlarını düzenlemek için yasal bir sistem yaratmak gücün sınırlandırmanın somut yoludur. Ancak bugün, dünya panoraması bize birçok sahte haklar ve aynı zamanda korumasız

¹⁴⁶ Ibid.

¹⁴⁷ Ibid.

¹⁴⁸ Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 189: AAS 107 (2015), 922.

büyük sektörler, daha gücün büyük ölçüde kötüye kullanılmasıyla ortaya çıkan kurbanları sunuyor.”¹⁴⁹.

172. Yirmi birinci yüzyıl, “her şeyden önce ulus devletlerin güç kaybına tanık oluyor çünkü ulus-ötesi özelliklere sahip ekonomik-mali sektörler, siyasete üstün gelme eğilimindedir. Bu bağlamda, ulusal hükümetler arasındaki anlaşmalar yoluyla tarafsız bir şekilde belirlenen ve yaptırım yetkisine sahip yetkililerle, daha güçlü ve daha etkin bir şekilde örgütlenmiş uluslararası kurumların geliştirilmesi zorunlu hale gelmektedir”.¹⁵⁰ Kanunla düzenlenmiş bir tür dünya otoritesinin olasılığından¹⁵¹ bahsettiğimizde, mutlaka kişisel bir otorite düşünmek gerekmez. Bununla birlikte, en azından, dünyanın ortak yararını sağlamak, açlığın ve sefaletin ortadan kaldırılmasını ve temel insan haklarının kesin bir şekilde savunulmasını sağlamak için yetkiye sahip daha etkili dünya örgütlerinin oluşturulması sağlamalıdır.

173. Bu bakış açısına göre, "Uluslar Ailesi kavramını gerçek bir öze kavuşturmak için hem Birleşmiş Milletler Teşkilatı'nda hem de uluslararası ekonomik ve finansal mimaride reformunun gerekli olduğunu hatırlıyorum"¹⁵². Kuşkusuz bu, yalnızca bazı ülkeler tarafından ortaklaşa kullanılan bir otorite olmaktan kaçınmak ve aynı zamanda kültürel dayatmalar veya ideolojik farklılıklar nedeniyle zayıf ulusların temel özgürlüklerinin azaltılmasını önlemek için kesin yasal sınırlar gerektirir. Aslında, "Birleşmiş Milletler, her üye devletin egemenliği üzerine kurulmuş, bağımsızlığını reddeden veya sınırlayan bağlılık bağları olmaksızın kurulmuş bir hukuki topluluktur"¹⁵³. Aynı zamanda, “Birleşmiş Milletler'in Kuruluş Sözleşmesinin girişinde ve ilk maddelerinde belirtilen ilkelere göre temel bir koşul olarak adalet, evrensel kardeşlik idealine ulaşmak için çalışması, hukukun üstünlüğünün gelişmesi ve teşvik edilmesi olarak görülebilir... Gerçekten temel bir hukuki norm oluşturan Birleşmiş Milletler Şartı'nın önerdiği gibi, tartışmasız hukukun üstünlüğünü ve müzakere, arabuluculuk ve tahkime yorulmaksızın başvurulmasını sağlamaya ihtiyaç vardır ”¹⁵⁴. Sorunları ve eksiklikleri ortaklaşa ele alınabildiği ve çözülebildiği için, bu Örgütün yetkilendirilmesinin engellenmesine ihtiyaç vardır.

¹⁴⁹ Discorso all'Organizzazione delle Nazioni Unite, New York (25 settembre 2015): AAS 107 (2015), 1037.

¹⁵⁰ Lett. enc. Laudato si' (24 maggio 2015), 175: AAS 107 (2015), 916-917.

¹⁵¹ Cfr Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 67: AAS 101 (2009), 700-701.

¹⁵² Ibid.: AAS 101 (2009), 700.

¹⁵³ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 434.

¹⁵⁴ Discorso all'Organizzazione delle Nazioni Unite, New York (25 settembre 2015): AAS 107 (2015), 1037.1041.

174. Özgürce belirli ortak hedefler oluşturmak ve tüm dünyada belirli temel kuralların yerine getirilmesini sağlamak, cesaret ve cömertlik gerektirir. Bunun gerçekten yararlı olabilmesi için, “hukukun gücünden çok, kuvvet kanununa itiraz etme eğiliminden”¹⁵⁵ kaçınmak için “üstlenilen taahhütlere (pacta sunt servanda) güven duyma ihtiyacı”¹⁵⁶ desteklenmelidir. Bu, "kapsamlarını güçlendirmek ve zorunlu kılmak için anlaşmazlıkların barışçıl çözümüne yönelik düzenleyici araçların [...] güçlendirilmesini”¹⁵⁷ gerektirir. Bunların arasında düzenleyici araçlar devletler arasındaki çok taraflı anlaşmalar tercih edilmelidir, çünkü bunlar ikili anlaşmalardan daha iyi, gerçekten evrensel anlamda herkesin yararına koşulları sağlamayı ve en zayıf durumdaki devletlerin korunmasını garanti eder.

175. Allah'a şükür, sivil toplum kuruluşlarının birçoğu uluslararası topluluğun zayıflıklarını, karmaşık durumlarda koordinasyon eksikliğini, temel insan haklarına ve bazı grupların çok kritik durumlarına dikkat etmemesini telafi etmeye yardımcı olmaktadır. Böylece, yetki ikamesi ilkesi, Devletin eylemini bütünsel bir şekilde tamamlayan toplulukların ve alt düzey kuruluşların katılımını ve eylemini garanti eden somut bir ifade kazanmaktadır. Bu gruplar ve kuruluşlar, çoğu zaman, ortak yararı göz önünde bulundurarak övgüye değer çabalar gösterirler ve bazı üyeleri insanlığın hala ne kadar güzel değerlere sahip olduğunu gösteren kahramanca işler yaparlar.

TOPLUMSAL VE SİYASAL SEVGİ

176. Günümüzde çoğu insan için siyaset tatsız bir kelimedir, genellikle hatalar, yozlaşma ve bazı politikacıların yetersizliği yüzünden bu böyledir. Yine bunun yanında siyaseti zayıflatmak, ekonomiyle yer değiştirmesini sağlamak ya da bir ideoloji ile ona hâkim olmak için girişimler görülmektedir. Fakat dünya siyaset olmadan devam edebilir mi? Sağlam bir siyasi yaşam olmadan evrensel kardeşliğe ve toplumsal barışa doğru etkin bir büyüme süreci mümkün olabilir mi? ¹⁵⁸

İhtiyaç Duyulan Siyaset

¹⁵⁵ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 437.

¹⁵⁶ S. Giovanni Paolo II, Messaggio per la 37ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2004, 5: AAS 96 (2004), 117.

¹⁵⁷ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 439.

¹⁵⁸ Cfr Commissione Sociale dei Vescovi di Francia, Dich. Réhabiliter la politique (17 febbraio 1999).

177. Burada bir kez daha tekrar etmeme izin verin: “Siyaset ekonomiye tabi olmamalıdır, ekonomi de teknokrasinin dayattığı verimlilik paradigmasına tabi olmamalıdır.”¹⁵⁹ Gücün kötüye kullanımı, yozlaşma, hukuka saygısızlık ve yetersizlik açıkça reddedilmelidir, ancak “Politika olmadan, mevcut krizin çeşitli yönlerini ele almak için diğer yöntemlerin yardımını almak, işin çıkmaza girmesine yol açacağı için siyaset olmadan ekonomiyi haklı çıkaramayız.”¹⁶⁰ Bunun yerine “krizin farklı yönlerini ele almak için uzak görüşlü ve yeni, bütüncül ve disiplinler arası olabilecek yaklaşıma ihtiyaç bulunmaktadır”.¹⁶¹ Başka bir deyişle “kurumları yeniden şekillendiren, onları koordine eden, baskıların ve kısır ataletin üstesinden gelmeyi mümkün kılan iyi uygulamalarla donatma yeteneğine sahip sağlam bir politika”¹⁶² olması gerektiğini düşünüyorum. Ekonomiden, bunu yapması beklenemez, ekonominin, devletin gerçek gücünü üstlenmesine izin veremeyiz.

178. Anlık çıkarlara odaklı pek çok küçük politika şekli karşısında tekrar söylüyorum, “gerçek devlet idaresi, zor zamanlarda yüce ilkeler temelinde hareket ederken ve uzun vadede kamu yararı düşünüldüğünde, kendini gösterir. Siyasi iktidar bir ulus inşa etme çabalarında bu görevi kabul ederken büyük güçlük çeker,¹⁶³ Şimdi ve gelecekte insanlık ailesi için ortak projede de bunu kabul etmekte az güçlük çekmeyecektir. Bizden sonra gelecekleri düşünmek, seçim amaçlarına hizmet etmez.

Ancak bu, gerçek adaletin gerektirdiği bir şeydir. Portekizli episkoposların bize öğrettiği gibi, yeryüzü “her neslin ödünç aldığı ve bir sonraki nesle devretmesi gereken bir borçtur.”¹⁶⁴

179. Küresel toplum ara sıra yapılan yamalar ya da hızı çözümlerle düzeltilemeyen ciddi yapısal eksikliklerden mustarıptır. Kökten reformlar ve büyük dönüşümlerle değiştirilmesi gereken şeyler bulunmaktadır. Sadece çok çeşitli sektörler ve becerileri içeren sağlam bir politika bu sürece yol gösterebilir. Politik, sosyal, kültürel ve halkçı programın bütünleyici bir parçası olan, herkesin yararına yönelik bir ekonomi “insan

¹⁵⁹ Lett. enc. *Laudato si'* (24 maggio 2015), 189: AAS 107 (2015), 922.

¹⁶⁰ *Ibid.*, 196: AAS 107 (2015), 925.

¹⁶¹ *Ibid.*, 197: AAS 107 (2015), 925.

¹⁶² *Ibid.*, 181: AAS 107 (2015), 919.

¹⁶³ *Ibid.*, 178: AAS 107 (2015), 918.

¹⁶⁴ Conferenza Episcopale Portoghese, Lett. past. *Responsabilidade solidária pelo bem comum* (15 settembre 2003), 20; cfr Lett. enc. *Laudato si'*, 159: AAS 107 (2015), 911.

yaratıcılığımı ve bu yaratıcılığın ilerleme ideallerini durdurmayı değil, yeni kanallardan enerji yöneltmeyi içeren farklı olasılıkların” yolunu döşeyebilecektir.”¹⁶⁵

Siyasi Sevgi

180. Bütün insanları erkek ve kız kardeşlerimiz olarak tanımak ve herkesi kapsayan bir toplumsal dostluk türü istemek ütopya değildir. Bu amaca ulaşmak için kararlı bir bağlılık ve etkili araçları kullanmak gereklidir. Bu yolda gösterilecek her çaba, sevginin soylu bir uygulaması olacaktır. Bireylerin muhtaç olanlara yardım ettiği yerde, herkes, hep birlikte kardeşlik ve herkes için adalet amacıyla bir sosyal süreci başlattığında “en geniş sevgi alanına, diyebiliriz ki siyasi sevginin alanına”¹⁶⁶ girerler. Bu, toplumsal sevginin ruhu olan sosyal ve siyasi düzene doğru ilerleme sorunudur.¹⁶⁷ Bir kez daha “zorlu bir meslek ve herkesin yararını aradığı için sevginin en değerli biçimlerinden biri olan siyaseti, yeniden değerlendirmenizi sizden istiyorum.”¹⁶⁸.

181. Kilise'nin sosyal taahhüdünden türeyen tüm taahhütler “İsa'nın öğrettiğine göre tüm Yasa'nın sentezi olan sevgiden kaynaklanır (bk. Mt 22, 36-40)”¹⁶⁹. Bu “karşılıklı özenin küçük jestlerinden taşan sevgi, aynı zamanda medeni ve siyasidir de ve daha iyi bir dünya inşa etmek isteyen her eylemde kendisini görünür kıldığını”¹⁷⁰ kabul etmek demektir. Bu nedenle sevgi, sadece yakın ve samimi ilişkilerde değil “makro ölçekte sosyal, siyasi ve ekonomik ilişkilerde de”¹⁷¹ ifade edilir.

182. Bu siyasi sevgi her tür bireyselci zihniyetin ötesine geçen bir sosyal duyarlılığın doğmuş olduğunu varsaymaktadır: “Siyasi sevgi herkesin yararına olan şeyi sevmemizi sağlar, etkin bir şekilde herkesin iyiliğini istemeye götürür, sadece bireysel olarak ya da özel anlamda değil aynı zamanda hepsini birleştiren bir sosyal boyuttur.”¹⁷² Hepimiz bir halkın parçası olduğumuzda kişisel anlamda bütünlüğümüzü de kazanırız; aynı şekilde, her bir insanın bireyselliğine saygı duymayan bir halk da olmaz. “Halk” ve “kişi” birbiri ile ilişkili terimlerdir. Ancak

¹⁶⁵ Lett. enc. *Laudato si'* (24 maggio 2015), 191: AAS 107 (2015), 923.

¹⁶⁶ Pio XI, *Discorso alla Federazione Universitaria Cattolica Italiana* (18 dicembre 1927): *L'Osservatore Romano* (23 dicembre 1927), 3.

¹⁶⁷ Cfr *Id.*, Lett. enc. *Quadragesimo anno* (15 maggio 1931), 88: AAS 23 (1931), 206-207.

¹⁶⁸ *Esort. ap. Evangelii gaudium* (24 novembre 2013), 205: AAS 105 (2013), 1106.

¹⁶⁹ Benedetto XVI, Lett. enc. *Caritas in veritate* (29 giugno 2009), 2: AAS 101 (2009), 642.

¹⁷⁰ Lett. enc. *Laudato si'* (24 maggio 2015), 231: AAS 107 (2015), 937.

¹⁷¹ Benedetto XVI, Lett. enc. *Caritas in veritate* (29 giugno 2009), 2: AAS 101 (2009), 642.

¹⁷² Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, *Compendio della dottrina sociale della Chiesa*, 207.

günümüzde, yasadışı emelleri olan güçlerin kolayca yönlendirerek kişileri izole bireylere indirgeme çabaları bulunmaktadır. İyi siyasetler küreselleşmenin yıkıcı etkisinden kaçınmak ve yeniden dengeleyip yönlendirmek için sosyal yaşamın her seviyesinde topluluklar kurmanın yollarını arar.

Etkin Sevgi

183. “Sosyal Sevgi”¹⁷³den başlayarak hepimizin, çağrıldığımızı hissettiğimiz bir sevgi medeniyetine doğru ilerlemek mümkündür. Sevgi evrensellik dinamizmi ile yeni bir dünya inşa edebilir.¹⁷⁴ Çünkü bu, sadece kısır bir duygu değil, herkesin etkili gelişim yoluna ulaşabilmesi için en iyi yoldur. Sosyal sevgi, “günümüz dünyasının sorunlarıyla yüzleşmek üzere yeni yollar uyandırabilen yapıları, sosyal organizasyonları ve yasal sistemleri içeriden yenileyen derin bir güçtür.”¹⁷⁵

184. Sevgi, her sağlıklı ve açık toplumun kalbidir. Ancak bugün “ahlaki sorumluluğu yorumlamak ve yön vermekle ilgisiz görüldüğü açıklanmaktadır.”¹⁷⁶ Sevgi, “subjektif duygu ve rastlantısal görüşlere yem olmadıkça”¹⁷⁷ ve gerçeğe tam bir bağlılıkla beraber bulunduğu, öznel bir duygusallıktan çok daha fazlasıdır. Sevginin gerçeklikle yakın ilişkisi evrenselliğini destekler ve onu “sınırlı ve dar ilişkiler alanına düşmekten”¹⁷⁸ korur. Aksi takdirde “Bilgi ve diyalog arasında evrensel ölçüde insanın gelişmesini teşvik eden plan ve süreçten dışlanacaktır.”¹⁷⁹ Gerçek olmaksızın duygu, ilişkisel ve sosyal içerik bakımından boşalacaktır. Sevginin gerçeğe açık olması, onu “insanî ve evrensel nefesten yoksun bir sahte inançtan”¹⁸⁰ korur.

185. Sevgi her zaman, sürekli aradığımız gerçeğin ışığına ihtiyaç duyar. “Bu ışık hem aklın ışığı, hem imanın ışığıdır”¹⁸¹ ve hiçbir şekilde relativizmi (göreliliği) kabul etmez. Ancak bilimin gelişmesine ve istenen sonuçları elde etmek için en kesin ve en pratik araçları bulmakta yeri doldurulamaz katkısına da saygı duyar. Başkalarının

¹⁷³ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Redemptor hominis (4 marzo 1979), 15: AAS 71 (1979), 288.

¹⁷⁴ Cfr S. Paolo VI, Lett. enc. Populorum progressio (26 marzo 1967), 44: AAS 59 (1967), 279.

¹⁷⁵ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 207.

¹⁷⁶ Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 2: AAS 101 (2009), 642.

¹⁷⁷ Ibid., 3: AAS 101 (2009), 643.

¹⁷⁸ Ibid., 4: AAS 101 (2009), 643.

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Ibid., 3: AAS 101 (2009), 643.

¹⁸¹ Ibid.: AAS 101 (2009), 642.

iyiliği söz konusu olduğunda iyi niyet yine de yeterli değildir, ancak kendilerinin ve uluslarının gelişimi uğruna gereken şeyleri ortaya koymak için somut çaba göstermek gereklidir.

SİYASİ SEVGİNİN FAALİYETİ - İCRASI

186. Bir tür “elde edilmiş” sevgiden söz edilir: Bu, doğrudan sevgi erdeminden doğar ve bireylere ve insanlara yöneliktir. Bir de “zorunlu “ sevgi vardır: bu da daha sağlam kurumlar, daha adil düzenlemeler, daha destekleyici yapılar oluşturmak için insanları zorlayan sevgi faaliyetlerini ifade eder.¹⁸² Bu, “Kimsenin komşusu kendini yoksulluk içinde bulmasın diye toplumu düzenlemek ve yapılandırmak için mücadele etme amacı güden, eşit derecede vazgeçilmez bir sevgi eylemidir”¹⁸³. Acı çeken birine yardım etmek, sevgi eylemidir; ancak bu kişiyi tanımadığımız halde onun acı çekmesine yol açan sosyal koşulları değiştirmek için çalışmak da sevgi eylemidir. Yaşlı birinin nehri geçmesine yardım eden kişi, güzel bir sevgi eyleminde bulunur. Diğer yandan siyasetçi köprü inşa eder ve bu da bir sevgi eylemidir. Bir kişi diğerine yiyecek sağlayarak yardım ederken, siyasetçi bir kişi için iş imkânı sağlar ve siyasi eylemini yücelten yüksek bir sevgi biçimini kurumlaştırır.

Sevgiden Doğan Fedakârlıklar

187. Siyaset ruhunun kalbi olan bu sevgi / hayır işleri, her zaman en muhtaç halde olanlara gösterilen tercihlili bir sevgidir; onların yararına olan her şeyin altında bu yatar¹⁸⁴. Yalnızca sevginin / hayırseverliğin dönüştürdüğü bir bakış, başkalarının haysiyetini tanımayı mümkün kılar ve bunun sonucunda yoksulların kimliklerine ve kültürlerine gösterilen saygıyla, haysiyetleri ile tanınır ve kabul görür ve bu sayede gerçekten toplumla bütünleşirler. Bu bakış, gerçek siyaset ruhunun özüdür. Buradan açılan yollar ruhsuz pragmatizmin yollarından farklıdır. “Yoksulluk skandalının, yoksulları uysallaştırarak zararsız varlıklara dönüştüren ve güvence altına alan

¹⁸² La dottrina morale cattolica, seguendo l'insegnamento di San Tommaso d'Aquino, distingue tra l'atto “elicitivo” e l'atto “imperativo” (cfr Summa Theologiae, I-II, q. 8-17; Marcellino Zalba, S.J., Theologiae moralis summa. Theologia moralis fundamentalis. Tractatus de virtutibus theologicis, ed. BAC, Madrid 1952, vol. 1, 69; Antonio Royo Marín, Teología de la Perfección cristiana, ed. BAC, Madrid 1962, 192-196).

¹⁸³ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 208.

¹⁸⁴ Cfr S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Sollicitudo rei socialis (30 dicembre 1987), 42: AAS 80 (1988), 572-574; Id. Lett. enc. Centesimus annus (1 maggio 1991), 11: AAS 83 (1991), 806-807.

çevreleme stratejileri geliştirerek çözülemeyeceğini”¹⁸⁵ anlamamızı sağlar. Toplumda kendimizi ifade ve katılım için yeni yollara ihtiyacımız bulunmaktadır. Eğitim, her bir insanın kendi geleceğini şekillendirmesini mümkün kılarak buna hizmet etmektedir. Burada da *dayanışma* ilkesinden ayrı düşünülemez olan *yetki ikamesinin* değeri görülmektedir.

188. Bu görüşler, temel insan haklarını tehdit eden ya da ihlal eden her şey ile mücadele için acil ihtiyacı fark etmemize yardım eder. Siyasetçiler “bireylerin ve halkların kırılabilirliğini” görmeye çağırılmıştır. Siyasetçiler, “Amansız bir şekilde ‘atma kültürü’ne götüren işlevselci ve kişiye özel hale getirilmiş düşünce biçiminin ortasında, desteğe ve şefkate, çabaya ve cömertliğe ihtiyaç duyanlara dikkat etmeye çağırılmışlardır. Bu, son derece dışlanmış olmanın üzücü mevcut durumunda, sorumluluğu üstlenerek ona haysiyetini verebilecek olmak demektir.”¹⁸⁶ Böyle bir faaliyet, yoğun bir çaba gösterilmesini gerektirecektir, çünkü “insanın şahsen haysiyetinin ve konumunun korunması için her şey yapılmalıdır.”¹⁸⁷

Siyasetçi, yapan kişidir, büyük hedefleri inşa eder, kendi sınırlarının ötesine geçen gerçekçi ve pragmatik bir bakışla büyük amaçları gerçekleştirir. En büyük endişesi anketlerde gerilemek değil, “insan ticareti, insan organ ve dokularının alınıp satılması, erkek ve kız çocuklarının cinsel istismarı, köle emeği, fuhuş, uyuşturucu ve silah ticareti, terörizm ve uluslararası organize suç gibi yıkıcı sonuçları ile sosyal ve ekonomik dışlanma. Bu durumların büyüklüğü ve masum yaşamlarının ödediği bedeli öyle çoktur ki, vicdanlarımızı yatıştırarak yönde adlandırarak açıklama yapma gibi bir hatadan dikkatle kaçınmak gerekir. Tüm bu belalarla mücadelede kurumlarımızın gerçekten etkim bir şekilde çalışmasını sağlamalıyız.”¹⁸⁸ Bu da teknolojik gelişmenin sunduğu muazzam kaynaklardan akıllıca yararlanmayı içerir.

189. En temel insan haklarının küresel hale gelmesi hala bizim için çok uzak görünüyor. Bu nedenle dünya siyaseti açlık konusunu öncelikli ve kesinlikle ortadan kaldırılması gereken bir hedef haline getirmelidir. Aslında “”finansal spekülasyonlar gıda fiyatlarını manipüle ederek bir meta gibi yaklaştığı için milyonlarca insan açlık yüzünden acı çekiyor ve ölüyor. Diğer yandan tonlarca gıda çöpe atılıyor. Bu gerçek

¹⁸⁵ Discorso ai partecipanti all’Incontro mondiale dei movimenti popolari (28 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 852.

¹⁸⁶ Discorso al Parlamento Europeo, Strasburgo (25 novembre 2014): AAS 106 (2014), 999.

¹⁸⁷ Discorso alla classe dirigente e al Corpo diplomatico, Bangui – Repubblica Centrafricana (29 novembre 2015): AAS 107 (2015), 1320.

¹⁸⁸ Discorso all’Organizzazione delle Nazioni Unite, New York (25 settembre 2015): AAS 107 (2015), 1039.

bir skandala yola açmaktadır. Açlık suçtur; gıda inkâr edilemez bir ihtiyaçtır.”¹⁸⁹ Çoğu zaman semantik ya da ideolojik tartışmalarımızı sürdürürken, kardeşlerimiz bir barınak ya da sağlık hizmetine erişimi olmadan, açlıktan ölüp gider. Bu temel ihtiyaçlar bile karşılanmadan kalırken, öte yanda insan ticareti insanlık için başka bir utanç kaynağı olmaya devam eder; bu, iyi niyetin ve güzel sözlerin ötesine geçilmesi ve siyasetçilerin artık daha fazla göz yumması gereken bir sorundur. Bunlar artık ertelenmemesi gereken çok önemli konulardır.

Bütünleştiren Ve Birleştiren Sevgi

190. Siyasi sevgi, herkese açık olma ruhu ile de ifade edilir. Hükümet liderleri en azından bazı konularda bir araya gelmek ve yakınlaşmayı sağlamak için ilk fedakârlıkta bulunan taraf olmalıdır. Konuya başka bakış açılarından bakmaya ve herkesin fikrine yer vermeye hazır olmalıdırlar. Fedakârlıkla ve sabırla herkesin bir yer bulacağı çok yönlü güzel bir gerçeklik oluşturmaya yardımcı olabilirler. Bu bağlamda, ekonomik müzakereler işe yaramaz. Başka bir şey gereklidir: Ortak yarar için karşılıklı bir şeyler verilmelidir. Bu çok safça ve ütöpik görünebilir, ancak yine de bu çok yüce hedeften vazgeçemeyiz.

191. Her türden köktenci hoşgörüsüzlüğün bireyler, gruplar ve halklar arasında ilişkilere zarar verdiği bu zamanda, kendimizi başkalarına saygının, farklılıklara kucak açma gücünü taşıyan bir sevginin ve fikirlerinin, görüşlerinin, yaptıklarının ve hatta günahlarının ötesinde her insanın haysiyetine verilecek önceliğin önemini yaşamaya ve öğretmeye adayalım. Günümüz toplumunda fanatizm, kapalı zihniyet ve sosyal ve kültürel parçalanma artarken, iyi bir siyasetçi ilk adımı atarak farklı seslerin yankılanması için ısrarcı olacaktır. Anlaşmazlıklar çatışmaların ortaya çıkmasına yol açabilir, ancak tekdüzelik boğulmaya ve kültürel olarak yok olmaya götürür.

192. bu bağlamda, İmam-ı Azam Ahmad al-Tayyeb ile birlikte “uluslararası siyasetin ve dünya ekonomisinin mimarlarını hoşgörü ve barış içinde birlikte yaşama kültürünü yaymak için ciddi bir şekilde taahhütte bulunmaya; masumların kanının dökülmesin durdurmak için bir an evvel müdahalede bulunmaya”¹⁹⁰ davet ettik.

¹⁸⁹ Discorso ai partecipanti all'Incontro mondiale dei movimenti popolari (28 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 853.

¹⁹⁰ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L'Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 6.

Kendi ülkesinin refahı için kararlı bir politika, diğer uluslar arasında nefret ve korku ektiğinde, endişelenmek, zamanında tepki vermek ve bir a önce gidişatı düzeltmek gerekir.

SONUÇLARDAN ÇOK, VERİMLİLİK

193. Yorulmak bilmeden bu faaliyetleri gerçekleştirirken, bir siyasetçi her şeyden önce insandır. Kendi gündelik kişiler arası ilişkilerinde de sevgiyi yaşamaya çağrılmıştır.

Kişiler olarak “modern dünyanın teknik mükemmelliği ile farklı hizmetler arasında sınıflandırılan ve bölünen inan arzularının tatminini artan bir şekilde işlevselleştirme eğilimini” dikkate alması gereklidir. İnsanlar gittikçe daha az isimleri ile anılacak, gittikçe duyguları, acıları, sorunları, sevinçleri ve ailesi ile kişi olarak eşsiz varlığı daha az dikkate alınacak. Hastalıkları sadece tedavi etmek için, mali ihtiyaçları sadece onları karşılamak için, ev ihtiyacı sadece bir barınak sağlamak için, dinlenme ve eğlence isteği sadece onları tatmin etmek için bilinecek.” Yine de unutmamak gerekir ki “en önemsiz insanı, dünyada ondan başkası yokmuş gibi bir kardeş gibi sevmek zaman kaybı olarak görülemez.”¹⁹¹

194. Siyasette bile şefkatle sevgi için bir yer olmalıdır. “Şefkat nedir? Bu, yakınına çeken ve gerçek hale gelen sevgidir. Yürekten başlayan, gözlere, kulaklara ve ellere erilen bir harekettir... Şefkat en cesur ve güçlü erkek ve kadınların izlemeyi seçtiği yoldur.”¹⁹² Siyasi yaşamın günlük endişeleri içinde “en küçük, en zayıf ve en yoksul olanın yüreğimize dokunması gerekir. Aslında onların yüreğimize ve ruhumuza dokunmaya hakları var. Onlar bizim kardeşlerimizdir, bu nedenle de onları sevip özen göstermemiz gerekir.”¹⁹³

195. Bu bize, her zaman mümkün olmayacağı için sürekli büyük sonuçlara ulaşmanın önemli olmadığını anlamakta yardımcı olur. Siyasi faaliyette “herhangi bir görünüşün ötesinde, her bir şahsın son derece kutsal olduğunu ve şefkatimizi ve adanmışlığımızı hak ettiğini; bunun neticesinde en az bir kişinin bile daha iyi bir yaşam sürmesine yardım edebilirsek, bunun hayat armağanımı haklı çıkarmaya

¹⁹¹ René Voillaume, Frère de tous, Ed. du Cerf, Paris 1968, 12-13.

¹⁹² Videomessaggio al TED2017 di Vancouver (26 aprile 2017): L'Osservatore Romano (27 aprile 2017), p. 7.

¹⁹³ Udienza generale (18 febbraio 2015): L'Osservatore Romano, 19 febbraio 2015, p. 8.

yeteceğini; Tanrı'nın imanlı halkı olmanın muhteşem bir şey olduğunu; duvarları yıktığımızda ve yüreğimiz yüzler ve isimlerle dolduğunda, kendi bütünlüğümüze kavuşacağımızı”¹⁹⁴ unutmayalım. Stratejilerde hayal edilen büyük hedeflere ve planlara ancak kısmen ulaşılabilir. Ancak bunun ötesinde seven kişiler ve siyaseti sadece bir güç meselesi olarak görmeyenler “sevgiyle yapılan işlerin hiç birinin kaybolmadığından, başkalarına yönelik samimi endişelerin hiç birinin ortadan kaybolmadığından emindirler. Tanrı uğruna tek bir sevgi eylemi yok olmaz, cömert bir çaba anlamsız kalmaz, acı dolu bir sabır asla boşa gitmez. Tüm bunlar dünyayı yaşam gücü olarak çepeçevre sarar.”¹⁹⁵

196. Öte yandan ekilen iynin tohumlarındaki gizli güçte bulunan umutla meyvelerini başkaları tarafından biçilecek süreçleri başlatabilmek gerçekten soylu bir tavidir. İyi bir siyaset sevgiyi insan yüreğinde mevcut iyilik rezervlerine duyduğu umut ve güvenle birleştirir. Bu nedenle “bireyler arasındaki hukuk ve dürüst diyaloga saygı üstüne kurulan gerçek siyasi yaşam her kadının, her erkeğin ve her yeni neslin yeni ilişkisel ve entelektüel enerjileri açığa çıkarabilecek kültürel ve manevi bir vaat içerdiği inancıyla sürekli yenilenir.”¹⁹⁶

197. Bu şekilde bakıldığında siyaset görünüşten, pzarlamadan ya da medya hareketlerinden daha soyludur. Bütün bunlar bölünme, düşmanlık ve ortak bir projeye itiraz etmeyen kasvetli bir şüphecilikten başka bir şey ekmezler. Geleceği düşündüğümüz zamanlarda kendimize sormamız gereken soru “Ne yapıyorum?” “Gerçek amacım nedir?” olmalıdır. Çünkü birkaç yıl geçtikten sonra kendimize “Kaç kişi beni onayladı?” “Kaç kişi bana oy verdi” “Kaç kişi benim imajım hakkında olumlu düşündü?” diye sormayacağız. Gerçek ve belki de acı verici soru şu olacak: “Yaptığım işe ne kadar sevgi kattım?” “Halkımın ilerlemesi için ne yaptım?” “Toplum yaşamında nasıl bir iz bıraktım?” “Hangi gerçek bağları kurdum?é “Hangi olumlu güçleri serbest bıraktım?” “Ne kadar toplumsal barış ekdim?” “Bana emanet edilen görevde nasıl bir iyilik gösterdim?”

¹⁹⁴ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 274: AAS 105 (2013), 1130.

¹⁹⁵ Ibid., 279: AAS 105 (2013), 1132.

¹⁹⁶ Messaggio per la 52ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2019 (8 dicembre 2018), 5: L'Osservatore Romano, 19 dicembre 2018, p. 8.

BÖLÜM VI

TOPLUMDA DİYALOG VE DOSTLUK

198. Yaklaşmak, konuşmak, dinlemek, bakmak, tanımak için çaba göstermek, ortak bir zemin bulmaya çalışmak: tüm bunlar tek bir kelimeyle “diyalog” sözcüğünde bir araya gelmiştir. Birbirimizle bir araya gelmek ve yardım etmek için diyalog kurmalıyız. Diyalogun yararlarını vurgulamaya gerek görmüyorum. Aileleri ve toplulukları bir arada tutan pek çok sabırlı insanın diyalogu olmasaydı dünyamızın neye benziyor olabileceğini düşünüyorum. Anlaşmazlıklar ve çatışmalardan farklı olarak ısrarlı ve yürekli diyalog manşetlere çıkmaz, fakat dünyayı düşünebileceğimizden daha iyi bir yer haline getirmek için sağduyu ile yardımcı olur.

YENİ BİR KÜLTÜRE YÖNELİK SOSYAL DİYALOG

199. Bazı insanlar kendi küçük dünyalarına sığınarak gerçeklikten kaçmaya çalışır; diğer yandan bazıları da yıkıcı bir şiddetle buna tepki gösterirler. Ancak, “Bencil kayıtsızlık ve şiddetli protesto arasında her zaman olası başka bir seçenek bulunur: bu diyalogdur. Nesiller arasında diyalog; halklar arasında diyalog, çünkü bizler halkız; gerçeğe açık kalarak, almak ve vermek için hazır olmak. Bir ülke, pek çok zengin kültürel bileşenleri arasında yapıcı diyalog ortaya çıktığında gelişir; popüler kültür, üniversite kültürü, gençlik kültürü, sanatsal kültür; teknolojik kültür, ekonomik kültür, aile kültürü ve medya kültürü.”¹⁹⁷

200. Diyalog sık sık çok farklı başka bir şeyle karıştırılır: sosyal ağlardaki ateşli görüş alışverişi. Bunlar sadece paralel monologların ortaya döküldüğü mecralardır. Keskin ve saldırgan ifadelerle biraz dikkat çekebilirler. Fakat monologlar kimse ile uzlaşmaz ve içerikleri genellikle fırsatçı ve zıtlaşmacıdır.

201. Gerçekten de medyanın gürültülü gerçekler ve görüşler potpurisi, diğerlerinin yanlış olduğu iddiasıyla herkesin kendi fikirlerine, ilgi alanlarına ve seçimlerine sarılmasına izin verdiği için genellikle diyalog kurmaya engel oluşturur. Daha derin bir seviyede anlaşmaya varmayı amaçlayan saygılı bir diyalog başlatmak yerine, rakipleri daha en baştan güvenilmez gösterip olanlara hakaret etmek daha kolay

¹⁹⁷ Discorso nell’Incontro con la classe dirigente, Rio de Janeiro – Brasile (27 luglio 2013): AAS 105 (2013), 683-684.

görünür. Daha da kötüsü siyasi kampanyaların medya başlıklarından alınan bu türden bir dil günlük konuşmaların da bir parçası olacak kadar yaygınlaşmış durumdadır. Tartışma genellikle kamuoyunu haksız yere kendi yanına çekmeye çalışan güçlü özel lobiler tarafından manipüle edilir. Bu türden bir manipülasyon sadece hükümetler tarafından değil, ekonomi, politika ve iletişim hatta din ve diğer alanlarda da kullanılabilir. Bazen bu dinamik kişinin kendi ekonomik ya da ideolojik çıkarlarına karşılık geldiğinde haklı çıkar ya da mazur görülür, ama er ya da geç bu aynı çıkarlarla ters de düştüğü görülür.

202. Diyalog eksikliği, bu bireysel alanlardaki insanların ortak yarar için değil, iktidarın lehine ya da en iyi ihtimalle kendi fikirlerini dayatma yolları için uğraştıkları anlamına gelir. Bu yüzden, yuvarlak masalar, bireylerin ortak yararı gözetmek üzere birlikte çalışmaya odaklandığı yerlerden ziyade mümkün olan her tür avantajı elde etmek için uğraştıkları bir müzakere oturumu haline gelir. Geleceğin kahramanları, bu sağlıksız zihniyetten koparak, kişisel çıkarı bir kenara koyup doğruluğu teşvik etmeye kararlı olanlardır. Tanrı'nın isteğiyle bu kahramanlar şimdiden toplumumuz içinde sessizce ortaya çıkmaktadır.

Birlikte İnşa Etmek

203. Gerçek sosyal diyalog karşısındakinin bakış açısına saygı duymayı ve meşru inançlar ve endişeler içerebileceğini kabul etme yetisini gerektirir. Kişinin kimliğinden ve deneyimlerinden başlayarak karşısındakine verecek bir şeyi vardır ve daha verimli bir halka açık tartışma için konumlarını derinlemesine açıklamaları arzu edilir. Bir kişi veya grup, düşünceleriyle tutarlı olduğunda, değerlere ve inançlara sıkı sıkıya bağlı kaldığında bunun topluma fayda getireceği muhakkaktır. Ancak bu sadece, diyalog samimiyetle ve başkalarına açık olduğu ölçüde görülecektir. Aslında “gerçek bir diyalog ruhu içinde, karşısındakinin söylediği ve yaptığı şeyin ne demek olduğunu anlama yeteneği, kişi bunu kendi kanaati olarak görmese de beslenecektir. Böylece samimi olmak, inandığını gizlememek, diyalog kurmaktan vazgeçmeyip ortak temas noktaları aramak ve her şeyden önce birlikte çalışmak ve ortak bir bağ kurmak mümkün hale gelir.”¹⁹⁸ Herkese gerçekten yer açıyorsa ve bilgiyi manipüle etmiyor ya da gizlemiyorsa, kamuoyu tartışması, gerçeğin daha iyi anlaşılması ya da en azından

¹⁹⁸ Esort. ap. postsin. Querida Amazonia (2 febbraio 2020), 108.

onun daha etkili ifadesi için sürekli bir uyarıcıdır. Farklı sektörlerin kendi bakış açılarında ve sınırlı endişelerinde kayıtsız ve benmerkezci hale gelmesini engeller. Unutmayalım, “farklılıklar yaratıcıdır; gerilim yaratır ve bu gerilimin çözümlenmesinde insanlığın gelişimi yatar.”¹⁹⁹

204. Uzmanlaşmış bilimsel ilerlemelerle birlikte, daha fazla disiplinler arası iletişime ihtiyacımız olduğuna dair artan bir kanaat bulunmaktadır. Tek bir gerçek olmasına rağmen çeşitli açılardan ve farklı metodolojilerle gerçeğe yaklaşılabilir. Hayatın, toplumun ve dünyanın belirli bir yönünü görmek için, tek bir bilimsel ilerlemenin olası tek bir mercekle olarak görülmesi ihtimali bulunmaktadır. Kendi alanlarında uzman, ancak diğer bilim ve disiplinlerin bulgularına da aşina olan araştırmacılar, çalışmalarının amacının diğer yönlerini de ayırt edebilecek ve böylece daha kapsamlı ve bütünsel bir gerçeklik bilisine açık olacak konumda bulunacaklardır.

205. Günümüzün küreselleşmiş dünyasında “medya, dayanışmayı ve daha haysiyetli bir hayata ciddi bir bağlılığı teşvik eden insanlık ailesinin yenilenmiş bir birlik duygusunu algılamamızı sağlayarak birbirimize daha yakın hissetmemizi sağlayabilir(...) Medya, özellikle insanlar arasındaki iletişim ağlarının benzeri görülmemiş derecede geliştiği günümüzde bize bu konuda yardımcı olabilir. Özellikle internet bir araya gelme ve dayanışma konusunda etkin olasılıklar getirmektedir ve gerçekten iyi olan bu şeyler, Tanrı'nın bir armağanıdır.”²⁰⁰ Bununla birlikte mevcut iletişim biçimlerinin aslında bizi cömert bir karşılaşmaya, tam bir gerçeği içtenlikle aramaya, hizmete, ayrıcalıklı olmayanlara yakın olmaya, ortak yararı inşa etme taahhüdüne doğru yönlendirdiğini sürekli doğrulamak gerekir. Avustralya Episkoposlarının da belirttiği gibi “zayıflığımızdan yararlanmak ve insanların içindeki en kötüyü ortaya çıkarmak için tasarlanmış bir dijital dünyayı kabul edemeyiz.”²⁰¹

¹⁹⁹ Dal film Papa Francesco – Un uomo di parola. La speranza è un messaggio universale, di Wim Wenders (2018).

²⁰⁰ Messaggio per la 48ª Giornata Mondiale delle Comunicazioni Sociali (24 gennaio 2014): AAS 106 (2014), 113.

²⁰¹ Conferenza dei Vescovi Cattolici di Australia, Dipartimento di Giustizia sociale, Making it real: genuine human encounter in our digital world (novembre 2019), 5.

FİKİR BİRLİĞİNİN DAYANAĞI

206.Çözüm, görelilik değildir (relativizm- izafiyet). Hoşgörü kisvesi altında görelilik, nihayetinde ahlakî değerlerin yorumunu, uygun gördükleri şekilde tanımlamaları için iktidardakilere bırakır. “Kendi isteklerimizin ya da acil ihtiyaçlarımızın karşılanması dışında nesnel gerçekler ya da sağlam ilkeler olmadığı takdirde... siyasi çabaların ya da hukukî gücün yeterli olacağını düşünemeyiz... Kültürün kendisi yozlaştığında ve nesnel gerçek ve evrensel olarak geçerli ilkeler artık korunmadığından, yasalar yalnızca keyfi dayatmalar ya da kaçınılması gereken engeller olarak görülecektir.”²⁰²

207. Gerçek için endişelenmek, hayatın en derin anlamına cevap veren gerçeği aramak mümkün müdür? Her insanın kutsal ve dokunulmaz olduğu, asırlar ötesinden gelen ve büyük bilgelikten doğmuş bu kanaat olmaksızın, yasa nedir? Toplumun bir geleceği olacaksa, insan haysiyetimizin gerçeğine saygı duymalı ve bu gerçeğe boyun eğmelidir. Cinayet sadece sosyal olarak kabul edilemez olduğu ve yasalar tarafından cezalandırıldığı için değil, daha derin bir inanç nedeniyle yanlıştır. Bu, akılla varılan ve vicdanla kabul edilen tartışılmaz bir gerçektir. Bir toplum aynı zamanda asil ve saygındır çünkü hakikat arayışını ve kendisinin temel hakikatlere bağlılığını besler, geliştirir.

208. Gerek kamusal gerekse özel alanlarda gerçeğin çeşitli şekillerde manipülasyonu, çarpıtılması ve gizlenmesine yönelik yöntemlerin maskesini düşürmeyi öğrenmek gerekir. “Gerçek” dediğimiz şey, sadece gerçeklerin günlük gazetelerde haber haline getirilmesi değildir. Her şeyden önce seçimlerimizin ve yasalarımızın altında yatan en sağlam temellerin araştırılmasıdır. Bu, insan zihninin anlık endişeleri aşma ve geçmişte olduğu gibi şimdi de değişmeyen belirli gerçekleri kavrama yeteneğine sahip olduğunu kabul etmeyi gerektirir. Akıl, insan doğasına bakarken, aynı doğadan türetilen evrensel değerleri keşfeder.

209. Aksi takdirde, kayıtsız ve korkmuş bir halkın “rızası “ alındıktan sonra bugün aşılabilir sayılan insan haklarının, görev başındaki iktidar tarafından reddedilmesi mümkün olmaz mı? Kendileri de eşit ölçüde manipülasyona açık farklı uluslar arasında ortaya çıkan basit bir fikir birliği de onları korumaya yetmeyecektir. Yapabildiğimiz büyük iyiliğe dair bol miktarda kanıtımız olsa da sahip olduğumuz

²⁰² Lett. enc. Laudato si’ (24 maggio 2015), 123: AAS 107 (2015), 896.

içsel yıkıcılığı da kabul etmeliyiz. İçine düştüğümüz ilgisizlik ve kalpsiz bireycilik aynı zamanda daha yüksek değerler, acil ihtiyaçlarımızı aşan değerler peşinde koşarken tembelliğimizin bir sonucu değil mi? Göreliliğe, güçlü ya da en becerikli olanın, varsayılan bir gerçeği dayatmada başarılı olma riski de bulunmaktadır. Ancak “İçsel kötülüğü yasaklayan ahlakî normlar karşısında hiç kimseye ayrıcalık gösterilemez ya da istisna yapılamaz. Dünyanın efendisi de olsa, yeryüzündeki en sefil insan da olsa bir fark gözetilemez. Ahlakî talepler karşısında hepimiz eşitiz.”²⁰³

210. Bugün yaşamakta olduğumuz ve bizi sapkın ve boş bir düşünce sistemine götüren şey, etik ve politikayı, fizik bilimi seviyesine indirgemiş olmaktır. Kendi başına bir iyilik ve kötülük diye bir şey yoktur; sadece fayda ve külfet hesabı vardır. Ahlaki akıl yürütmenin değişmesi sonucunda yasa artık temel bir adalet anlayışına atıfta bulunamaz ve tam tersine baskın fikirlerin aynası haline gelir. Burada bir dejenerasyon ortaya çıkar: Yüzeysel ve uzlaşmacı bir fikir birliği sağlanarak seviye aşağıya çekilir, “bir hizaya” getirilir.

Fikir Birliği ve Gerçek

211. Çoğulcu bir toplumda diyalog, neyin her zaman onaylanıp saygı göreceği ve geçici bir rızanın ötesine geçeceğini anlamak için en iyi yoldur. Burada berrak bir düşünce, akılcı görüşler, çeşitli bakış açıları ve farklı bakış açıları ve bilgi alanlarından katkıların söz konusu olduğu bir diyalog gereksinimi belirtilmektedir. Yine bu diyalog her zaman savunulması ve korunması gereken bazı temel gerçeklere ulaşmayı mümkün kılmalıdır. Bazı kalıcı değerleri kabul etmek, onları tanımak her zaman kolay olmasa da etik bir topluma sağlamlık ve istikrar kazandırır. Ancak bu temel değerler diyalog ve fikir birliği sayesinde tanınıp kabul edildiğinde, bunların herhangi bir karşılıklı rızanın ötesine geçtiği görülür, bizim bağlamlarımızı aşan ve asla tartışılmayan değerler olarak kabul edilir. Bunların anlamlarını ve önemlerini kavrayışımız artar - ve bu bağlamda fikir birliği dinamik bir gerçektir – ancak kendi içsel anlamlarının üstünlüğüyle değişmez olarak görülürler.

212. Belli bir şey toplumun işleyişi için her zaman hizmet ediyorsa, bu akıl tarafından kabul edilebilecek kalıcı bir gerçek olduğu için değil midir? İnsanın ve toplumun doğasında gelişimi ve hayatta kalmayı destekleyen belli temel yapılar

²⁰³ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Veritatis splendor (6 agosto 1993), 96: AAS 85 (1993), 1209.

bulunur. Bunları belli gereklilikler takip eder ve rıza ile inşa edilmemiş olsalar bile bunları diyalog ile keşfetmek mümkündür. Toplum yaşamında belli kuralların kaçınılmaz olduğu bir gerçektir ve bu da bu kuralların doğası gereği iyi olduklarına dair bir ipucudur. Sonuç olarak sosyal uygunluk (menfaat – çıkar), karşılıklı rıza ve nesnel bir hakikatin gerçekliği arasında zıtlık olması gerekmez. Bu üçü, diyalog sayesinde, insanların bir sorunun özüne inmekten korkmasına gerek kalmadan, bir arada uyum içinde bulunabilirler.

213. Başkalarının haysiyetine her durumda saygı göstermek gerekiyorsa, bu durum, haysiyet icat edilmiş bir şey olduğundan ya da icat edildiği düşünüldüğü için değil, onlarda bulunan maddi şeyler ve koşullardan daha üstün bir şey olduğu, onlara başka türlü davranılması gerektiği içindir. Her insanın devredilemez ve inkâr edilemez bir haysiyete sahip olduğu gerçeği, her tür kültürel değişimin ötesinde, insan doğasının özüne karşılık gelen bir gerçektir. Bu nedenle insan, tarihin her döneminde, aynı ihlal edilemez haysiyete sahiptir ve hiç kimse özel durumlar içinde kendisini yetkili görüp bu kanaati yok saymak ya da buna uygun davranmamak için kendini yetkili göremez. Bu nedenle akıl; düşünce, deneyim ve diyalog yoluyla gerçeği sorgular, kesin evrensel ahlak gerekliliklerinin temeli olan ve bunları aşan bu gerçeği tanımaya başlar.

214. Agnostikler için bu temel, daha fazla felaketi önlemeye yardım edebilecek temel ve tartışılmak etik ilkelere sağlam ve istikrarlı bir evrensel geçerlilik kazandırmak için yeterli görünebilir. İnananlar için Tanrı tarafından yaratılmış olduğuna inandığımız insan doğası etik ilkelerin kaynağıdır ve bu ilkelere sağlam temel veren de nihayetinde Tanrı'dır.²⁰⁴ Bu etik bir sabit durumla sonuçlanmadığı gibi herhangi bir ahlakî sistemin dayatılmasına da yol açmaz, çünkü temel olan ve evrensel olarak geçerli olan ahlaki ilkeler farklı uygulama kuralları ile düzenlemelere yol açabilir. Bu nedenle diyalog için her zaman bir yer vardır.

²⁰⁴ Come cristiani crediamo, inoltre, che Dio dona la sua grazia affinché sia possibile agire come fratelli.

YENİ BİR KÜLTÜR

215. “Polihedron imgesi farklılıkların bir arada bulunduğu hayat, tüm çatışmalara rağmen, bir karşılaşma sanatıdır.”²⁰⁵ Farklılıkları ve bölünmeleri aşma yetisi olan karşılaşma kültürünün büyümesi için yapılan toplantılara sık sık davet ediliyorum. Bu da farklı yüzlerinin rengarenk çeşitliliğiyle “bütünün, parçaların toplamından fazlası olduğu bir”²⁰⁶ çok yüzlü bir polihedron oluşturmak demektir. Polihedron imgesi, ayrılıkların ve güvensizliğin olduğu durumlarda bile biri diğerini tamamlayan, zenginleştiren ve karşılıklı aydınlatan farklılıkların bir arada bulunduğu bir toplumu temsil eder. Aslında herkesten bir şey öğrenildiği için hiç kimse yararsız, kimse gereksiz değildir. Bu, uzaktaki parçaları da içine almak için bir yol bulmak demektir. Orada yaşayanların başka bir bakış açısı bulunur, onlar en önemli kararların alındığı iktidar merkezinin göremediği, gerçeğe dair farklı yönleri görürler.

Kültürü Ortaya Çıkaran Karşılaşma

216. “Kültür” sözcüğü bir halkın derinlerine nüfuz etmiş bir şeyi ifade eder, en derin inançları ve yaşam biçimi anlamına gelir. Bir halkın “kültür”ü, soyut bir fikirden çok fazlasıdır. Bir insan topluluğunun özelliklerini belirten arzuları, coşkuları ve nihayetinde yaşam biçimini kapsar.

Bu nedenle “Karşılaşma Kültürü”nden söz etmek, bizim halk olarak başkaları ile bir araya gelmek, ortak noktalar aramak, köprüler kurmak, herkesi içine alan projeler yapmak için duyduğunuz tutku demektir. Bu yaşam için bir ilham ve bir tarzıdır. Bu kültürün konusu, meslekleri ya da medya vasıtasıyla geride kalanları susturan toplumun bir kesimi değil, halkın tamamıdır.

217. Sosyal barış, zahmetlidir ve zanaatkârlıktır, ince işçilik gerekir. Biraz kurnazlık ve biraz da bazı kaynakları kullanarak farklılıkları ve özgürlükleri korumak daha kolay olabilirdi. Fakat bu türden bir barış yapay ve kırılabilir olacaktır, sürekli bir istikrar getiren karşılaşma kültürünün meyvesi gibi olmaz. Farklılıkları bütünleştirmek çok daha zor ve yavaş bir süreçtir, yine de gerçek ve sürekli bir barışın garantisini verir. Bu barış sadece saf ve kirlenmemiş olanları bir araya getirerek

²⁰⁵ Vinicius De Moraes, Samba della benedizione (Samba da Bênção), nel disco Um encontro no Au bon Gourmet, Rio de Janeiro (2 agosto 1962).

²⁰⁶ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 237: AAS 105 (2013), 1116.

sağlanamaz, çünkü “hataları nedeniyle eleştirilebilir durumda olanların bile sağlayacağı katkıları kaybetmemek gerekir.”²⁰⁷ Fikirleri vardır. Sosyal talepleri görmezden gelerek ya da fazla patırtı çıkarmaktan kaçınarak sağlanan barıştan ibaret bir barış da değildir bu, çünkü “masada varılan bir uzlaşma sağlamak ya da mutlu azınlık için yapılmamıştır.”²⁰⁸ Önemli olan bir karşılaşma süreci, farklılıkları kabul eden bir halk süreci oluşturmaktır!

Diğer Kişiyi Tanımının Zevki

218. Tüm bunlar, diğer kişinin kendisi olma hakkını farklılıklarını tanımak için alışkın olma becerisi demektir. Bu şekilde tanımak bir kültür haline geldiğinde, bundan yola çıkarak bir sosyal anlaşma sağlamak mümkün olacaktır. Bu olmadığı takdirde diğer kişinin tüm anlamını yitireceği, bağlantısız hale geleceği, toplumda değerinin kabul görmeyeceği bir durumu sağlamak için incelikli yollar ortaya çıkar. Şiddetin belli görünür biçimleri reddedilirken, özellikle bizim özel çıkarlarımızdan taviz vermemizi gerektirdiğinde farklı olanı hor görme yoluyla, genellikle daha başka incelikli şiddet arkada gizlenir.

219. Toplumun bir kısmı sanki hiç yoksul kimse yokmuş gibi dünyanın sunduğu her şeyden yararlanacağını iddia ettiğinde, bunun belli noktada sonuçları ortaya çıkacaktır. Diğerinin varlığını ve haklarını görmezden geldikçe, er ya da geç genellikle de en az beklendiği sırada bir tür şiddeti kışkırtır. Özgürlük, eşitlik ve kardeşlik hayalleri sadece formalite seviyesinde kalır. Bu nedenle bu karşılaşma sadece ekonomik, politik ve akademik iktidarı elinde tutanlar arasında gerçekleşemez. Gerçek bir sosyal karşılaşma nüfusun çoğunluğu tarafından paylaşılan kültürün birleştirdiği bir diyalog içindir.

Bu nedenle, bu sadece ekonomik, politik veya akademik gücün çeşitli biçimlerine sahip olanlar arasında bir buluşma arayışı meselesi değildir. Gerçek bir sosyal karşılaşma, nüfusun çoğunluğunu temsil eden büyük kültürel biçimleri gerçek bir diyaloga yerleştirir. Çoğu zaman iyi öneriler, en yoksul kesimler tarafından onaylanmaz çünkü onlara, kendilerine ait olmayan ve kendilerini özdeşleştiremeyecekleri bir kültürel kıyafet sunulur. Sonuç olarak, gerçekçi ve

²⁰⁷ Ibid., 236: AAS 105 (2013), 1115.

²⁰⁸ Ibid., 218: AAS 105 (2013), 1110.

kapsayıcı bir sosyal anlaşma, toplumda bir arada var olan farklı dünya görüşlerine, kültürlere ve yaşam tarzlarına saygı duyan ve bunları varsayan bir "kültürel anlaşma" olmalıdır.

220. Örneğin, yerli halklar gelişme hakkında farklı bir görüşe sahip olsalar da genellikle gelişmiş halklardan daha insancıldır ve gelişime karşı değildirler. Onların kültürü, yeryüzünde kendileri için bir tür cennet yaratmak isteyen iktidar sahiplerinin yararına bir kültür değildir. Yerli halklara karşı hoşgörüsüzlük ve onları aşağılamak, yargılayarak yaşayan ve iyilikten mahrum "etikçiler" için son derece olağan ve gerçek bir şiddet biçimidir. Özellikle yoksullar tarafından başlatılmadıkça, gerçek, derinden ve sürekli bir değişim mümkün değildir. Kültürel bir anlaşma bir yerin kültürel kimliğinin yekpare bir şekilde anlaşılmasından kaçınır; bu herkesin ilerlemesi ve sosyal bağlamda bütünleşmesi için fırsatlar sunarak çeşitliliğe saygı göstermeyi beraberinde getirir.

221. Bu tür bir anlaşma aynı zamanda herkesin yararına bazı şeylerden vazgeçme ihtimalini kabul etmeyi de gerektirmektedir. Gerçeğin tamamına hiç kimse sahip olamaz, ya da arzularının tamamını tatimin edemez, çünkü böylesi bir talep karşısındakinin haklarını inkâr ederek yıkmak istemeye götürür. Sahte hoşgörü anlayışı yerini kendi ilkelerine sadık kalırken karşısındakinin de kendi ilkelerine sadık kalma hakkı olduğunu kanıtlama hakkını kabul eden gerçekçi bir diyaloga kendini bırakmalıdır. Bu sadece sevginin mümkün kılabileceği, gerçek bir kabul etmedir. Bu, sadece sevginin mümkün kıldığı, karşımızdakinin motivasyonları ve ilgi alanları arasında beyin özgün ya da en azından anlaşılabilir olduğunu anlamak için kendimizi onun yerine koyabildiğimiz, karşımızdakini gerçekten tanıyabileceğimiz bir yoldur.

NEZAKETİ YENİDEN KURMAK

222. Tüketimci bireysellik büyük bir adaletsizliğe götürür. Başka insanlar kişinin huzur dolu varlığına yönelik engeller olarak görülür; Onlara kızgınlıkla davranmaya başlarız ve öfkemiz giderek artar. Bu durum "her koyun kendi bacağından asılır" dediğimiz kriz, felaket ve zorluk dönemlerinde daha da artar. Ancak yine de şefkat ve nezaket göstermeyi seçmek mümkündür. Bunu yapanlar, karanlığın içinde parlayan yıldız gibidirler.

223. Aziz Pavlus Kutsal Ruh'un meyveleri arasında nezaketi de sayar (Gal. 5, 22). Yunanca chrestótes kelimesini, nazik, hoşnut ve destekleyici olan, kaba ve hoyrat olmayan anlamında kullanır. Bu özelliğe sahip kişiler diğer insanların sorunlarını, ihtiyaçlarını ve korkularını paylaşarak hayatlarını katlanır getirirler. Başkalarına bu şekilde davranmanın farklı biçimleri bulunur: davranışlarda nezaket, söz ve hareketlerle kırıcı olmamaya çalışmak; başkalarının sıkıntılarını hafifletmeye hazır olmak. Bu, “yüreklenirici, kuvvetlendirici, teselli edici ve rahatlatan sözler söylemeyi” de içerir.”²⁰⁹

224. Nezaket – İncelik bizi zaman zaman insan ilişkilerini etkileyen kötülükten, başkalarını düşünmeye engel olan kaygıdan, başkalarının da mutlu olma hakkında sahip olduğunu görmezden gelmeye götüren hummalı telaştan uzak tutar. Günümüzde genellikle başkalarına durup nezaketle “affedersiniz”, “müsaadenizle”, teşekkür ederim” demeye ne vaktimiz ne de enerjimiz var. Yine de ara da sırada bu kadar çok kayıtsızlığın ortasında bir dinlenme alanı yaratabilmek için kaygılarını ve telaşını bir yana bırakıp dikkatini veren, gülümseyen, cesaret verici sözler söyleyen, dinleyen nazik bir insan ortaya çıkar. Her tür yanlış anlaşılmanın üstesinden gelen ve çatışmaları önleyen sağlıklı bir beraber var olma ortamını yaratabilmek, böyle bir çabayı her gün sarf etmekle mümkün olur. Nezaketin yerleşmesi ve geliştirilmesi gerekir; bu ne ikincil bir ayrıntı ne de yapay bir burjuva davranışıdır. Başkalarına saygı ve hürmeti de birlikte getirdiğinden, nezaket yoluyla toplumda yaşam tarzı, ilişkiler ve fikirleri tartışıp karşılaştırma biçiminde bir dönüşüm ortaya çıkar, nezaket bir kültür olur. Nezaket karşılıklı uzlaşma arayışını kolaylaştırır; düşmanlık ve çatışmaların yaktığı tüm köprülerin yerine yeni bir yol açar.

²⁰⁹ Esort. ap. postsin. Amoris laetitia (19 marzo 2016), 100: AAS 108 (2016), 351.

BÖLÜM VII

YENİLENEN BULUŞMA YOLLARI

225. Dünyanın pek çok yerinde açık yaraları iyileştirmek için yeni barış yollarına ihtiyaç bulunmaktadır. Yine bu iyileşmeyi ve yenilenmiş bir buluşma sürecini başlatmak için cesaret ve yaratıcılıkla çalışacak barışın zanaatkârlığını yapacak kişilere de ihtiyaç vardır.

Yeniden Gerçekten Yola Çıkarak

226. Yeni bir buluşma – karşılaşma çatışmadan önceki zamana geri dönmek demek değildir. Hepimiz zamanla değişiriz. Acı ve çatışma bizi dönüştürür. Gerçeği ört bas eden boş diplomasiye, ikiyüzlülüğe, yuvarlak laflara ve gizli gündemlere ayıracak vaktimiz kalmadı. Birbiriyle yüzleşenler, apaçık gerçeklerden başlayarak birbirlerine sert konuşurlar. Geleceği kendi tatminsizliklerinden, kafa karışıklıklarından ve ileriye dönük çıkarımlarından kurtararak geçmişi kabul eden ve pişmanlık duyabilen bir hafızayı yerleştirmek gerekir. Sadece kendilerini olanların tarihsel gerçeklik temeline yerleştirerek her birinin bir diğerini anladığı ve herkesin yararına yeni bir sentez için mücadele etme çabasını kapsamlı bir şekilde ve sebatla gerçekleştirmek mümkün olacaktır. Her “barış süreci, zaman içinde süren bir taahhüt olmayı gerektirir. Bu, kurbanların anısını onurlandırmak ve adım adım bir yol açmak, intikam arzusundan daha güçlü bir ümidi paylaşmak için gerçeği ve adaleti arayan sabırlı bir çabadır.”²¹⁰

Kongo Episkoposlarının, sürekli tekrarlayan bir çatışma hakkında dediği gibi: “Kağıt üzerindeki barış anlaşmaları yeterli değildir. Bu tekrar eden krizin başlangıcı hakkındaki gerçeğe duyulan talep de dâhil olmak üzere çok daha fazlasına ihtiyacımız var. Halkın, neler olup bittiğini öğrenmeye hakkı var.”²¹¹

227. “Aslında hakikat, adalet ve merhametin ayrılmaz bir yoldaşdır. Bu üçü, barışı kurmak için temeldir; üstelik her biri diğerinin değişmesini önler... Hakikat, intikam almaya götürmemeli, fakat barışma ve affa yol açmalıdır. Hakikat, kederden

²¹⁰ Messaggio per la 53ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2020 (8 dicembre 2019), 2: L'Osservatore Romano, 13 dicembre 2019, p. 8.

²¹¹ Conferenza Episcopale del Congo, Message au Peuple de Dieu et aux femmes et aux hommes de bonne volonté (9 maggio 2018).

mahvolmuş ailelere, kayıp yakınlarının başına geleni anlatmaktır. Hakikat, şiddet uygulayanlar, kötüler tarafından işe alınan küçüklerin başına ne geldiğini anlatmaktır. Hakikat, şiddet ve taciz kurbanı kadınların acısını tanımaktır... Bir insana karşı işlenen her şiddet eylemi insanlığın etinde açılan bir yaradır; şiddet yüzünden gerçekleşen her ölüm, bizim insanlığımızdan alıp götürür... Şiddet şiddeti doğurur; nefret nefreti ve ölüm de ölümü getirir. Kaçılmaz görünen bu döngüyü kırmamız gerek.”²¹².

BARIŞIN MİMARİSİ VE İŞÇİLİĞİ

228. Barışa giden yol toplumu tek-tipleştirmeyi gerektirmez, fakat insanların yan yana birlikte herkesin yararına amaçların peşinde çalışmasını sağlar. Belirlenen ortak bir hedef karşısında çeşitli teknik öneriler, çeşitli deneyimler sunmak ve herkesin yararına çalışmak mümkün olur. Bir toplumun yaşadığı sorunları iyi tanımlamaya çalışmakla, zorlukları görmek ve bunları çözmek için farklı yollar olduğunu kabul etmek mümkün olacaktır. Daha iyi bir şekilde ortak bir yaşam daima karşısındakinin hatalı ya da kötü bir şekilde davranırsa bile değerli katkı sağlayabilecek meşru bakış açısı getirme olasılığını kabul etmeyi de beraberinde getirir. Aslında “Karşımızdaki kişiyi asla söyleyebileceği ya da yapabileceği şey ile kısıtlamamalı, onları içlerinde taşıdıkları vaade göre değerlendirmeliyiz.”²¹³ Bu daima yeni ümidin kıvılcımını taşıyan bir vaattir.

229. Güney Afrika episkoposları gerçek barışın, “Hükmetme arzusundan çok hizmet etmeye dayanan yeni bir toplum oluşturarak; olabilecek en büyük zenginlik için bencilce birbiriyle mücadele etmek yerine sahip olduğu şeyi diğerleri ile paylaşmaya dayalı bir toplum; aile, ulus, ırk ya da kültür gibi daha küçük bir grup yerine insan olarak bir arada olmanın çok daha önemli olduğu bir toplum”²¹⁴ ile proaktif olarak başarılacağını söylüyor. Güney Kore episkoposlarının da belirttiği gibi

²¹² Discorso nel grande incontro di preghiera per la riconciliazione nazionale, Villavicencio – Colombia (8 settembre 2017): AAS 109 (2017), 1063-1064. 1066.

²¹³ Messaggio per la 53ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2020 (8 dicembre 2019), 3: L'Osservatore Romano, 13 dicembre 2019, p. 8.

²¹⁴ Conferenza dei Vescovi del Sudafrica, Pastoral letter on christian hope in the current crisis (maggio 1986).

gerçek barış “ancak diyalog yoluyla uzlaşma ve karşılıklı kalkınma peşinde koşarak adalet için mücadele ettiğimizde, sağlanabilir.”²¹⁵

230. Bireysel olarak kimliğimizi kaybetmeden bizi ayıran şeylerin üstesinden gelebilmek için gösterilen zorlu çaba, temel aidiyet duygusunun herkesin içinde canlı kaldığını varsayar. Aslında “her bir insan ve her bir sosyal grup kendisini gerçekten evinde hissettiğinde, toplum bundan yarar sağlar. Bir ailede ebeveynler, büyük anne ve büyükbabalar, çocuklar yuvalarındadır; kimse dışlanmaz. Birinin yaşadığı bir zorluk hatta ciddi bir sorun karşısında “istemese bile” ailenin kalanı yardımına koşar; onu destekler. Onun problemi ailenin sorunu olur. Ailelerde herkes ortak amaca katkıda bulunur; herkes, ortak yarar için çalışır, her bir bireyin kendi kişiselliğini yadsımadan, onu teşvik eder ve desteklerler. (...) Kavga edebilirler, ama bir tek şey değişmez: aile bağları. Aile içindeki anlaşmazlıklar, nihayetinde çözülür. Aile üyelerinin her birinin sevinci de üzüntüsü de her biri tarafından hissedilir. Bu aile olmaktır! Keşke karşıt siyasi görüşten olanları ya da komşumuzu da çocuğumuzu, eşimizi, anne ya da babamızı gördüğümüz gibi görebilseydik! Ne güzel olurdu! İçinde yaşadığımız toplumu seviyor muyuz yoksa bizim için hala uzakta, bizi içine almayan, anonim, bağlılık duymadığımız bir şey mi bizim için?”²¹⁶

231. Barış için somut yollar oluşturmak amacıyla müzakere etmeye büyük bir ihtiyaç bulunmaktadır. Bununla birlikte kalıcı barışa götüren değişim süreci, her şeyin ötesinde her bir bireyin günlük yaşamında izlediği yolla etkin bir şekilde mayalanarak eyleme döküleceği, halkın yapabileceği zanaatkârane dönüşümlerdir. Büyük değişimler masa başında ya da ofislerde oturarak ortaya çıkarılmaz. Bu nedenle “herkes tek bir yaratıcı proje, tarihe ümit dolu, barış dolu, uzlaşma dolu yeni bir sayfa yazmak yoluyla temel bir görev üstlenir.”²¹⁷ Toplumun çeşitli farklı kurumlarının dâhil olduğu bir barış “mimarisi bulunmaktadır, ancak yine hepimizi içine alan bir barış “zanaatı” da söz konusudur. Dünyanın çeşitli bölgelerinde ortaya çıkan barış süreçleri sayesinde “barışı kurmanın, intikamdan önce akla yer vermenin, siyasetçiler ve hukuk arasındaki hassas uyumun yollarını; sıradan insanların müdahalesinin görmezden gelinemeyeceğini öğrendik. İyi niyetli siyasi ya da ekonomik gruplar arasında düzenleyici çalışma şartları ve kurumsal düzenlemeleri

²¹⁵ Conferenza dei Vescovi Cattolici della Corea, Appeal of the Catholic Church in Korea for Peace on the Korean Peninsula (15 agosto 2017).

²¹⁶ Discorso alla società civile, Quito – Ecuador (7 luglio 2015): L'Osservatore Romano, 9 luglio 2015, p. 9.

²¹⁷ Discorso nell'Incontro interreligioso con i giovani, Maputo – Mozambico (5 settembre 2019): L'Osservatore Romano, 6 settembre 2019, p. 7.

oluşturmak, barışı sağlamak için yeterli olmaz... Genellikle görmezden gelinen kesimlerin deneyimini barış süreçlerine dâhil etmek her zaman sürece yardımcı olacaktır; böylece cemiyetler ortak hafızanın gelişimini etkileyebileceklerdir.”²¹⁸

232. Bir ülkede toplumsal barışı kurmanın sonu yoktur; bu “asla dinlenmek bilmeyen ve herkesin bağlılıkla yerine getirmesi gereken bir görevdir. Bir ulusun birliğini inşa etmek üzere yorulmak bilmeden; barış içinde birlikte yaşamayı başarmak için engellere, farklılıklara ve değişen bakış açılara rağmen bu görev ‘karşılaşma kültürü’nü teşvik etmek amacıyla sebat gösteren çabalarına, tüm siyasi, ekonomik ve toplumsal faaliyetlerin merkezine, en yüce haysiyeti hak eden insana ve herkesin yararına saygı göstermeyi gerektirmektedir. Bu çaba bizi her tür intikamın çekiciliğinden ve sadece belirli kısa vadeli çıkarları aramaktan uzak tutsun.”²¹⁹ Bir taraftaki ya da diğer taraftaki şiddet içeren toplu gösteriler çözüm bulmaya yardımcı olmaz. Her şeyden önce Kolombiyalı episkoposların çok iyi gözlemlediği gibi “halk gösterilerinin başlangıcı ve amacı her zaman açık değildir; siyasi manipülasyonun belli biçimleri ve bazı partilerin çıkarları tarafından belli durumlarda kötüye kullanılmaları her zaman mümkündür.”²²⁰

Her Şeyden Önce Sonuncu Olanlarla

233. Sosyal dostluğu kurmak sadece tarihin belli sorunlu dönemlerinde bulunan iki farklı grup arasında yakınlaşma anlamına gelmez, aynı zamanda toplumun en yoksul ve savunmasız kesimleri ile de yenilenmiş bir karşılaşma demektir. Barış “sadece savaşın olmaması değil, özellikle daha büyük sorumluluk taşıyan makamı işgal edenlerin – görmezden gelinen ya da yok sayılan kardeşlerimizin haysiyetini somut olarak tekrar kazandırarak tanımak, korumak böylece kendilerini uluslarının kaderinin kahramanları olarak görmeleri için yorulmak bilmez bir taahhüdüdür”²²¹.

234. Genellikle toplumun en savunmasız üyeleri haksız genellemelerin kurbanı olurlar. En fakir ve en terk edilmiş halde olanlar kimi zaman anti-sosyal tavırlarla

²¹⁸ Omelia nella S. Messa, Cartagena de Indias – Colombia (10 settembre 2017): AAS 109 (2017), 1086.

²¹⁹ Discorso alle Autorità, al Corpo diplomatico e a rappresentanti della società civile, Bogotá – Colombia (7 settembre 2017): AAS 109 (2017), 1029.

²²⁰ Conferenza Episcopale della Colombia, Por el bien de Colombia: diálogo, reconciliación y desarrollo integral (26 novembre 2019), 4.

²²¹ Discorso alle Autorità, alla società civile e al Corpo diplomatico, Maputo – Mozambico (5 settembre 2019): L'Osservatore Romano, 6 settembre 2019, p. 6.

teпки verirler, oysa çoğu durumda bu tepkiler geçmişte yaşanan aşağılanmalar ve toplum tarafından dışlanma yuzunden ortaya çıkmıştır. Latin Amerikalı episkoposların da belirttiği gibi “Sadece bizi arkadaş yapan yakınlık, bugunin yoksullarının değerlerine, meşru ozlemlerine ve inancı yaşama biçimlerine derinlemesine değer vermemizi sağlayabilir. Yoksullar için bu seçenek bizi yoksullarla dostluğa goturmelidir.”²²²

235. Bir toplumun barış içinde birlikte yaşaması için çalışanlar, eşitsizliğin ve butunleştirici insani gelişme eksikliğinin barışın ortaya çıkmasına izin vermediğini unutmamalıdır. Gerçekten “fırsat eşiitliği olmazsa çeşitli turden saldırganlık ve çatışmalar er ya da geç patlamaya yol açacak verimli bir zemin bulurlar. Toplum, ister yerel, ister ulusal, ister küresel bağlamda bir parçasını ayrı tuttuğunda, ondan koptuğunda, sınırsız bir gönül rahatlığı içinde uygulanabilecek hiçbir siyasi program, kanun yaptırımı ya da istihbarat gücü kalmayacaktır.”²²³ Yeni bir şeye başlamamız gerekiyorsa, bu her zaman en sonuncu olan kardeşlerimizden doğru başlatılmalıdır.

AFFETMENİN DEğERİ VE ANLAMI

236. Bazı kişiler uzlaşmaktan söz etmeyi tercih etmezler; onlara göre çatışma, şiddet ve ayrışma toplumun normal işleyişinin bir parçasıdır. Aslında insanların yer aldığı her grupta az ya da çok çeşitli kesimler arasında güç mücadeleleri yaşanır. Bazıları da affetmeyi kabul etmenin, duruma hâkim olabilmek için başkalarına alan bırakmakla eşdeğer olduğunu ileri sürerler. Bu nedenle farklı gruplar arasında bir güç dengesi sağlamaya izin veren bir güç oyununu sürdürmenin daha iyi olduğunu düşünürler. Bazıları da uzlaşmanın gerçek anlamda diyalog kuramayan ve bu yuzden de haksızlıkları gizleyerek sorunlardan kaçmayı seçen zayıf kişilere özgü olduğunu ileri sürer: Sorunlarla yuzleşme cesareti olmayanlar uzlaşmayı seçerler.

atışmanın Kaçınılmazlığı

237. Afetmek ve Barışmak Hristiyanlığın merkezindeki temalardır ve diğer dinlerde de çeşitli şekillerde bulunur. Ancak burada bu derin inancı yetersiz anlamak

²²² V Conferenza Generale dell’Episcopato Latinoamericano e dei Caraibi, Documento di Aparecida (29 giugno 2007), 398 (ed. it. EDB, Bologna 2014).

²²³ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 59: AAS 105 (2013), 1044.

ve anlatmaktan doğan, kaderciliğe, tepkisizliğe ve adaletsizliğe ve hatta hoşgörüsüzlüğe ve şiddete götürebilecek bir tehlike yatmaktadır.

238. Mesih İsa hiçbir zaman şiddeti ya da hoşgörüsüzlüğü teşvik etme çağrısında bulunmamıştır. Kendini başkalarına dayatmak için güç kullanımını açıkça kınamıştır: “Bilirsiniz ki, ulusların önderleri onlara egemen kesilir, ileri gelenleri de ağırlıklarını hissettirirler. Sizin aranızda böyle olmayacak.” (Mt 20,25-26). Bunun yerine İncil bize” yetmiş kere yedi defa” affetmeyi söyler (Mt. 18, 22) ve kendisi affedildiği halde başkasını affetmeyen merhametsiz köle örneğini verir (Bk. Mt. 18, 23 – 35).

239. Yeni Antlaşma’daki diğer metinleri okuduğumuzda İlk Hristiyan cemaatlerinin, büyük ölçüde yozlaşma ve sapkınlıklar ile kendini gösteren putperest bir dünya içinde yaşarken, asla yılmayan bir sabır, hoşgörü ve anlayış göstermeyi istediklerini görürüz. Bu bakımdan bazı metinler son derece açıktır: Size karşı çıkanları “nezaketle” kınamaya davet ediyoruz (2. Tim. 2, 25). Ve “Kimseyi kötölemesinler. Kavgacı değil, uysal olsunlar. Herkese her zaman yumuşak davransınlar. Çünkü bir zamanlar biz de anlayışsız kişilerdik” (Tit. 3, 2-3) diyerek cesaretlendirir. Havarilerin İşleri Kitabı da bazı yetkililer tarafından zulmedilen öğrencilerin “halkın beğenisini kazanmış” olduklarını anlatır (Ha. İşl. 2, 47; cf. 4, 21 - 33; 5, 13).

240. Ancak, bağışlama, barış ve sosyal uyum hakkında düşündüğümüz zaman Mesih’in bizi şaşırtan bir ifadesi ile karşılaşırız: “Yeryüzüne barış getirmeye geldiğimi sanmayın! Barış değil, kılıç getirmeye geldim. Çünkü ben babayla oğulun, anneye kızın, gelinle kaynananın arasına ayrılık sokmaya geldim. ‘İnsanın düşmanı kendi ev halkı olacak.’ ” (Mt 10, 34-36). Bu sözleri, içinde bulunduğu bağlama göre anlamak önemlidir. Burada konunun kişinin yaptığı seçime, karşı çıkılsa ve sevdikleri buna itiraz etse bile utanç duymadan sadık kalması olduğu açıktır. Bu yüzden Mesih İsa’nın bu sözleri bir çatışmaya davet etmez, sadece kaçınılmaz olan çatışmaya katlanmaya davet eder; çünkü ailemizde ya da toplumda sözde barış uğruna başkalarına gösterilen hürmet, imanımızın azalmasına yol açacaktır. Aziz II. Yuhanna Pavlus şöyle belirtir: “Kilise olası her türlü sosyal çatışmayı kınama niyetinde değildir. Kilise tarih boyunca farklı sosyal gruplar arasında çatışmalar olmasının kaçınılmaz

olduğunun gayet iyi farkındadır ve bu tür çatışmalar karşısında Hristiyan kararlı ve tutarlı bir konumda bulunmalıdır.”²²⁴

Meşru Çatışmalar Ve Affetme

241. Bu, yozlaşmış bir güç, bir suçlu ya da haysiyetimizi ayaklar altına alan birinin karşısında kendi haklarımızdan feragat ederek barışma teklif etmek anlamına gelmez. İstisnasız herkesi sevmeye çağrıldık, ancak bir zalimi sevmek, onun bize zulmetmeye devam etmesine izin vermek ya da yaptığı şeyin kabul edilebilir olduğunu düşünmesine yol açmak demek değildir. Tam tersine bir zalime duyulan gerçek sevgi, onun zulmetmeyi bırakmasını sağlamak için çeşitli yollar denemek; nasıl kullanacağını bilmediği gücünden soyunmasına yardım etmek, onun insanlığını bozan, şekilsizleştiren gücü elinden almaktır. Affetmek, onların gerek kendi gerekse başkalarının haysiyetini çiğnemeye devam etmeye ya da bir suçlunun suç işlemeye devam etmesine izin vermek anlamına gelmez. Haksızlığa uğrayan kişi kendisinin ve ailesinin haklarını güçlü bir şekilde savunmalıdır; çünkü kendisine verilen haysiyeti, Tanrı'nın sevgiyle verdiği armağan olan haysiyeti muhafaza etmesi gerekir. Bir suçlu bana ya da sevdiğime zarar verirse kimse beni adalet istemekten ve bu kişinin ya da bir başkasının bana ya da başkalarına tekrar zarar vermemesini talep etmekten alıkoymaz. Bu kesinlikle yapmam gereken şeydir; affetmek bu zorunluluğu ortadan kaldırmadığı gibi böyle yapmamı da gerektirir.

242. Burada önemli olan kendimizin ya da halkımızın ruhu için sağlıklı yakıcı bir öfke ile ya da intikam almak ve diğer tarafı yok etme takıntısı ile davranmamaktır. Bu şekilde hiç kimse içsel huzura ulaşamaz, hayatla uzlaşamaz. Gerçek şu ki “ne bir aile, ne bir mahalle, ne bir etnik grup ne de bir ulus, farklılıkları çözmek için kendilerini bir araya toplayan güç nefret ve intikam olduğu müddetçe bir geleceğe sahip olamayacaktır. İntikam uğruna ya da bize uyguladıkları şiddetin aynısını karşımızdakine uygulamak veya görünüşte yasal misilleme yapmak için anlaşp birleşmeyiz.”²²⁵. Bu yolla hiç bir şey kazanılmaz, sonuçta her şey kaybedilir.

243. Elbette “çatışmanın geride bıraktığı adaletsizlik, düşmanlık ve güvensizliğin haklı acısı ile başa çıkmak kolay bir iş değildir. Bu ancak kötülüğü iyilikle yenerek (bk.

²²⁴ Lett. enc. Centesimus annus (1 maggio 1991), 14: AAS 83 (1991), 810.

²²⁵ Omelia nella S. Messa per lo sviluppo dei popoli, Maputo – Mozambico (6 settembre 2019): L'Osservatore Romano, 7 settembre 2019, p. 8.

Rom. 12, 21) ve barışı / uzlaşmayı, dayanışmayı ve barışı teşvik eden erdemleri geliştirerek başarılabilir.”²²⁶ Böylece “iyilik, kendisinin içlerinde büyümesine izin veren kişilere huzur dolu bir vicdan; zorlukların ve yanlış anlaşılmaların ortasında derin bir sevinç verir. Hakarete uğrandığında bile iyilik insanı zayıf düşürmez, tam tersine intikam almayı reddederek gücünü gösterir.”²²⁷ Hepimiz şunu kabul etmeliyiz: “Kalbimde erkek ya da kız kardeşime karlı taşıdığım sert yargının, tedavi edilmemiş yaranın, asla affedilmemiş kötülüğün, içimde yer etmiş kavganın ufak bir parçasının, yüreğimdeki küçük kıvılcımın; büyük bir yangına dönüşmeden evvel söndürülmesi gerekir.”²²⁸

Gerçek Anlamda Üstesinden Gelmek

244. Çatışmalar çözülmeyip üstü kapatıldığında ya da geçmişe gömüldüğünde, sessizlik kişiyi ciddi hatalar ve günahların suç ortağı haline getirir. Gerçek uzlaşma çatışmadan kaçmaz, fakat çatışmada diyalog, açık olma, dürüstlük ve sabırlı müzakere ile başarıya ulaşır. Farklı kesimler arasındaki çatışmalar “düşmanlık ve karşılıklı nefret eyleminden kaçınıldığında yavaş yavaş adalet arzusu üstüne kurulmuş dürüst tartışmalara dönüşür.”²²⁹

245. Pek çok vesile ile söz etmişim: “Toplumda dostluğu inşa etmek için kaçınılmaz bir ilke: birlik, çatışmadan üstündür... Bu bir tür bağdaştırıcılık (ikili çatı) için seçenek ya da birinin diğerini içine alıp eritmesi değil, kendi içinde zıt kutupların değerli potansiyelini daha üst bir düzlemde ele alındığı bir birbiri içinde erime durumudur.”²³⁰. Hepimizin bildiği gibi “Bireyler ve topluluklar olarak kendimizin ve özel çıkarlarımızın ötesine bakmayı öğrendiğimizde anlayış ve karşılıklı taahhüt meyve verir, çatışma, gerilim ve hatta birbirini düşman gören grupların olduğu bir ortam yeni bir yaşamın yükselmesini sağlayan çok yüzlü bir birliğe erişebilir.”²³¹

²²⁶Discorso nella cerimonia di benvenuto, Colombo – Sri Lanka (13 gennaio 2015): L’Osservatore Romano, 14 gennaio 2015, p. 7.

²²⁷ Discorso ai bambini del Centro Betania e a una rappresentanza di assistiti di altri centri caritativi dell’Albania, Tirana – Albania (21 settembre 2014): Insegnamenti, II, 2 (2014), 288.

²²⁸ Videomessaggio al TED2017 di Vancouver (26 aprile 2017): L’Osservatore Romano (27 aprile 2017), p. 7.

²²⁹ Pio XI, Lett. enc. Quadragesimo anno (15 maggio 1931), 114: AAS 23 (1931), 213.

²³⁰ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 228: AAS 105 (2013), 1113.

²³¹ Discorso alle Autorità, alla società civile e al Corpo diplomatico, Riga – Lettonia (24 settembre 2018): L’Osservatore Romano, 24-25 settembre 2018, p. 7.

HAFIZA

246. Çok fazla adaletsizliğe ve zulme dayanmış olanlardan, bir tür “sosyal affedicilik” talep edilmemelidir. Uzlaşma kişisel bir tutumdur ve bunu teşvik etmeye çok fazla ihtiyaç bulunsa da hiç kimse bunu tüm bir topluma dayatamaz. Kesinlikle kişisel alanda, özgür ve cömert bir kararla toplum ve toplumun adalet sistemi yasal olarak bunu gerektirse bile kişi ceza istememeyi seçebilir (Bk. Mt 5, 44-46). Ancak bir unutkanlık pelerini örtercesine kararname ile yaraların üstünü kapatmak “genel bir uzlaşma” kararı için mümkün değildir. Kim başkaları adına affetme hakkı olduğunu ileri sürebilir? Kendilerine acı veren durumları arkada bırakabilen insanları görmek teşvik edicidir, ancak bunu yapamamak da insanî bakımdan son derece anlaşılırdır. Her halükarda, unutmak asla bir cevap değildir.

247. Shoah (Nazilerin Yahudilere yaptığı soykırım) unutulmamalıdır. Bu “Yanlış ideolojilerle kışkırtıldığında, hangi dine inanırsa inansın hangi etnik topluluğa dâhil olursa olsun insanların saygıyı hak eden temel haysiyetini unutan insan kötülüğünün nerelere kadar gidebileceğinin kalıcı sembolüdür”²³². Ne zaman bu olayı düşünsem şu duayı söylemeden edemiyorum: “Rab, merhametinle bizi hatırla. Biz insanların yaptıklarından dolayı, topraktan yarattığın ve yaşam veren nefesinle yaşam verdiğin insan bedenini hor gören ve mahveden bu muazzam putperestlikten utanma lütfunu bize bağışla. Asla olmasın bu Rab, bir daha asla!”²³³

248. Hiroşima ve Nagazaki’ye atılan atom bombalar da unutulmamalıdır. Bir kez daha “Tüm kurbanları anıyorum ve bu saldırının ilk anlarını atlatarak uzun yıllar boyunca bedenlerinde en şiddetli acılara ve ruhlarında yaşam enerjilerine sızmış olan ölüm tohumlarına katlananların gücü ve haysiyeti önünde eğiliyorum... Şimdiki ve gelecekteki nesillerin olanların hatırasını yitirmelerine izin veremeyiz. Bu, daha adil ve daha kardeşçe bir geleceğin inşasını temin ve teşvik eden hatıradır.”²³⁴ İnsanlığımızın utanç duymasına neden olan pek çok tarihi olay gibi hala çeşitli ülkelerde devam eden köle ticareti ve etnik katliamların zulmünü de unutmamalıyız. Bunların her zaman, yorulmadan, tekrar tekrar ve yeniden hatırlanması gerekir. Bunlara asla alışmamalı, aldırılmazlık etmemeliyiz.

²³² Discorso nella Cerimonia di benvenuto, Tel Aviv – Israele (25 maggio 2014): Insegnamenti, II, 1 (2014), 604.

²³³ Discorso presso il Memoriale di Yad Vashem, Gerusalemme (26 maggio 2014): AAS 106 (2014), 228.

²³⁴ Discorso presso il Memoriale della Pace, Hiroshima – Giappone (24 novembre 2019): L’Osservatore Romano, 25-26 novembre 2019, p. 8.

249. Günümüzde, artık üstünden uzun bir zaman geçtiğini ve artık ileri bakmamız gerektiğini söyleyerek sayfayı çevirmenin çekiciliğine kapılmak kolaydır. Tanrı aşkına, hayır! Geçmişin hatırası olmadan asla ileriye gidemeyiz, bozulmamış ve parlak, dürüst bir hafıza olmadan ilerleyemeyiz. “olanların dehşetini tanıklık ederek sonraki nesillere aktaran ortak vicdanın ateşini yanar tutmak” gerekir. Çünkü bu tanıklık “kurbanların anısını canlı tutarak korur, böylece insanlığın vicdanı her hükmetme ve yıkma arzusunda ayağa kalkıp karşı çıkabilir.”²³⁵ Kurbanların kendisi – bireyler, sosyal gruplar ya da uluslar- maruz kalınan büyük kötülük adına misillemeyi ve her türlü şiddeti meşrulaştıran mantığa teslim olmamak için buna ihtiyaç duyarlar. Bu nedenle, sadece dehşetlerin anısına değil, zehirli ve yozlaşmış bir bağlamın ortasında haysiyetlerini geri kazanabilen ve küçük veya büyük jestlerle dayanışmayı, affetmeyi, kardeşlik seçenlerin anısına da atıfta bulunuyorum. İyi olanı hatırlamak çok güzeldir.

Affetmek, Ama Unutmamak

250. Affetmek unutmak demek değildir. Daha çok, artık inkâr edilemeyen, görecelileştirilemeyen, üstü örtülemeyen gerçekliğin karşısında affetmek hala mümkündür. Asla hoş görülemeyen, haklı çıkartılamayan ya da mazur gösterilemeyen bir hareket karşısında affetme hala mümkündür. Herhangi bir gerekçe ile unutulması mümkün olmayan bir şey karşısında hala affedebiliriz. Özgürce ve yürekten gelen bir bağışlama Tanrısal bağışın enginliğini yansıtan soylu bir eylemdir. Af, karşılık beklemeden olduğunda af dileyemeyen, tövbe etmeye direnenlere karşı bile gösterilebilir.

251. Gerçekten affedenler unutmazlar. Bunun yerine kendilerine zarar veren aynı yıkıcı gücün hâkimiyeti altına girmemeyi seçerler. Bu kötü kısır döngüyü kırarlar; yıkıcı gücün ilerlemesini durdururlar. Eninde sonunda kendi başlarına iş açacak olan intikam enerjisi ile toplumu aşılammaya kararlıdır. Aslında intikam hiçbir zaman kurbanı gerçek anlamda tatmin etmez. Bazı suçlar öylesine korkunç ve acımasızdır ki suçu işleyen kişinin acı çekmesine yol açmak suçun telafi edildiğini hissetmek için yarırsızdır; ne suçluyu öldürmek ne de ne de mağdura yaptıklarına benzer şekilde ona acı çektirmek verilen zararı onarmaya yeterlidir. İntikam hiçbir şeyi çözmez.

²³⁵ Messaggio per la 53ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2020 (8 dicembre 2019), 2: L'Osservatore Romano, 13 dicembre 2019, p. 8.

252. Ancak bu, cezasız bırakılacakları anlamına gelmez. Adalet yalnızca adalet uğruna, mağdurlara saygı duyulmadan işlenecek yeni suçları önlemek ve kamu yararını korumak için aranmalı, kişisel öfkeye bir çıkış aramak için olmamalıdır. Affetmek, kesinlikle intikam kısır döngüsüne düşmeden ya da unutmamanın adaletsizliğine düşmeden adalet aramaya imkân veren şeydir.

253. Her iki tarafın da yaptığı adaletsizlikler söz konusu ise bunların eşdeğer ağırlıkta olup olmadığı ya da bir şekilde karşılaştırılıp karşılaştırılmayacağı açık bir şekilde anlaşılmalıdır. Devlet kurumları ve kuvvetleri tarafından uygulanan şiddetin, belli gruplar tarafından uygulanan şiddetle aynı seviyede olmayacağı açıktır. Her halükarda taraflardan sadece birinin acılarını anmak beklenemez. Hırvatistan episkoposlarının dediği gibi “Her masum kurbanı aynı saygıyı göstermek borcumuzdur. Bunlar arasında ırk, milliyet, din ya da parti farklılıkları dikkate alınmaz.”²³⁶

254. “Tanrı’dan yüreklerimizi erkek ve kız kardeşlerimizle karşılaşmaya hazırlamasını diliyorum. Böylece siyasi düşünce, dil, kültür ve din kökenli farklılıkların üstesinden gelebilelim. Ondan tüm varlığımızı, hataların, yanlış anlaşımaların ve anlaşmazlıklarını sebep olduğu yaraları iyileştiren merhametinin merhemiyiyle meshetmesini isteyelim. Barışı arayışın zorlu ama zenginleştiren yoluna tevazu ve uysallıkla bizi gönderme lütfunu vermesini dileyelim.”²³⁷

SAVAŞ VE ÖLÜM CEZASI

255. Özellikle dramatik koşullar altında çözüm olarak karşımıza çıkan ve çözüm gibi görünen iki aşırı durum vardır: Hem ulusal hem de küresel bakımdan toplumun dokusuna yeni yıkım faktörleri eklemekten başka bir işe yaramadığı halde sorunları çözüp üstesinden geldiklerini iddia eden bu iki durum savaş ve ölüm cezasıdır.

²³⁶ Conferenza dei Vescovi della Croazia, Letter on the Fiftieth Anniversary of the End of the Second World War (1 maggio 1995).

²³⁷ Omelia nella S. Messa, Amman – Giordania (24 maggio 2014): Insegnamenti, II, 1 (2014), 593.

Savaşın Adaletsizliği

256. “Kötülük tasarlayanın yüreği hileci, Barışı öğütleyeninin yüreği ise sevinçlidir” (Özd. 12, 20). Bununla birlikte “sık sık ilişkilerden, hegemonya için hırslardan, gücü kötüye kullanmaktan” beslenen ve “çeşitliliği başkalarına karşı korku ve engellenme sebebi olarak gören” savaşın sapkınlığından güç alanlar bulunmaktadır²³⁸. Savaş geçmişten gelen bir hayalet değil, sürekli bir tehdit haline gelmiş bulunmaktadır. Dünya yavaş da olsa ilerlemeye başladığı ve iyi meyveler almaya başladığı barışın yolunda artan zorluklarla karşılaşmaktadır.

257. Savaşların yayılması için gereken koşullar tekrar oluştuğu için bu sözlerimi tekrarlayabilirim sanıyorum: “Savaş bütün hakları reddetmek ve çevreye ciddi ölçüde zarar vermektir. Herkes için insanlığın gerçek bütünsel gelişimini istiyorsak ülkeler ve uluslar arasındaki savaşları önlemek için yorulmadan çalışmamız gerekir. Bu amaçla Birleşmiş Milletler Şartı’nın ileri sürdüğü gibi, hukukun tartışmasız üstünlüğü ve yorulmak bilmeyen müzakere, aracılık ve tahkim, gerçek bir hukuk normu temin edilmelidir.”²³⁹ Birleşmiş Milletler kurulduğundan beri geçen yetmiş beş yıl ve milenyumun ilk yirmi yılı boyunca uluslararası normların tam olarak uygulanması gerçekten etkisini kanıtlamış, bunları uygulamada ortaya çıkan uyumsuzlukların zararı açıkça görülmüştür.

Şeffaflık ve dürüstlikle yerine getirilen ve uygulanan Birleşmiş Milletler Barış Şartı adalet için zorunlu bir referans ve barış için bir araçtır. Burada gayrimeşru niyetleri gizlememek ve bir ülke veya grubun çıkarlarını küresel kamu yararını üstüne koymamak gerekir. Hukuk, işine geldiğinde kullanılıp, gelmediğinde bir kenara fırlatılıp atılacak bir araç olarak görülürse kontrol edilemeyen güçler, toplumlara, en zayıflara, kardeşliğe, çevreye, kültürel mirasa ciddi şekilde zarar veren küresel toplum için telafisi olmayan kayıplarla kendini göstermeye başlar.

258. Her tür insani, savunmacı ve önleyici mazeretler ileri sürülerek ve bilgi manipüle edilerek savaş, kolayca seçilebilir. Geçtiğimiz on yıllar boyunca yapılan her savaşın ısrarla “haklı” olduğu iddia edildi. Katolik Kilisesi Din ve Ahlak İlkeleri’nde bazı “katı ahlakî meşruiyet koşulları”nın²⁴⁰ karşılandığı gösterilen durumlarda, askeri

²³⁸ Messaggio per la 53ª Giornata Mondiale della Pace 1° gennaio 2020 (8 dicembre 2019), 1: L’Osservatore Romano, 13 dicembre 2019, p. 8.

²³⁹ Discorso all’Organizzazione delle Nazioni Unite, New York (25 settembre 2015): AAS 107 (2015), 1041-1042.

²⁴⁰ N. 2309.

kuvvetler aracılığıyla meşru savunma olasılığından söz edilir. Maalesef bu potansiyel hakkın geniş çapta yorumlanması gibi bir hataya, kolayca düşülmektedir. Böylece zorlukla önüne geçilebilecek “ortadan kaldırılması amaçlanan kötülükten daha ağır kötülükleri ve düzensizlikleri”²⁴¹ beraberinde getiren önleyici saldırılar ya da savaş eylemleri hatalı bir şekilde haklı gösterilmektedir. Sorun şu ki nükleer, kimyasal ve biyolojik silahların geliştirilmesi ve yeni teknolojilerin giderek artan ve büyüyen imkânları ile savaşlara çok sayıda masum sivilin kontrol edilemez yıkıcı bir güçle zarar görmesine yol açacak bir güç verilmiş durumdadır. Gerçekte “insanlık, bilgelikle kullanılacağı garantisinin hiçbir şekilde verilemediği, kendisi üstünde kullanılabilir böylece muazzam bir güce hiç sahip olmamıştı.”²⁴² Bu nedenle artık savaş bir çözüm olarak düşünemeyiz, çünkü mevcut riskler her zaman ona atfedilen varsayımsal yararın kat kat ötesine geçmektedir. Bu gerçeğe karşı karşıya kaldığımızda diğer yüzyıllarda geliştirilen akılcı ölçütleri, şu anda olası bir “haklı savaş” için desteklemek, günümüzde çok zordur. Asla bir daha savaş olmasın!²⁴³

259. Burada gelişen küreselleşme ile dünyanın bir bölümü için hızlı ve pratik çözüm olarak görünen şeyin diğer yanda tüm gezegeni etkileyen ve zarar vermeye sonuçlanan şiddetli etki zincirlerine yol açarak geleceğin yeni ve en kötü türden savaşlarına kapı açtığını da burada eklemek gerekir. Günümüz dünyasında şu ya da bu ülkede izole savaşlardan söz etmek mümkün değildir, yaşadığımız savaşlar daha çok “parçalara bölünmüş dünya savaşlarıdır” çünkü küresel sahnede ülkelerin kaderleri birbirine sıkı sıkıya bağlıdır.

260. Aziz 23. Yuhanna'nın dediği gibi, “atom çağında savaşın bir adalet aracı olarak kullanılabilirliğini düşünmek neredeyse imkânsızdır”²⁴⁴. Bunu söylerken büyük bir uluslararası gerilimin ortasındaydı ve Soğuk Savaş döneminde ortaya çıkan artan barış özlemini dile getirmişti. Barış için gerekçelerin belirli çıkarılara ve silah kullanmaya duyulan güven hesaplarından çok daha güçlü olduğu inancını güçlendirmiştir. Soğuk Savaşın sona ermesiyle karşımıza çıkan fırsatlar geleceğe yönelik vizyon eksikliği ve ortak kaderimize dair paylaşılan bilincin yetersizliği ile yeterince değerlendirilememiştir. Bunun yerine evrensel ortak yararı gözetmeksizin

²⁴¹ Ibid.

²⁴² Lett. enc. *Laudato si'* (24 maggio 2015), 104: AAS 107 (2015), 888.

²⁴³ Anche Sant'Agostino, che elaborò un'idea della “guerra giusta” che oggi ormai non sosteniamo, disse che «dare la morte alla guerra con la parola, e raggiungere e ottenere la pace con la pace e non con la guerra, è maggior gloria che darla agli uomini con la spada» (Epistula 229, 2: PL 33, 1020).

²⁴⁴ Lett. enc. *Pacem in terris* (11 aprile 1963), 67: AAS 55 (1963), 291.

belli çıkarların gözetilmesine boyun eğildiğinden ürkünç savaş hayaleti tekrar boy göstermeye başlamıştır.

261. Her savaş dünyayı öncekinden daha kötü halde bırakır. Savaş, kötülüğün güçleri karşısında siyasetin ve insanlığın düşmesi, utanç verici bir teslimiyet ve keskin yenilgisidir. Teorik tartışmaların batağına saplanıp kalmayalım, kurbanların yaralı bedenlerine dokunalım. Bir kez daha “ikincil hasar” olarak katledilen sayısız sivile gözlerimizi çevirelim. Kurbanların kendisine soralım. Atom radyasyonu ya da kimyasal saldırının etkilerinin acısını yaşayan mülteci ve yerlerinden edilmişlere, evlatlarını yitirmiş annelere ve çocukluğundan mahrum kalmış ya da sakatlanmış çocuklara bakalım. Bu şiddet kurbanlarının gerçek hikâyesini dinleyelim, gözlerindeki gerçeğe bakalım, anlattıkları hikâyeyi açık bir yürekle dinleyelim. Ancak bu şekilde savaşın özündeki kötülüğün uçurumunu tanıyabilir ve barışı seçtiğimiz için bize naif muamelesi yapılmasından rahatsız olmayabiliriz.

262. Mevcut sorunların çözümünü nükleer, kimyasal ya da biyolojik silahların tehdidi ya da korkusu ile sağlayabileceğimizi düşündüğümüz müddetçe kurallar yeterli gelmeyecektir. Gerçekten de “yirmi birinci yüzyılın çok kutuplu dünyasında örneğin terörizm, asimetrik çatışmalar, siber güvenlik, çevre sorunları, yoksulluk gibi barış ve güvenliğe ana tehditleri düşündüğümüzde nükleer caydırıcılığın bu sorunlara etkili bir karşılık olacağı konusunda pek çok şüphe ortaya çıkar. Nükleer silahların zamanda ve mekânda ayırım gözetmeyen ve kontrol edilemeyen yıkıcılığının ardından ortaya çıkan insani ve çevresel felaketler düşünüldüğünde bu endişeler daha da artmaktadır... Ayrıca insanlar arasındaki güvene dayalı ilişkiler ortadan kalkıp da korku arttığı zaman, korkuya dayanan istikrarın ne kadar sürdürülebilir olduğunu da kendimize sormamız gerekiyor. Uluslararası barış ve istikrarı, karşılıklı yıkım ya da toptan imhaya veya sadece karşılıklı güç dengesini korumaya dayanan sahte bir güven duygusu üstüne kuramayız... Bu bağlamda nükleer silahların toptan bertaraf edilmesi şeklinde bir nihai hedef, hem ahlakî hem de bir insanî zorunluluk haline gelmektedir... Karşılıklı bağımlılığın ve küreselleşmenin artması ile nükleer silah tehdidine verilecek yanıtın kolektif ve karşılıklı güvene dayalı bir şekilde uyumlu olması gerekmektedir. Bu güven, sadece ortak yarara yönelik olduğunda ve örtülü ya da özel çıkarları korumadığında diyalog yoluyla kurulabilir.”²⁴⁵ Silahlar ve diğer

²⁴⁵ Messaggio alla Conferenza dell’ONU per la negoziazione di uno strumento giuridicamente vincolante sulla proibizione delle armi nucleari (23 marzo 2017): AAS 109 (2017), 394-396.

askeri harcamalar için ayrılan para ile nihayet açlığı ortadan kaldırmak ve en yoksul ülkelerin kalkındırmak için bir Dünya Fonu kuralım²⁴⁶. Böylece bu ülkelerin vatandaşları şiddet içeren, aldatıcı yollar aramadan ya da kendi ülkelerini terk etmeden çok daha haysiyetli bir yaşam için çaba gösterebilirler.

Ölüm Cezası

263. Ülke olarak değil, ama bireysel olarak karşısındakini bertaraf etmenin bir başka yolu da ölüm cezasıdır. Aziz Papa II. Yuhanna Pavlus açık ve kesin bir şekilde ölüm cezasının ahlakî seviyede yetersiz olduğunu ve ceza olarak buna gerek olmadığını ifade etmiştir.²⁴⁷ Bu konumdan geri adım atmayı düşünmek mümkün değildir. Bugün açıkça şunu diyoruz: “Ölüm cezası kabul edilemez.”²⁴⁸ Kilise bunun tüm dünyadan kaldırılması konusunda kararlılığını belirtmektedir.²⁴⁹

264. Yeni Antlaşma’da bireysel olarak insanların kendi elleriyle adalet sağlamaktan kaçınmaları (Rom. 12, 17.19) istenirken, yetkililerin kötülük işleyenlere ceza vermesi gerektiği kabul edilmektedir (Bk. Rom. 13, 4; 1. Pe. 2, 14). Aslında “Örgütlü bir toplum etrafında yapılmış sivil yaşam, kasıtlı ihlal durumunda uygun bir telafinin gerekli olduğu bir arada yaşama kurallarına ihtiyaç duyar.”²⁵⁰ Bu, meşru kamu otoritesinin “suçun ağırlığı ile orantılı cezalar verebileceğini” ve “vermesi gerektiğini”²⁵¹ ve yargıya “yasanın gerektirdiği bağımsızlığı”²⁵² garanti ettiğini ifade etmektedir.

265. Kilisenin ilk yüzyıllarından beri bazıları ölüm cezasına açıkça karşı çıkmıştır. Örneğin Lacantius “hiçbir istisna olmaksızın, bir insanı öldürmek her zaman suç olacaktır”²⁵³ demiştir. Papa I. Nicolas “Sadece masum olanları değil, tüm suçluları da

²⁴⁶ Cfr S. Paolo VI, Lett. enc. Populorum progressio (26 marzo 1967), 51: AAS 59 (1967), 282.

²⁴⁷ Cfr Lett. enc. Evangelium vitae (25 marzo 1995), 56: AAS 87 (1995), 463-464.

²⁴⁸ Discorso in occasione del 25º anniversario del Catechismo della Chiesa Cattolica (11 ottobre 2017): AAS 109 (2017), 1196.

²⁴⁹ Cfr Congregazione per la Dottrina della Fede, Lettera ai Vescovi circa la nuova redazione del n. 2267 del Catechismo della Chiesa Cattolica sulla pena di morte (1 agosto 2018): L’Osservatore Romano, 3 agosto 2018, p. 8.

²⁵⁰ Discorso a una delegazione dell’Associazione Internazionale di Diritto Penale (23 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 840.

²⁵¹ Pontificio Consiglio della Giustizia e della Pace, Compendio della dottrina sociale della Chiesa, 402.

²⁵² S. Giovanni Paolo II, Discorso all’Associazione Nazionale Magistrati (31 marzo 2000), 4: AAS 92 (2000), 633.

²⁵³ Divinae Institutiones VI, 20, 17: PL 6, 708.

ölüm cezasından kurtarmak için”²⁵⁴ uğraşmıştır. İki rahibi öldüren katillerin mahkemesi sırasında Aziz Augustinus yargıçtan, katilerin canlarını almamasını isterken şunları dediğini biliyoruz: “Bu kötü adamları daha fazla suç işleme özgürlüğünden mahkûm etme isteğinize itiraz etmiyoruz. Bizim arzumuz, onların canı alınmadan ya da vücutlarında herhangi bir sakatlığa yol açmadan adaletin yerini bulmasıdır. Aynı zamanda hukukun öngördüğü zorlayıcı tedbirlerle akıl dışı öfkelerinden, aklın sesini dinleyen insanların sükûnetine kavuşarak kötü işlerinden bazı yararlı işleri yapmaya dönebilirler. Bu da bir ceza olarak görülecektir, fakat vahşi şiddet sınırlandırılıp da tövbe etmelerini sağlayacak çareler ortaya kondukça bunun cezalandırıcı bir tedbirden çok bir fayda olarak görülmesi gerekir... Onların günahlarının vahşeti, intikam arzusunu beslemesin, fakat eylemlerinin, onların ruhunda açılan yaraları iyileştirme arzusu doğurmasına imkân verin”.²⁵⁵

266. Korku ve kızgınlıklar, kolayca iyileştirme ve toplumla bütünleşme sürecinin bir parçası olmaktan çıkıp daha kötü bir şekilde intikam alan bir ceza olarak görmeye götürebilir. Günümüzde “bazı siyasi kesimler ve bir kısım medya kimi zaman kamusal ve özel şiddet ve intikamı sadece suç işlemeden sorumlu olanı değil, kanunu çiğnemiş olma şüphesi olanları bile ister kanıt olsun ister olmasın kışkırtma eğilimindedir... Kimi zaman kasıtlı olarak düşman yaratma eğilimi bulunmaktadır: toplumun tehdit olarak algıladığı ya da yorumladığı tüm kötü özellikleri üstünde toplayan tektipleştirilmiş figürlerdir bunlar. Bu imajları ortaya çıkartan mekanizmalar zamanında ırkçı fikirlerin yayılmasına imkân verenle aynıdır.”²⁵⁶ Bu bazı ülkelerdeki önleyici tedbirlere, yargılamadan hapsedmeye ve özellikle ölüm cezasının giderek yaygınlaşmasına da yol açmaktadır.

267. Burada “Bugün, devletlerin diğer insanların yaşamlarını haksız saldırganlardan korunmak için ölüm cezasından başka bir araçları olamayacağını düşünmenin imkânsız olduğunu” vurgulamak isterim. Özellikle yargı dışı ya da gayrimeşru infazlar olarak adlandırılan konunun ciddiyeti “genellikle bazı Devletler ve onların görelileri tarafından kasıtlı işlenen ve genellikle suçlularla çatışma olarak aktarılan, ya da makul, gerekli ve orantılı kullanımın istenmeyen sonuçları olarak

²⁵⁴ Epistula 97 (responsa ad consulta bulgarorum), 25: PL 119, 991.

²⁵⁵ Epistula ad Marcellinum, 133, 1.2: PL 33, 509.

²⁵⁶ Discorso alla delegazione dell’Associazione Internazionale di Diritto Penale (23 ottobre 2014): AAS 106 (2014), 840-841.

sunulan hukuk dışı ya da gayrimeşru infazlar özellikle önemlidir. Yasanın uygulanması gereklidir ve orantılı güç uygulanmalıdır.”²⁵⁷

268. “Ölüm cezasına karşı ileri sürülen pek çok argüman vardır ve bunlar gayet iyi bilinmektedir. Kilise haklı bir şekilde bunlardan çoğunun altını çizmektedir, tüm mağdurların yasalara göre suçlu sayılması ile özellikle adli hata ve bu cezanın totaliter ve diktatörlük rejimlerinde siyasi muhalefeti bastırmak ya da dini ve kültürel azınlıklara eziyet etme aracı olarak kullanılabilir. Tüm Hristiyanlar ve onlarla birlikte iyi niyetli insanlar bugün sadece yasal ya da yasadışı ölüm cezasının kaldırılması için değil aynı zamanda özgürlüklerinden mahrum bırakılan kişilerin insani haysiyetlerine saygı ile hapis cezasının da iyileştirilmesi için çalışmaya çağılmaktadırlar. Bunu ömür boyu hapis cezası ile de ilişkilendirmek istiyorum. Ömür boyu hapis cezası, gizli ölüm cezasıdır.”²⁵⁸

269. “Katilin bile haysiyetini kaybetmediğini ve Tanrı’nın bunun garantisini verdiğini”²⁵⁹ aklımızdan çıkarmamalıyız. Ölüm cezasını kesin bir şekilde reddetmek, her insanın sahip olduğu yadsınamaz haysiyetini en geniş şekilde tanımının ve onun bu evrende bir yeri olduğunu kabul etmenin mümkün olduğunu gösterir. En korkunç suçlunun bu haysiyetini inkâr etmediğim zaman, hiç kimsenin haysiyetini yadsımayacağım anlamına gelir. Aramızdaki tüm farklılıklara ve bizi ayıran şeylere rağmen herkese bu gezegeni benimle paylaşma fırsatı vereceğim, demektir.

270. Şüphesi olan ve şiddetin her türüsüne boyun eğme eğiliminde olan Hristiyanlara, Yeşaya kitabındaki şu sözleri hatırlatmak istiyorum: “kılıçlarını saban demiri yapacaklar” (Yşa. 2, 4). Bu peygamberlik Mesih İsa’da somutlaşır, şiddetle yoldan çıkan öğrencisini görünce kesin bir şekilde “Kılıcını yerine koy; kılıç çekenlerin hepsi kılıçla yok olacak” (Mt. 26, 52) der. Bu sözler kadim bir uyarının yankısıdır: “Her insandan, kardeşinin canına kıyan herkesten hakkınızı arayacağım. Kim insan kanı dökerse, Kendi kanı da insan tarafından dökülecektir.”(Yar. 9, 5-6). İsa’nın kalbinden kendiliğinden doğan bu tepki, asırların mesafesini aşarak günümüze sürekli bir uyarı olarak ulaşmaktadır.

²⁵⁷ Ibid.: AAS 106 (2014), 842.

²⁵⁸ Ibid.

²⁵⁹ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Evangelium vitae (25 marzo 1995), 9: AAS 87 (1995), 411.

BÖLÜM VII

DÜNYADAKİ KARDEŞLİĞİN HİZMETİNDE DİNLER

271. Yaratılan her bir insanın Tanrı'nın evladı olduğu kabulüne dayanan farklı dinler toplumda kardeşliğin inşası ve adaletin savunulması konusunda ciddi katkıda bulunurlar. Farklı dinin mensupları arasında diyalog, sadece diplomasi, nezaket ya da hoşgörü nedeniyle gerçekleşmez. Hindistan Episkoposlarının belirttiği gibi “diyalogun nedeni dostluk, barış ve uyum geliştirmek ve manevi ve ahlaki değerleri ve deneyimleri gerçeğin ve sevginin ruhunda paylaşmaktır.”²⁶⁰

NİHAİ TEMEL

272. İnananlar olarak, Herkesin Babasına açık olmadıkça kardeşliği geliştirmek için sağlam ve istikrarlı bir gerekçe olmadığını düşünüyoruz. “Ancak, babasız yetimler değil evlatlar olduğumuzun bilinciyle birbirimizle barış içinde yaşayabileceğimizden”²⁶¹ eminiz. Çünkü akıl tek başına insanlar arasındaki eşitliği kavrayabilir ve aralarında bir yurttaşlık birliği içinde ortak yaşam sağlayabilir, fakat kardeşliği kuramaz.”²⁶²

273. Bu bakımdan şu unutulmaz ifadeyi hatırlatmak isterim: “İnsanın tüm kimliği ile başardığı itaatte, aşkın bir gerçek yoksa insanlar arasındaki adil ilişkileri garanti eden kesin bir ilke yoktur. İçinde buldukları sınıf, grup ya da ulus olarak çıkarları kaçınılmaz olarak birbirleri ile zıt düşecektir. Eğer aşkın gerçek tanınmazsa, iktidarın gücü galip gelir ve her bir kişi diğerinin haklarını dikkate almaksızın kendi çıkarını gözetmek ya da fikrini dayatmak için elindeki tüm araçları kullanma eğilimine girer... Modern totalitaryanizmin kökleri, görünmeyen Tanrı'nın görünür imgesi olan ve tam da bu nedenle hiç bir birey, grup, sınıf, ulus ya da devlet tarafından ihlal edilemeyecek olan hakların öznesi olan insanın şahsındaki aşkın haysiyetin inkârında bulunmaktadır. Toplumsal yapının çoğunluğu bile azınlığın karşısına geçerek bunu yapma hakkına sahip değildir.”²⁶³

²⁶⁰ Conferenza dei Vescovi Cattolici dell'India, Response of the Church in India to the present day challenges (9 marzo 2016).

²⁶¹ Omelia nella S. Messa, Domus Sanctae Marthae (17 maggio 2020).

²⁶² Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 19: AAS 101 (2009), 655.

²⁶³ S. Giovanni Paolo II, Lett. enc. Centesimus annus (1 maggio 1991), 44: AAS 83 (1991), 849.

274. Kendi iman deneyimimizden ve yüzyıllar boyunca birikmiş olan bilgeliğimizden başlayarak, pek çok zayıflığımızdan ve düşüşümüzden öğrendiğimiz gibi biz farklı dinlerden inananlar, Tanrı'yı tanıklığımızla mevcut kılmanın, toplumlarımızın yararına olduğunu biliyoruz. Tanrı'yı dürüst bir yürekle arama çabası ideolojik ya da kendine hizmet eden amaçlar için kullanmamak birbirimizi birlikte yol alan yoldaşlar, gerçek kardeşler olarak tanımamıza yardımcı olur. “Bir ideoloji adına Tanrı'yı toplumdan silme girişimi olduğunda, toplum putlara tapmaya başlar ve kısa zamanda erkekler de kadınlar da yollarını yitirir, haysiyetleri ayaklar altına alınır ve hakları ihlal edilir. Vicdan özgürlüğü ve dinî özgürlüğün inkâr edilmesiyle ne büyük acılar doğduğunu ve kendisine yol gösteren idealler ve ümidin eksilmesi yüzünden yoksullaşan insanlıkta ne çok yara bıraktığını biliyorsunuz.”²⁶⁴

275. Bilinmesi gerekir ki “modern dünyadaki krizin en büyük sebepleri arasında insan vicdanının uyuşturulması, dini değerlerden uzaklaşma ve insan şahsını tanrılaştıran materyalist felsefeye eşlik eden bireyselciliğin baskınlığı ve üstün ve aşkın ilkeler yerine maddi değerlerin gelmesi”²⁶⁵ bulunmaktadır. Kamu tartışmalarında sadece güç sahiplerinin ve bilim adamlarının söz sahibi olması kabul edilemez. Deneyim ve geleneğin yüzyıllar boyunca birikimini bünyesinde toplamış olan dini geleneklerden doğan düşünceler için de yer ayrılması gerekir. “Klasik dini metinler her çağa yönelik bir anlam sunabilir ve motive edici güce sahiptirler”; ancak aslında “akılcı görüş açısının darlığı nedeniyle küçümsenirler.”²⁶⁶

276. Bu nedenle Kilise siyasi yaşamın özerkliğine saygı gösterirken özel alandaki görevini sınırlamaz. Tam tersine daha iyi bir dünyanın kurulması için “asla bir kenarda kalmaz ve kalmamalıdır” ya da “toplumun daha iyiye gitmesi için tohum ekecek “manevi enerjiyi tekrar uyandırmakta” ihmale düşmez.”²⁶⁷ Dinî görevlilerin, laikliğin hâkimiyet alanında kalması uygun olan parti siyasetine katılmaması doğrudur, ancak herkesin yararı için sürekli dikkati ve bütüncül insani gelişim için kaygıyı kapsayan hayatın siyasî yönünü de inkâr edemezler.²⁶⁸ Kilise “hayır işleri ve eğitsel faaliyetlerin üstünde ve ötesinde bir kamusal role sahiptir.” “İnsanlığın ve

²⁶⁴ Discorso ai leader di altre religioni e altre denominazioni cristiane, Tirana – Albania (21 settembre 2014): Insegnamenti, II, 2 (2014), 277.

²⁶⁵ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019), L'Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 6.

²⁶⁶ Esort. ap. Evangelii gaudium (24 novembre 2013), 256: AAS 105 (2013), 1123.

²⁶⁷ Benedetto XVI, Lett. enc. Deus caritas est (25 dicembre 2005), 28: AAS 98 (2006), 240.

²⁶⁸ «L'essere umano è un animale politico» (Aristotele, Politica, 1253a 1-3).

evrensel kardeşliğin gelişmesi için çalışır.”²⁶⁹ Dünyevi güçlerle rekabet etmez, fakat kendisini “aileler arasında aile” olarak ilan eder. “Bu, bugünün dünyasına tanıklık etmeye açık, Rab için ve onun ayrıcalıklı bir sevgi ile sevdikleri için iman, ümit ve sevgiye açık olan Kilisedir. Açık kapılarıyla bir yuvadır. Kilise açık kapılarıyla bir evdir, çünkü o annedir.”²⁷⁰Ve İsa’nın Annesi Meryem’e benzeyişinde “evinden ayrılıp ibadet yerinden, kutsal eşyaların saklandığı odadan çıkıp hayata eşlik etmek, ümidi desteklemek, birliğin işareti olmak... köprüler kurmak, duvarları yıkmak, barışmanın tohumlarını ekmek için hizmet eden bir kilise olmak istiyoruz.”²⁷¹

Hristiyan Kimliği

277. Kilise Tanrı’nın diğer dinlerdeki eylemlerini takdir eder ve “bu dinlerdeki kutsal ve doğru olan hiçbir şeyi reddetmez. Yaşam ve hareket biçimlerine... sık sık tüm insanları aydınlatan gerçeğin ışığını yansıtan ilke ve öğretilerine büyük saygı duyar.”²⁷². Ancak Hristiyanlar olarak “İncil’in müziği varlığımızın derinliklerinde yankılanmayı bırakırsa affedildiğimizi ve gönderildiğimizi daima bildiğimiz kaynağı, yani şefkatten doğan sevinci, güvenden doğan müşfik sevgiyi, uzlaşma kapasitemizi yitireceğiz. İncil’in müziği evlerimizde, halk meydanlarında, iş yerlerinde, siyasi ve ekonomik yaşamımızda azalmaya başlarsa her kadın ve erkeğin haysiyetini savunmak için savaşılmaya çağırın melodiyi artık duymaz olacağız.”²⁷³ Başkaları diğer kaynaklardan içer. Bizim içinse insan haysiyeti ve kardeşliğinin pınarı Mesih İsa’nın İncil’dir. Ondan “herkese bir çağrı olarak; Kilise faaliyetine ve Hristiyan düşüncesi için ilişkilere ve başkasıyla kutsal gizemde karşılaşmaya, tüm insanlık ailesi ile evrensel karşılıklı birlikteliğe verilen öncelik”²⁷⁴ doğar.

278. Her yerde kök salmaya çağrılmış olan Kilise tüm dünyada yüzyıllardan beri mevcuttur ki bu da “Katolik” (evrensel, ç.n.) olmak demektir. Bu nedenle lütuf ve günah deneyiminde evrensel sevgiye çağrılmış olmanın güzelliğini anlayabilir.

²⁶⁹ Benedetto XVI, Lett. enc. Caritas in veritate (29 giugno 2009), 11: AAS 101 (2009), 648.

²⁷⁰ Discorso alla comunità cattolica, Rakovsky – Bulgaria (6 maggio 2019): L’Osservatore Romano, 8 maggio 2019, p. 9

²⁷¹ Omelia nella S. Messa, Santiago di Cuba (22 settembre 2015): AAS 107 (2015), 1005.

²⁷² Conc. Ecum. Vat. II, Dich. Nostra aetate, 2.

²⁷³ Discorso nell’Incontro ecumenico, Riga – Lettonia (24 settembre 2018): L’Osservatore Romano, 24-25 settembre 2018, p. 8.

²⁷⁴ Lectio divina alla Pontificia Università Lateranense (26 marzo 2019): L’Osservatore Romano, 27 marzo 2019, p. 10.

Aslında “insanla alakalı her şey bizi ilgilendirir... İnsan haklarını ve görevlerini yerleştirmek üzere bir araya toplanan her konseyde aralarında yer almamıza izin verildiğinde, bundan şeref duyarız.”²⁷⁵ Çoğu Hristiyan için bu kardeşlik yolculuğunun, Meryem adında bir annesi vardır. Haçın dibinde bu evrensel anneliği kabul eden Meryem (Bk. Yu. 19, 26) sadece İsa’ya bakım vermekle kalmaz, “çocuklarının geri kalanlarına da” bakar (Va. 12, 17). Dirilmiş Olan Rab’bin gücüyle hepimizin kardeş olduğu, toplumların dışarı attığı herkes için bir yer olan, adalet ve barışın parladığı yeni bir dünyayı doğurmak istiyor.

279. Biz Hristiyanlar, azınlıkta olduğumuz ülkelerde Hristiyan olmayanların azınlıkta bulunduğu ülkelerde olduğu gibi, kendimiz için de dinî özgürlük istiyoruz. Kardeşlik ve barışa giden yolda temel bir insan hakkının unutulmaması gerekir. Bu, tüm dinlerden inananlar için inanç özgürlüğüdür. Bu özgürlük bizim “farklı kültürler ve dinler arasında uyum ve anlayış kurabileceğimizi” gösterir. “Ayrıca ortak noktaların çok olduğuna, farklılıkları kabul ederken ve kardeşliğin sevinci içinde, dingin, düzenli ve barış içinde bir arada yaşama yolunu tanımlamanın mümkün olduğuna tanıklık eder, çünkü onlar tek bir Tanrı’nın çocuklarıdır.”²⁷⁶

280. Aynı zamanda Tanrı’dan Kilise’de Kutsal Ruh’un işlemesiyle uzlaştırılan farklılıklar sayesinde zenginleşmiş bir birliği güçlendirmesini istiyoruz. “aynı Ruh’ta vaftiz edildik ve hepimizin aynı Ruh’tan içmesi sağlandı” (1. Ko. 12, 13) bu nedenle her bir üyesi kendi katkısını verir. Aziz Augustinus’un dediği gibi “kulak, göz vasıtasıyla görür ve göz de kulak sayesinde işitir.”²⁷⁷ Hristiyanlığın çeşitli iman ikrarı arasında bir karşılaşma yolculuğuna tanıklık vermeyi sürdürme gerekliliği de aciliyet taşımaktadır. Mesih’in “Hepsi bir olsunlar” (Yu. 17, 21) arzusunu unutmamalıyız. Bu çağrıyı işiterek küreselleşme sürecinin halen Hristiyanlar arasında birliğe peygamberce ve manevi katkısının eksik olduğunu üzüntüyle görüyoruz. Bununla birlikte “tam bir karşılıklı birliktelik yolunda ilerliyor olsak da zaten insanlığın hizmetinde birlikte çalışarak tüm insanlar için Tanrı sevgisine ortak bir tanıklık sunma görevini taşımaktayız.”²⁷⁸

²⁷⁵ S. Paolo VI, Lett. enc. Ecclesiam suam (6 agosto 1964), 101: AAS 56 (1964), 650.

²⁷⁶ Discorso alle Autorità palestinesi, Betlemme – Palestina (25 maggio 2014): Insegnamenti, II, 1 (2014), 597.

²⁷⁷ Enarrationes in Psalmos, 130, 6: PL 37, 1707.

²⁷⁸ Dichiarazione congiunta del Santo Padre Francesco e del Patriarca Ecumenico Bartolomeo I, Gerusalemme (25 maggio 2014), 5: L’Osservatore Romano, 26-27 maggio 2014, p. 6.

DİN VE ŞİDDET

281. Dinler arasında barış yolu mümkündür. Başlangıç noktası Tanrı'nın olaylara bakma şekli olmalıdır. "Tanrı gözleriyle görmez. Tanrı yüreği ile görür. Tanrı'nın sevgisi dine bakmaksızın herkes için aynıdır. Ateist bile olsalar aynı sevgi ile sever. Son gün geldiğinde yeryüzündeki her şeyi görmek için yeterince ışık olduğunda bizim için hazırlanmış birkaç sürpriz bulacağız."²⁷⁹

282. Ayrıca "İnananların karşılıklı konuşmak için fırsat yaratmak ve herkesin yararı için birlikte hareket etmek ve yoksulları desteklemek için imkân bulmamız gerekir. Bu bizden farklı düşünenlerle karşılaştığımız zaman en derin inançlarımızı gizlemek ya da sulandırmak gibi bir şey değildir. Kimliğimiz ne kadar derin, güçlü ve zenginse kendi özel katkımızla başkalarını zenginleştirmiş olacağız."²⁸⁰ Biz inananlar olarak, esas noktaya yoğunlaşmak için kendi kaynaklarımıza dönmek için teşvik ediyoruz: Tanrı'ya ibadet, komşuyu sevmek. Bize öğretilenlerin en ufak bir bölümü bile bağlamı dışında aşağılama, nefret, yabancı düşmanlığı, başkalarını dışlamayı beslemez. Gerçek şu ki bizim temel dini inancımızda şiddete yer yoktur, ancak tahrif edilme durumunda böyle bir şey ortaya çıkmaktadır.

283. Tanrı'ya içten ve alçakgönüllü tapınma "ayrımcılık, nefret ve şiddete değil, yaşamın kutsallığına saygı, başkalarının haysiyetine ve özgürlüğüne hürmet ve herkesin iyiliği için sevgi dolu bir taahhüde götürür."²⁸¹ Gerçekte "Sevmeyen kişi Tanrı'yı tanımaz, çünkü Tanrı sevgidir" (1. Yu. 4, 8). Bu nedenle "Doğu'da ya da Batı'da, Kuzey'de ya da Güney'de insanların güvenliğini ve barışını tehdit eden panik, korku ve karamsarlığın yaygınlaşma sebebi –teröristler bunu böyle söyleseler bile - dinden kaynaklanmamaktadır. Bu daha çok dinî metinlerin yanlış yorumlanmasının üst üste birikmesi ve açlık, yoksulluk, adaletsizlik, zulüm ve gururla bağlantılı siyasetler yüzünden olmaktadır. Bunun için ekonomik olarak, silah ve strateji temin ederek bu hareketleri haklı çıkaran tavırlarla hatta medya ile bile desteklemeyi durdurmak gerekir. Tüm bunların güvenliği ve dünya barışını tehdit eden uluslararası suç olarak görülmesi gerekir. Bu türden terör eylemlerinin her türü ve

²⁷⁹ Dal film Papa Francesco. Un uomo di parola. La speranza è un messaggio universale, di Wim Wenders (2018).

²⁸⁰ Esort. ap. postsin. Querida Amazonia (2 febbraio 2020), 106.

²⁸¹ Omelia nella S. Messa, Colombo – Sri Lanka (14 gennaio 2015): AAS 107 (2015), 139.

her şekilde tezahürü kınanmalıdır.”²⁸² İnsan yaşamının kutsal anlamı hakkındaki dini inançlar “ortak insanlığımızın temel değerlerini, adına işbirliği yapabileceğimiz ve yapmamız gereken değerleri tanımamıza, inşa etmemize ve diyalog kurmamıza, affetmemize ve büyümemize, nefretin fanatik haykırıışları yerine tüm farklı seslere izin vermemize imkân sağlayacaktır.”²⁸³

284. Zaman zaman, liderlerinin atak düşüncesizlikleri yüzünden bazı gruplarda köktenci şiddet yüzeye çıkar. Ancak “Barış buyruğu, temsil ettiğimiz dinî geleneklerin derinlerine yazılmıştır... Dinî liderler olarak gerçek ‘diyalog insanları’ olmaya çağrıldık, Bunu ortada durup aracılık edenler şeklinde değil, barış için gerçekten araç olanlar şeklinde yapmaya çağrılıyız. Aracılar, kendileri kar edebilmek için herkesten indirim koparmaya bakar. Oysa araç olanlar tek kazancın barış olduğunu bilerek tükenene kadar kendisini harcayan, kendisine hiçbir şey saklamayanlardır. Her birimiz, birleştirerek ama bölmeyerek, nefreti tutmayıp söndürerek yeni duvarlar örmeyip diyalog için yeni yollar açarak barışın zanaatkârı olmaya çağrıldık.”²⁸⁴

Bir Rica

285. İmam-ı Azam Ahmad Al Tayyeb ile kardeşçe buluştuğumuz o günü sevinçle hatırlıyorum; bu toplantıda “dinlerin; asla savaşı, nefret dolu tutumları, düşmanlığı ve aşırılığı kışkırtmayacaklarını, şiddeti ya da kan dökmeyi kışkırtmayacaklarını kesinlikle ilan ediyoruz. Bu trajik olaylar, dini öğretilerden sapmanın sonucudur. Bu savaşlar, dinlerin siyasal olarak yanlış yönlendirilmesinden ve tarih boyunca, insanların kalbindeki dini duyguların gücünden yararlanan dindar grupların yaptığı yorumlardan kaynaklanmaktadır... Her Şeye Kadir Allah, kimsenin savunmasına ihtiyaç duymaz ve adının, insanları korkutmak için kullanılmasını istemez.”²⁸⁵. Bu nedenle birlikte yaptığımız kardeşlik çağrısına burada tekrar yer vermek istiyorum:

²⁸² Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L’Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 7.

²⁸³ Discorso alle Autorità, Sarajevo – Bosnia-Erzegovina (6 giugno 2015): L’Osservatore Romano, 7 giugno 2015, p. 7.

²⁸⁴ Discorso ai partecipanti all’Incontro internazionale per la pace promosso dalla Comunità di Sant’Egidio (30 settembre 2013): Insegnamenti, I, 2 (2013), 301-302.

²⁸⁵ Documento sulla fratellanza umana per la pace mondiale e la convivenza comune, Abu Dhabi (4 febbraio 2019): L’Osservatore Romano, 4-5 febbraio 2019, p. 6.

“Tüm insan soyunu haklarında, yükümlülüklerinde ve saygınlıkta eşit yaratan ve onları erkek ve kız kardeşler olarak birlikte yaşayıp yeryüzünde çoğalmaya ve iyilik, sevgi ve esenliği bildirmeye çağıran Allah’ın adına;

Allah’ın, kim bir kişiyi öldürürse bütün insanlığı öldürmüş gibi olur diyerek öldürmeyi yasakladığı ve kim bir kişiyi kurtarırsa tüm insanlığı kurtarmış gibi olur, dediği masum insan yaşamı adına;

Allah’ın özellikle refah içinde ve servet sahibi olan herkesin ve hepimizin yardım etmesini buyurduğu, muhtaç durumda, dışlanmış ve ihtiyaç içindeki yoksullar adına;

Yetimler, dullar, mülteciler, evinden ve yurdundan sürgün edilmiş olanlar adına; Savaşların, zulüm ve adaletsizliğin kurbanı olanlar adına; hiçbir ayırım gözetmeksizin, korku içinde yaşayan, savaş esiri olan, dünyanın herhangi bir yerinde işkence gören zayıflar adına;

Yıkımın, afetlerin ve savaşın kurbanı olarak güvenliğini, barışı ve birlikte yaşama olanağını yitirmiş halkların adına;

Tüm insan soyunu kucaklayan, birleştiren ve onlara eşitlik veren “insan kardeşliği” adına;

Aşırılıkçı ve bölücü politikalarla ve denetimsiz kar güden sistemlerle ya da kadınların ve erkeklerin geleceğini ve eylemlerini yönlendiren nefret dolu ideolojik eğilimlerle bölünmüş bu kardeşliğin adına;

Allah’ın tüm insan soyunu özgür yarattığı ve bu armağanla ayrıcalıklı kıldığı özgürlüğün adına;

Refahın temeli ve imanın köşe taşı olan adalet ve merhamet adına;

Dünyanın her köşesinde bulunan iyi niyetli insanlar adına;

Allah’ın adına ve yukarıda belirtilenler adına; (biz) birlikte; diyalog kültürünü, yol olarak; karşılıklı işbirliğini, davranış kuralı olarak; karşılıklı anlayışı, yöntem ve kıstas (ölçüt) olarak benimsediğini beyan ederiz. ”²⁸⁶.

* * *

²⁸⁶ Ibid.

286. Evrensel kardeşlik hakkında düşüncelerin yer aldığı bu sayfalarda özellikle Aziz Assisili Fransua'nın bana ilham verdiğini hissettim; ayrıca Katolik olan ve olmayan diğer kardeşlerim de büyük ölçüde ilham kaynağı oldular: Martin Luther King, Desmond Tutu, Mahatma Gandhi ve pek çokları. Fakat burada yaşadığı yoğun Tanrı deneyimi ile herkesi kardeş görecek bir dönüşüm yolculuğu yaşamış olan derin iman sahibi bir başka kişiyi de burada anarak bitirmek istiyorum: Çok Mutlu Charles de Foucauld.

287. Çok Mutlu Charles, uçsuz bucaksız Afrika çöllerinde terk edilmiş yoksullarla özdeşleşerek Tanrı'ya tam anlamıyla teslim olma düşüncesine yönelmişti. Bu bağlamda her insan ile kendisini kardeş hissetme arzusunu ifade etmiş ²⁸⁷ ve bir arkadaşına "Tanrı'ya dua ederken bu ülkedeki gerçekten herkesin kardeşi olabilmem için dua et" diye isteğini belirtmişti.²⁸⁸ Nihayetinde "evrensel kardeş" ²⁸⁹ olmak istedi. Sadece en sonuncu olanla özdeşleşerek, sonunda herkesin kardeşi oldu. Tanrı her birimize bu ideal için ilham versin. Âmin.

Yaratıcı'ya Dua

Ey Rab, İnsanlık ailesinin Babası olan sen,
Tüm insanları eşit haysiyetle yarattın:
Yürekelrimize kardeşlik ruhunu doldur,
Ve her birimize yenilenmiş bir karşılaşma,
Diyalog, adalet ve barış esinle.
Daha sağlıklı toplumlar
Ve daha haysiyetli bir dünya,
Açlık, yoksulluk, şiddet
Ve savaşın olmadığı bir dünya için
Bizi harekete geçir.
Yeryüzündeki tüm halklar ve uluslar için
Yüreğimiz açık olsun.
Her birimizin içine ektiğin

²⁸⁷ Cfr B. Charles de Foucauld, *Meditazione sul Padre nostro* (23 gennaio 1897): *Opere spirituali*, Ed. Paoline, Roma 1983, 555-562.

²⁸⁸ Id., *Lettera a Henry de Castries* (29 novembre 1901): Id., *Solo con Dio in compagnia dei fratelli*, a cura di E. Bolis, Ed. Paoline, Milano 2002, 254.

²⁸⁹ Id., *Lettera a Madame de Bondy* (7 gennaio 1902): cit. in P. Sourisseau, *Charles de Foucauld 1858-1916. Biografia*, trad. a cura delle Discepole del Vangelo e A. Mandonico, Effatà, Cantalupa (TO), 359. Così lo chiamava anche S. Paolo VI elogiando il suo impegno: *Enc. Populorum progressio* (26 marzo 1967), 12: AAS 59 (1967), 263.

İyilik ve güzelliği tanıyabilelim,
Ve böylece birlik bağlarını, ortak projeleri,
Ve paylaşılan hayalleri şekillendirebilelim.
Âmin.

Ekümenik Hristiyan Duası

Ey Sevginin Kutsal Üçlü Birliğinin Tanrısı,
İlahi yaşamındaki derin karşılıklı birlikten,
Kardeşlik sevgisinin nehrini üzerimize dökmeni senden dileriz.

Nasıra'daki ailesinde
Ve ilk Hristiyan Cemaatlerinde
İsa'nın eylemlerinden doğan sevgiyi bize bahşet.
Biz Hristiyanların, her bir insanda İsa'yı keşfederek
İncil'i yaşamasını sağla.
Terkedilenlerin acılarında
Haça gerilen İsa'yı,
Dünyanın unuttuklarını görebilelim;
Ve yeni başlangıç yapan her erkek ve kız kardeşle
Dirilişini tanıyalım.
Gel Ey Kutsal Ruh, yeryüzünde her insanda görünen
Güzelliğini bize göster,
Böylece Tanrı'nın böyle çok sevdiği insanlığın
Farklı yüzlerindeki herkesin önemli,
Herkesin gerekli olduğunu tekrar keşfedebilelim.
Âmin.

2020 yılı 3 Ekim günü, Assisili Aziz Fransua'nın Bayramı arifesinde Aziz
Fransua'nın mezarında, Papalık görevimin sekizinci yılında yazıldı.

Franciscus

Çeviren: Şule ROGENBUKE

CET Basın Bürosu